

42
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 750
11 OCTOMBRIE 1969

LA TIMIȘOARA:

prima fază a „festivalului național al teatrelor dramatice“

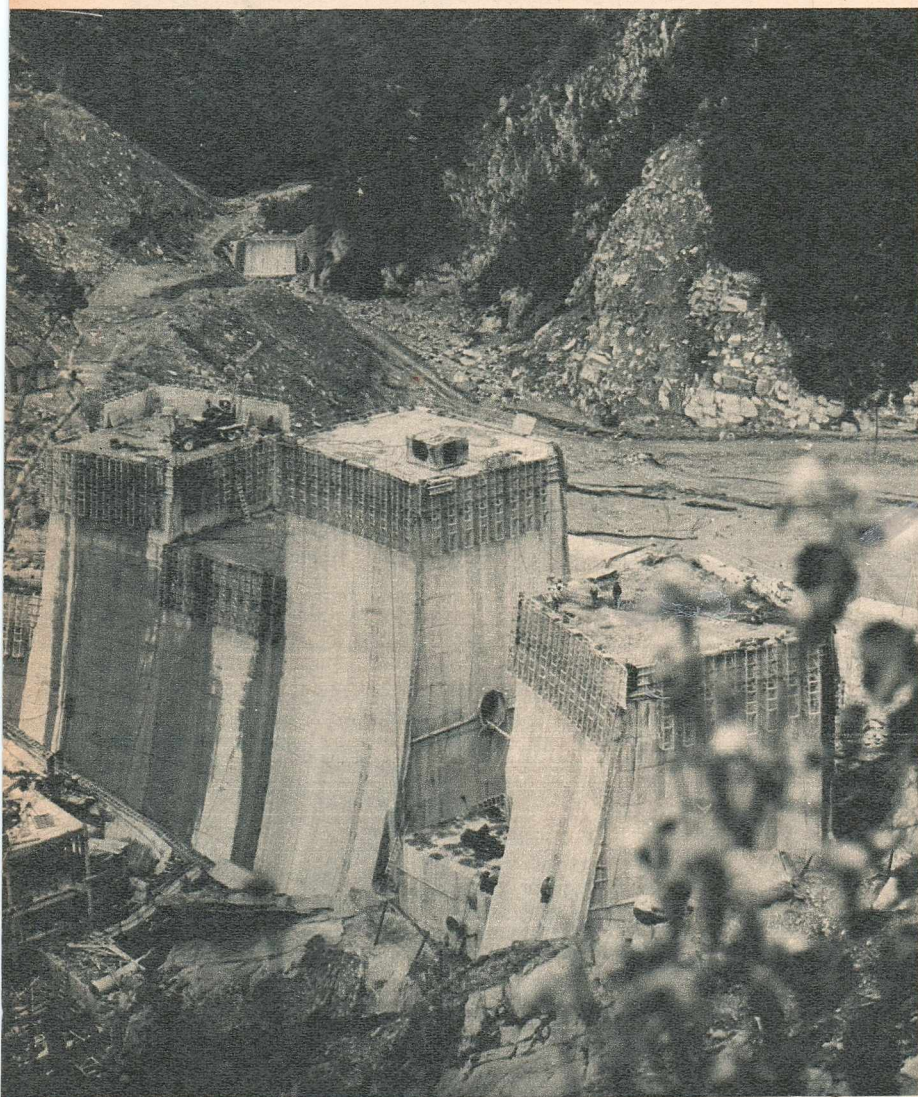
În orașul vechi de 700 de ani s-a desfășurat între 1 și 5 octombrie prima etapă a acestui important moment al vieții noastre teatrale.

Dacă anul acesta repertoriul teatrelor se axează pe prezentarea scenică a literaturii dramatice autohtone, etapa de la Timișoara demonstrează importanța acestei acțiuni pentru mișcarea teatrală națională. În tinderea spre o devenire valorică a necesității actului teatral românesc în complexitatea sa literară și spectacologică, momentul căutărilor este valoros atât prin ceea ce precede, cât și, când este cazul, prin realizarea artistică. Din spectacolele prezentate de teatrele din Arad («Viteazul» de Paul Anghel), Oradea («Michelangelo» de Al. Kirițescu, secția română, și «Hanul de la răscruce» de Horia Lovinescu, secția maghiară) și Timișoara («Oedip salvat» de Radu Stanca la Teatrul «Matei Millo», «Procesul Horia» de Al. Voitin la Teatrul german și «Lovitura»

de Sergiu Fărcășan la Teatrul maghiar) se remarcă realizarea scenică a Nicolettei Toia cu piesa lui Radu Stanca, cea a lui Dan Radu Ionescu cu textul lui Voitin și spectacolul lui Eugen Mercus cu «Lovitura». Dacă colectivul de la Arad a fost handicapat de lipsa de acomodare pe o scenă necunoscută, cei de la Oradea, secția română, au prezentat un spectacol inegal.

Recitalurile de poezie susținute de actorii din Oradea, secția română, cu «Nicolae Labiș» și «Balade populare și cîntece țigănești», de Varga Vilmoș și de Bányai Irén și Laco Gustáv din Timișoara cu «Anotimpuri», au demonstrat valoarea acestui gen de spectacol și mai ales, deosebit de important, receptivitatea publicului față de valorile poetice. S-ar putea vorbi aproape de o altfel de «reteatralizare a teatrului» prin descoperirea dimensiunii lirice și a dramatismului poetic.

Iuliana POP

Recent, au început lucrările la galeria de fund a barajului de la Paltinu, proiectat în final să atingă 104 m înălțime. Barajul va servi la sporirea debitului de apă potabilă a orașelor Ploiești și Cîmpina. Pe traseul conductelor vor fi montate dispozitive pentru irigarea a peste 6 000 ha de culturi.

După vizitarea expoziției

ZIUA RECOLTEI

Sărbătorirea în prima duminică a lui octombrie a «Zilei recoltei» a devenit în țara noastră o tradiție. Ținându-se cont de volumul mare de lucrări care mai trebuie executate, cât și de faptul că în unele județe recoltatul și semănatul culturilor se află în întârziere, «Ziua recoltei» s-a sărbătorit în anul acesta prin muncă intensă, la care participă întreaga noastră țărănie cooperatistă, mecanizatorii și ceilalți lucrători din domeniul agriculturii. Iată de ce 5 octombrie a însemnat în întreaga țară un prilej foarte nimerit de a se face un bilanț realist a ceea ce s-a obținut, cât și o scrutare a perspectivelor. În municipii și orașe, sărbătorirea «Zilei recoltei» a fost marcată de eforturile depuse în vederea îmbunătățirii aprovizionării de toamnă și de iarnă a populației.

În Capitală, la sărbătorirea acestei zile au participat zeci de mii de oameni. Piața halelor Obor a devenit o mare de capete. Întâmpinați cu mare entuziasm au sosit în piață tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer și alți conducători de partid

și de stat. Au fost vizitate cu acest prilej Halele centrale, unde s-a amenajat o vastă expoziție. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o serie de recomandări prețioase, subliniind importanța continuării și mai accentuate a procesului de specializare a fermelor pe ramuri de producție, pentru obținerea unui maximum de randament. S-au dat, de asemenea, o serie de indicații de cea mai mare importanță, privind producția de legume, zootehnia etc.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, analiză științifică, lucidă, a situației producției agricole și a agriculturii noastre în general, cuprinzînd indicații de o valoare capitală pentru dezvoltarea pe mai departe a acestui sector economic, a marcat momentul culminant al sărbătoririi «Zilei recoltei».

Un îndemn pentru a se munci mai bine, mai intens, mai eficient, un îndemn pentru a se obține recolte cât mai bogate!

De vorbă cu tineri participanți la sărbătoarea recoltei.

Conducătorii de partid și de stat în mijlocul aclamațiilor entuziaste ale cetățenilor Capitalei.

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRA

Și toamna este un anotimp al florilor.

Fotografie de Sorin DAN

Prezentarea artistică:

Vasile OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

SĂ FOLOSIM CU MAXIMUM DE RANDAMENT FIECARE ZI, FIECARE CEAS, PENTRU SUCCESUL DEPLIN AL CAMPANIEI AGRICOLE DE TOAMNĂ!

BUZĂU:

Însămînțările și recoltările pe terminate, dar transportarea recoltei suferă gîtuiri

Incontestabil că planul de măsuri întocmit încă din luna iulie de organele județene, fiind judicios gîndit și bine aplicat, și-a arătat roadele: la data de 5 octombrie agricultura județului Buzău înregistra îndeplinirea a 88% din planul însămînțărilor de toamnă, la ora actuală campania fiind practic încheiată. Unele cooperative agricole de producție — ca cele din Cochirleanca, Gherăseni, Lanuri, LARGU, Padina, Pogoanele ș.a. — au terminat însămînțările încă de la 1 octombrie, deși pentru pregătirea unui pat germinativ bun au fost necesare lucrări repetate de discuire, tăvălugiri ș.a. Acțiunea ar fi putut fi încheiată și mai din timp, dacă unele cooperative — ca cele din Udați, Sudiți, Cîrligul Mare, Rîmnicu Sărat — ar fi eliberat din vreme terenurile și ar fi folosit în mod rațional mașinile și tractoarele de care au dispus.

Asemănătoare este și situația recoltării culturilor de toamnă. Recoltarea florei-soarelui a fost practic încheiată (17 478 ha), iar la porumb în doar 15 zile se recoltaseră mai bine de 31% din cele aproape 78 000 ha, lucrările urmînd a fi încheiate la 20 octombrie. C.A.P. din Vilcele, Zoiața, Sudiți, Scutelnicu ș.a. erau foarte avansate. Nerespectarea indicațiilor date de organele diriguitoare județene, tradusă prin deficiențe organizatorice, a dus însă la rămîneri în urmă la cooperativele din Sibiciu, Vernești, Vespești și alte cîteva.

Mai dificilă este situația în ce privește recoltarea sfeclii de zahăr. Recolta este foarte bună: în condițiile unor terenuri neirigate și cu numai 400 kg îngrășăminte la ha obținîndu-se de pe întreaga supra-

față cultivată cu sfeclă o recoltă medie de 30 000 kg la ha. Dar din cele circa 10 000 ha cultivate, pînă la 5 octombrie nu au putut fi recoltate mai mult de 44%, deoarece recoltarea se face în funcție de graficul întocmit de beneficiar — Fabrica de zahăr-Buzău — care la rîndul său este în dependență de mijloacele de transport existente. Or, din motive justificate — legate de eficiența economică — C.F.R. a dispus interzicerea transporturilor pe distanțe mai mici de 50 km. Bineînțeles, dacă ar fi existat la dispoziție alte mijloace de transport, măsura ar fi fost binevenită. Dar D.R.T.A. nu a putut pune la dispoziție decît 10 autocamioane. Cu ce să se transporte cele circa 40 000 tone sfeclă aflate în cîmp la unitățile agricole ce aprovizionează fabrica din Buzău? Fără a face din aceasta o regulă, măsura luată de C.F.R. ar trebui reconsiderată, întrucît există pericolul ca uriașe cantități de sfeclă, ca cele aflate la Zoiața și la alte baze, să nu poată fi recoltate și transportate înainte de înrăutățirea vremii, ducînd la foarte mari pierderi. În plus, cu toată penuria de mijloace de transport, nici cele existente nu sînt destul de judicios folosite (cum se vede și în fotografia de jos).

Și încă un cuvînt despre felul cum este păstrată și predată recolta. Unele cooperative agricole de producție — cum sînt cele din Poșta Cilnău, Sudiți ș.a. — n-au asigurat cele mai bune condiții de recoltare, condiționare și predare a produselor. La baza de recepționare Buzău am putut citi mai multe procese-verbale prin care se constată că circa 50% din

Ceea ce vedeți aici nu reprezintă nici jumătate din totalul autocamioanelor și remorcilor încărcate cu sfeclă de zahăr, care în ziua de 4 octombrie, înspre orele prînzului, așteptau descărcarea la silozurile Fabricii de zahăr din Buzău. În total, circa 120 de camioane și remorci stăteau încărcate, încurcînd circulația și imobilizînd forțe de muncă și aproape toate mijloacele de transport disponibile. Motivul? La descărcătorul automat s-a ars un electromotor. Asemenea accidente sînt absolut intolerabile!

florea-soarelui predată de aceste cooperative era mușcăită, rîncedă, cu miros puternic de acru etc. În plus, aceste cooperative nu-și respectă obligația de a trimite produsele însoțite de numărul corespunzător de oameni, care să le descarce la bază. Asemenea stil de muncă

duce la aglomerarea bazelor de recepționare și la degradarea unor importante cantități de produse, pentru care mecanizatorii și înșiși țărani cooperatori au trîdit un an întreg.

V. SAVIN.

de ce ai dezertat, tovarășe inginer agronom?

Bătălia pentru recoltă a intrat în faza decisivă. De acum, cartofii rămași pe cîmp se depreciază. La fel legumele. Porumbul trebuie să ia cit mai repede drumul hambarelor. Totodată, forțele sînt mobilizate pentru pregătirea viitoarei recolte de grîu: însămînțatul în cele mai bune condiții și în epoca optimă. Se simte, mai mult ca oricînd, necesitatea îndrumării de specialitate, prezența inginerului agronom pe cîmp fiind în aceste momente de cea mai mare importanță.

Marea majoritate a specialiștilor noștri se află acolo unde nevoile stringente ale agriculturii o cer în primul rînd, folosind fiecare zi, fiecare ceas, pentru succesul deplin al campaniei de toamnă.

...E adevărat, există și excepții. Puține, dar din păcate ele există totuși. Iată-ne bunăoară în plin centrul Bucureștiului, pe asfaltul care nu are nicidecum intenția de a deveni teren agricol. O fizionomie nostalgică ne solicită intervenția. Este un tînăr inginer agronom, Ion Cîlea, pe care operatorii din Stoiceni, județul Vilcele, îl așteaptă mai mult ca sigur pentru a-i ajuta în virtutea campaniei agricole de toamnă.

— Gata recoltatul, tovarășe inginer?
— Mai avem ceva... sosește liniștitor răspunsul.

— Atunci cu ce ocazie în Capitală?

Cooperatorii se pot' lipsi de aportul dumneavoastră?!

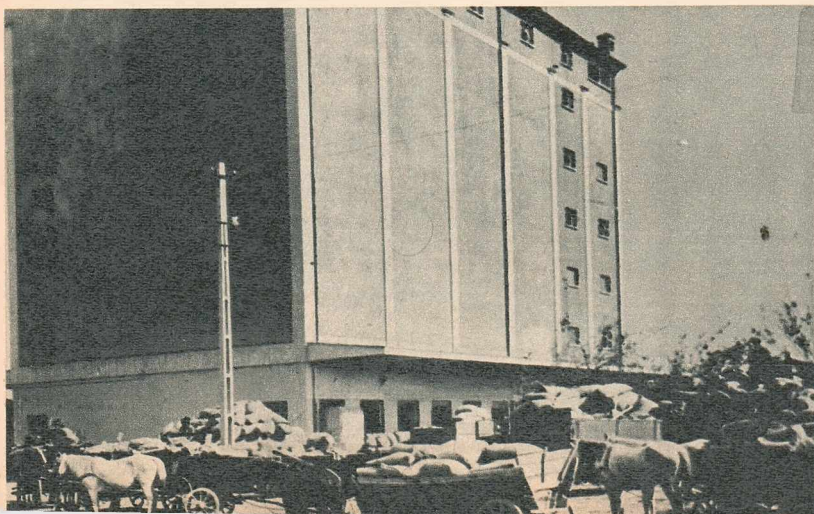
— Știu eu... sosi răspunsul. Am o treabă familială de rezolvat...

Comentariile sînt de prisos, dar din păcate lista celor fugiți de la datorie nu se oprește aici:

Tînărul Kun Koloman, care din anul 1967 se împăunează cu diploma de inginer agronom, dar nu a catadicsit (fie-ne iertată expresia) nici măcar să vadă cooperativa din județul Suceava, unde a fost repartizat, preferă să-și desfășoare talentele pe străzile Clujului. Nu te apasă diploma de inginer, tînere Kun? Nici faptul că ai fost întreținut pe banii statului atîția ani în facultate?

O fermă zootehnică din județul Vaslui așteaptă de doi ani să-i sosească medicul veterinar repartizat. Îl cheamă Ivan Pavel, este din Teleorman, dar preferă să-și desfășoare talentele și pregătirea-i superioară pe pisica și cîinele din curtea părintească.

O mare întreprindere de mecanizare a agriculturii se bizuia acum un an pe sfaturile de specialitate pe care trebuia să le primească de la ing. mecanic Conrad Gaspar. Dar junelui inginer mecanic nu-i place decît peisajul montan de la poalele Tîmpel. Ori Brașov, ori... mai bine stau acasă. Pentru cei peste 100 000 lei pe care statul i-a investit în pregătirea

Degeaba așteaptă căruțele cu semințe de florea-soarelui în curtea Bazei de recepționare-Buzău. În primul rînd pentru că, așa cum face de obicei, C.A.P.-Poșta Cilnău nu a trimis nici de astă dată suficienți oameni pentru a descărca, în al doilea rînd pentru că delegatul cooperativei, tehniciana Mariana Borcea, în loc să însoțească transportul la bază, pentru a asista la cîntărire și la efectuarea probelor calitative, a rămas în oraș, avînd alte treburi...

ta nu am vrea tinere Gaspar decit să ne faci un singur calcul: cîți cai putere sint necesari pentru a te urni din inertie?

Un roman de dragoste? Poate. Inginerul agronom Aurel Conachi, repartizat în județul Maramureș în acest sfîrșit de toamnă, meditează pe malul Begăi, așteptînd ca soția sa să termine cursurile facultății timișorene. Așteaptă de peste un an. Nu este nici o tragedie. Mai tristă este situația celor care îi așteaptă sosirea acolo pe plaiurile maramureșene.

O categorie specială a celor fugiți de la datorie o formează veteranii orelor de audiență. Înarmați cu cereri, certificate medicale, cu dosare întregi de acte justificative, bravii noștri băieți bat la ușile cabinetelor directoriale, trudindu-se prin toate mijloacele să obțină

mult visata cerere de transfer sau preschimbarea ordinului de repartitie. Printre petiționarii de tradiție se numără și inginerii agronomi Constantin Frîncu, Dan Drocea, Andrei Vasile și medicul veterinar Petru Alexev.

Am vrea să amintim acestor tineri diplomați că dezertarea lor de la datorie nu formează doar obiectul acestor rînduri. Ea este condamnată de către întreaga noastră societate, interesată să nu crească în sinul și cu avuțiile ei, paraziți. Ogoarele vă așteaptă, tineri specialiști.

Gheorghe BĂLTOIU

motivări noi, lipsuri vechi

În 1969, peste 7 miliarde lei au fost dirijați din bugetul statului pentru construcții-investiții în agricultură. Sint sume impunătoare care, bine utilizate, au dus la crearea unor noi mijloace de

producție, la ridicarea unor moderne obiective, prevăzute cu utilaje tehnologice de mare randament.

Din păcate, anul acesta, comparativ cu nivelul înregistrat pe întreaga eco-

nomie, cît și față de perioada corespunzătoare a anului trecut, realizările în domeniul investițiilor înregistrează serioase rămîneri în urmă. Au rămas mai puțin de 3 luni pînă la încheierea anului, dar lucrările sint mult rămase în urmă atît la Departamentul mecanizării, Departamentul valorificării cerealelor, cît și la Departamentul fond funciar, gospodăria apelor și îmbunătățiri funciare.

În afara unor obiective care nici nu au fost atacate ca, de pildă, sera Institutului de cercetări pentru protecția plantelor, pavilionul de experimentări pentru animale la Institutul de cercetări zootehnice-Săftica ș.a., la alte obiective lucrările începute înaintea în ritm de melc din cauza slabei organizări și aprovizionări cu cele necesare. În această situație se află complexul avicol Movila Vulpii, complexul de vaci de la Mihăilești, complexe avicole Crevedia și Mogoșoaia, silozurile de cereale «Nicolae Bălcescu» și «Banu Mărăcine», stația pilot de cercetare pentru nutrețuri combinate și suplimentare furajere, numeroase lucrări de desecare începute în zonele Rădăuți, Zimnicea, Corabia etc., etc.

Motivările sint aceleași ca și în anii trecuți, înregistrate parcă pe placa uzată a incompetenței: lipsă de utilaje și mijloace de transport, lipsă de nisip și pietriș, chereștea și cărămidă, insuficiența cadrelor calificate etc. Dacă factorii responsabili de această situație vor ști sau nu să se justifice la sfîrșitul anului, interesează mai puțin în momentul de față. Necazul cel mare este că întîrzierea punerii în funcțiune a unor obiective de importanță economică deosebită înseamnă sute de tone carne și sute de mii de ouă mai puțin pe piață, mii de hectare rămase neirigate, mari spații de depozitare pierdute pentru noua recoltă. Cine răspunde de miliardele rămase nefolosite și de producția nerealizată?! Un amănunt ne interesează în mod deosebit: dacă cineva păgubește statul de un sac de grâu sau de 10 kg de carne, suportă sancțiuni cu caracter economic și penal. N-ar trebui să acționeze aceeași lege și în cazul cînd economia este păgubită prin nerealizarea unor mari valori, cum este cazul de față?!

Gabriel ALBULESCU

sala pașilor pierduți

PRINTRE AUTORII sau participanții la furturile de produse agricole, comise în dauna unităților socialiste, identificăm și persoane a căror calitate ne uimește:

— Paznicii de cîmp Petre Voinea și Gheorghe Nistor din comuna Frumoasa, Teleorman, au fost surprinși în ziua de 24 septembrie cu 200 kg cartofi;

— Gheorghe Enache, membru în Consiliul de conducere al C.A.P. din comuna Glodeanu Siliștea, județul Buzău — pentru a fura porumb noaptea — s-a înhăit cu un... recidivist.

CÎT PE-AICI SĂ FURE CIMITIRUL! și nu un oarecare loc de odihnă, ci... «Eternitate» din Iași. Alexandru Bardou, Constantin Geoacă și Dumitru Andronic, indivizi fără ocupație și fără scrupule, contractau comenzi de monumente funerare, pe care le executau cu marmura și piatra furate de pe alte locuri de veci. Oare cum nu observau cei din administrația cimitirului că dispăreau cruci și dale de piatră, cu atît mai mult cu cît aceasta se petrecea într-un perimetru în care sint înhumați și oameni celebri ai culturii noastre? Ori au observat, dar au tăcut mormint!...

LA CABANA «Muntele Băilorii», aparținînd întreprinderii balneare-Cluj, s-au făcut mai multe controale C.F.I., însă revizorii n-au fost de loc la înălțime. Deși era ușor de văzut că gestionarul Gheza Farcas e bețiv și neprinceput, la înălțimea muncii lor dumnealor, controlorii, s-au dovedit cu capul în nori. Abia după șase luni s-a observat că la cabana mai urcase și... prejudiciul: 17 000 de lei.

A. SERGIU

telefoane plus petiții, a absolvenți și repartiții

Sîmbătă 4 octombrie, la ora 13,25 punct, a telefonat tovarășul maior Blegescu. De la clubul «Steaua». Mă aflam la celălalt capăt al firului, în biroul Serviciului pentru probleme profesionale studențești din Ministerul Învățămîntului.

Ce dorea tovarășul Blegescu? Să intervină în favoarea unui baschetbolist — «Florin» — pentru schimbarea repartiției acestuia. Mai pe românește — să-i pună o pilă. Ce merite are respectivul Florin Nișulescu? A absolvit Academia de studii economice, Facultatea de finanțe și credit, fără examen de stat, și a ales, conform meritelor, județul Sălaj. E limpede, nu? Atunci

de ce se mai încearcă driblinguri? Ce vor zice colegii cu medii mai mari; și ce va face județul Sălaj cu postul rămas vacant? La Zalău se poate practica și profesia, se poate foarte bine juca și baschet!

Rostul prezenței reporterului în biroul sus-amintit era de a asista, pe viu, la pelearul jălbarilor, al acelor licențiați care nu se prezintă la posturile în care au fost repartizați. Păstrînd terminologia generală, pentru șefa serviciului, tovarășa Elena Nicolaie, perioada de timp în care am asistat-o s-ar numi toțiși ore de primire a oamenilor muncii. Orela au fost oră, dar oamenii?

Concluzia scurtei noastre anchete a fost că, în marea lor majoritate, acești petiționari nu au motive să ceară schimbarea repartiției, obținerea unor dezlegări și negații. Se caută doar felurite subterfugii pentru a nu se achita cea mai importantă și subînțeleasă obligație a unui absolvent față de societatea care l-a ținut în facultate: justificarea calificării.

SPORT

În sport, oamenii sint, adeseori, valorificați prin cifre, asta însemnînd mai mult decit simpla numerotare de pe tricouri sau cea a așezării tactice în teren. Nu este nici măcar o aluzie la vocabularul propriu presei de specialitate care, adeseori, ierarhizează — mai mult metaforic ce-i drept — posibilitățile unuia sau altuia dintre sportivii care-o preocupă, ci cu mult mai mult decit toate acestea la un loc. Gîndim plenar despre posibilitățile cuiva cînd spunem — rezolut, dacă nu chiar sentențios — «este omul nr. 1» al unei echipe, de club sau reprezentative. De aici ar trebui să se înțeleagă că aceeași formație are și un om nr. 2, 3 și așa mai departe, numai că peste cifra primă și peste cea secundă nu se prea trece, de regulă. Ori ești «nr. 1» ori — în cel mai rău caz — «nr. 2» ori — dacă nu exiști pe una din pozițiile fruntașe — te scufunzi în anonimat.

Desigur — mai ales pentru lumea sportului — categorisirea aceasta împarte mai curînd in justiție decit dreptate. Dar iată că tocmai în aria stadionului aprecierea «omului nr. 1» se face cel mai frecvent, cu toate consecințele sale negative. Oare în fotbal jucătorul care înscrie, de obicei, golurile ori (mai rar, din păcate) cel care le creează nu este privit și tratat după o optică specială nu numai de către antrenor dar și de către o parte a opiniei publice locale? Cite neajunsuri n-a generat modul respectiv de apreciere a unor sportivi în viața echipelor noastre! Dacă lăncu, Mureșan și Boc se numără acum printre delincvenții dreptului comun este indubitabil că un quantum al noii și tristei lor posturi se datorează și faptului că, în cluburile respective, fuseseră priviți și tratați drept «oamenii nr. 1» ai echipelor lor, ba chiar ai tuturor sportivilor din orașele de provincie în cazurile citate, cu excepția lui Boc.

Să nu se înțeleagă, cumva, din asta că preferăm o egalizare, o uniformizare impersonală, surdă și oarbă la semnalele cali-

omul nr. 1 omul nr. 2

tăților individuale, caracteristice unui sportiv sau altuia. Dimpotrivă, pledăm pentru fructificarea maximă a acelor deprinderi și însușiri aparte care-i detașează, la un moment dat, pe cei mai valoroși practicanți ai disciplinelor corpului de partenerii lor și credem, cu tărie, în rolul de ferment al unor astfel de oameni, deosebit de utili oricărui domeniu de activitate, nu numai celui athletic. Protestul nostru se îndreaptă împotriva mentalității șesute în jurul personalității lor, a tratamentului viciat prin slăbiciuni față de ei, a concesiilor frîzînd neprincipialitatea, a acelei îndrumări spre punctele nevralgice ale abuzului multiplu. Oare un singur antrenor de fotbal a fost sacrificat fără o altă rațiune decit aceea de a nu se fi înțeles cu «omul nr. 1» al echipei pe care o pregătea? Nu vrem să recurgem la exemple, spre a nu redeschide cicatrice încă neconsolidate, dar nu din lipsă de informație. Mai ales în disciplinele colective, injustețea unor preferințe se dovedește generatoare de nedreptăți și conflicte, pentru că «omul nr. 1», înfășurat în mantia sa aureolată, se izolează de ceilalți, așezîndu-i sub ea ca sub un plafon impenetrabil și, adeseori, sufocant. De fapt, sportul, chiar și cel individual prin excelență, nu poate fi exclusiv individual, deoarece și la atletism, scrimă sau tenis se organizează, frecvent, întîlniri pe echipe, astfel încît existența «omului nr. 1» poate influența chiar și aceste discipline în sensul negativ deja expus.

La Cleveland am fost marcat, o dată în plus, de pala fierbinte a tendinței de ierarhizare, la suflul căreia firile mai slabe se pot vesteji. Acolo, prin palmaresul recent, prin tinerețe și talent, Ilie Năstase se prezenta ca «omul nr. 1» al formației românești și de aceea fusese postat, aprioric, pe poziția delicată, în toate sensurile și pentru toți cei cuprinși în peisajul sportiv, a celui mai autorizat reprezentant al echipei. Dar, în teren, Ion Țiriac — cu povara sa de ani,

cu cea a răspunderii, cel puțin egală cu a partenerului său, pentru rezultatul final — s-a dovedit, prin joc și comportare cel puțin egal cu «omul nr. 1». De cealaltă parte a fileului, Stan Smith, considerat, în virtutea titlului său de campion al S.U.A., pe anul în curs, drept vedeta formației americane, a fost mai vulnerabil decit Arthur Ashe, iar în jocul de dublu nu s-a ridicat la valoarea lui Lutz, principalul factor al victoriei obținute în fața cuplului nostru. Deci, într-o singură întîlnire, ambii combatanți confirmă fragilitatea și injustețea unei ierarhizări preconcepționate. Mai mult decit atît, tuturor specialiștilor le este acum clar că explicația cea mai logică a calificării echipei române în finala Cupei Davis este coincidența, în timp, a două remarcabile talente, așa cum sint Ion Țiriac și Ilie Năstase, atît de bine acordați la diapazonul superior al valorii, încît au reușit să impună ECHIPA țării noastre. Exemplul de la Cleveland, evocat nu din întîmplare, se cere a fi considerat în toate disciplinele sportive în sensul său cel mai profund, ori de cite ori se fac aprecieri despre valoare și, mai cu seamă, cînd actele de stare civilă ale unor vedete par să le recomande pentru pensionare...

Emanuel VALERIU

P.S. Să nu surprindă că în ajunul jocului cu Portugalia rubrica noastră nu se pronunță pentru un pronostic. Nu o face tocmai pentru că, pe cît se pare, la ora cînd era scrisă, echipa gazdă nu-și găsisese încă «omul nr. 1» ori pentru că, dimpotrivă, acesta părea a fi foarte tînărul și talentatul dinamovist, Dumitrache, a cărui confruntare cu «omul nr. 1» portughez — Eusebio — nu va putea fi decit... indirectă.

E. V.

Gama metodelor încercate e foarte largă: de la intervenții directe — ca cea amintită — la chițibușuri contopistice care frizează ridicolul. A apărut, bunăoară, Constanța Siu, mama proaspătului medic Felicia Siu. Nu negăm nimănui dreptul de petiție, dar dumneasa nu revendica propriu-zis nimic: cerea — pe cale oficioasă — să se aibă grijă! A scris un scurt memoriu, a fluturat niște acte, a intrat în posesia celui miracol denumit număr de înregistrare, ba a fost și în audiență la ministru, cerînd numai atît: Ministerul Învățămîntului să comunice Ministerului Sănătății cererea familiei Siu cu un singur punct... să se aibă grijă!!! Naivitate? Ori s-a construit o subțire punte de hirtie pentru a se ciocni apoi la poarta din dos?

Ni s-a arătat corespondența trimisă de Consiliul popular al județului Teleorman în cazul absolvenților Institutului de arhitectură Elena Gaftoi, Adriana Popp și Floriana Chiriță. Cele trei tinere nu au de loc inspirație să se prezinte la posturi.

Trimit doar memorii peste memorii, cerînd dezlegare pentru a fi angajate în altă parte. Oare cine le păstrează posturi? Există asemenea tineri cocogliși, ce resping pînă și posibilitatea de a lucra la o distanță de Capitală mai mică de 80 km. Unde poate debuta mai bine un arhitect decit într-un asemenea oraș, aflat abia la începutul dezvoltării lui ca reședință de județ, oraș care nu așteaptă decit proiecte îndrăznețe?

Din nefericire, exemplele date nu constituie cazuri izolate. E drept, ele nu sint nici reprezentative pentru tinerii noștri, în majoritatea lor încadrăți cu entuziasm în munca pentru care sint pregătiți. Dar excepțiile sint intolerabile și nu putem decît să subscriem la fermitatea cu care Ministerul Învățămîntului — în prezent, ținînd seama de criticile aduse — întîmpină orice tentativă de eschivare de la îndeplinirea îndatoririlor sociale de către absolvenți.

Sergiu ANDON

Este suficient să te plimbi vreo oră, două prin Suceava de azi, ca să te convingi că locul este binecuvântat pentru arhitecți. Susținem aceasta pentru că — în ceea ce privește

estetica — spre deosebire de aglomerările monotone care, din nefericire, reprezintă «noul» în construcțiile unora dintre orașele noastre, în capitala Țării de Sus dificultățile unui teren cu pante au fost transformate în avantaj, în argument împotriva soluțiilor de minimă rezistență, a monotoniei și banalului, prezente, din păcate, în nu puține ansambluri edilitare. Cu aceeași abilitate, o resursă locală — piatra — a fost folosită și cu rosturi de înfrumusețare. Iar datorită unei sistematizări văzute și cu un ochi de artist, străzile variat șerpuitoare cuprind într-un tot unitar și armonios, ceea ce a mai rămas de valoare din vechiul oraș și ceea ce înseamnă construcțiile ultimilor 25 de ani. Sucevenii n-au acceptat să aibă doar adăposturi și atît. Nu s-au mulțumit doar cu funcționalul, cu utilul. Au pretins și pretind cadrului lor de viață cotidiană, orașului lor, să fie și frumos. Iată de ce acolo — putem pune mîna în foc, pentru că, după cum veți vedea, avem argumente — arhitecții sînt bine primiți.

Un exemplu. Doi arhitecți cu buletine de București — soții Maria și Nicolae Porumbescu — s-au stabilit, acum cîțiva ani în urmă, în Suceava. Azi, una din lucrările lor, dată în folosință recent, ar ocupa, după părerile multora, locul întîi într-un clasament al construcțiilor de acest gen al țării. Este vorba de Casa de cultură a sindicatelor din Suceava.

Un tînar absolvent al Institutului de arhitectură — Constantin Armand — repartizat acum doi ani la Suceava «s-a prezentat la post», i s-a dat casă, i s-a dat de lucru și omul s-a apucat serios de treabă. Azi, deci numai după doi ani, s-a impus ca un arhitect bun și de viitor, este apreciat și i se dau lucrări care pot face fericit orice suflet de arhitect.

Iată, de pildă, ultima lucrare la care participă este aceea privitoare la complexul balnear din Vatra Dornei, proiect de mari pretenții, pentru că Vatra Dornei este declarată stațiune balneoclimaterică internațională.

Dar să lăsăm deoparte ce a fost. Să privim puțin spre mîine. În cuprinsul Sucevei, viitorul rezervă numeroase alte posibilități de muncă, afirmare și satisfacții pentru un arhitect. În primul rînd, un volum important de locuințe: este prevăzut să se construiască anual, în medie, între 2 500 și 3 000 de apartamente. Chiar dacă am zice că proiectul unui apartament nu-i cine știe ce lucru interesant pentru un arhitect, în orice caz proiectul unui ansamblu de apartamente schimbă «întrucîtva» raportul. Apoi, un debușeu care ni se pare generos pentru orice imaginație arhitecturală cît de fecundă ar fi ea: schițele de sistematizare rurală. Ce poate fi de mai mare împlinire pentru un arhitect — fiu al țării noastre — decît sistematizarea comunei Voroneț? Însă o sistematizare care să pună în evidență harul și darurile făcute de Istorie pămîntului de acolo, o sistematizare care să modernizeze o așezare străveche, fără să-i știrbească din specific. Cînd te gîndești că în viitorul Voroneț nici unui banal chioșc de ziare nu-i este îngăduit să fie conceput și amplasat la întîmplare, începi să te apropii de importanța «simplei» sistematizări a unei localități rurale căci, în definitiv, ni se poate replica, Voronețul nu-i decît o comună. De altfel, chiar am accepta replica aceasta dacă ar fi a unui funcționar administrativ. Dar o respingem dacă ne-o dă un arhitect. Ba am merge pînă acolo încît i-am pune la îndoială această calitate.

Am spus Voroneț, însă mai este Putna, mai este Sucevița. Tot județul Sucevei — de un dens interes turistic — «pune probleme speciale» pentru un arhitect.

Deci, revenind — după această, s-o socotim, argumentare — la afirmația noastră de început, Suceava ar trebui să fie un soi de magnet, de centru hipnotic pentru cei care se consideră mai mult decît ingineri, pentru cei cărora le place să ia foarte în serios gluma că Dumnezeu ar avea prin buzunarele lui un certificat de absolvire a unei școli de arhitectură.

Și totuși lucrurile nu se prezintă nici pe departe în acest chip. Adevărata lor față ne-a fost arătată de către tovarășul Emil Dorneanu, director adjunct al D.S.A.P.C.-Suceava.

Să începem cu niște cifre care vor spune multe despre «cei puțini».

În 1963, din cei 8 absolvenți ai Institutului de arhitectură repartizați la D.S.A.P.C.-Suceava, nu s-a prezentat nici unul. La fel în '64 (6 repartizați) și în '66 (5 repartizați). În 1965 și 1967, din cei 5+5 repartizați, s-au prezentat 3+3. Iar în 1968 și 1969, doar unul din trei. În total, din cei 35 de absolvenți repartizați, între 1963 și 1969, în fosta cetate de scaun a lui Ștefan cel Mare, și-au luat repartiția în serios, doar 8 oameni.

Ceialți, ori au reușit să se replaseze realmente «bine» — însă numai potrivit interesului lor — ori se amăgesc că «s-au aranjat» făcînd în București munci inferioare pregătirii și talentului de care dispun. După unii, cu alte cuvinte, meseria de arhitect se conjugă mult mai bine cu barbișonul, cea de medic doar cu halatul cu monogram și morgă doctorală, iar cea de inginer, să zicem, cu «trabăntelul» luat de ocazie și plimbat pe bulevardele Capitalei.

Dar să revenim la D.S.A.P.C.-Suceava, unde anul acesta au fost repartizați 3 absolvenți. Unul — «legat de o fată» — a rămas. Al doilea a venit, i s-a dat imediat o cameră, însă a plecat fără să spună precis dacă se mai întoarce. Se bănuie că «sondează»

INTELIGENȚA- CEA MAI DE PREȚ INVESTITIE

de Nelu IONESCU și Liviu TIMBUS

Realizarea marilor obiective de progres economic și social al țării noastre depinde în mare măsură de felul în care sînt folosite cadrele de oameni ai muncii de toate categoriile, dar mai ales de felul în care sînt folosiți specialiștii.

Priceperea, calificarea, inteligența profesională constituie o investiție de o categorie specială, dar care, cu atît mai mult, trebuie să raporteze, trebuie să fie rentabilă.

Pregătindu-se să devină arhitect, medic, inginer, economist etc., studentul optează pentru o vocație determinată. Beneficiind de ajutorul multiplu al statului, el contractează cu societatea o datorie precisă, pe care are obligația morală de a o rambursa, îndeplinindu-și obligațiile acolo unde necesitățile o cer. «Spiritul de dreptate socială, de echitate, răspunderea pe care comuniștii o au față de construcția orînduirii socialiste și comuniste din România — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — impun adoptarea unor măsuri hotărîte pentru mai buna folosire a specialiștilor, pentru repartizarea lor cît mai judicioasă. Această problemă este una dintre cele mai importante preocupări ale partidului și statului, o condiție de bază a dezvoltării societății noastre socialiste».

«Omul potrivit la locul potrivit» — recrutarea, selecționarea și promovarea cadrelor — rămîne o problemă permanent deschisă. Sînt folosite cadrele totdeauna în chip optim, și dacă nu, din ce cauză? Ne-am ales meseria îmboldiți de pasiuni reale, sau în urma unor hotărîri pripite? Conducătorii întreprinderii sau instituției unde lucrăm sînt cu adevărat oamenii cei mai pricepuți? Meseria de arhitect, de medic, de profesor etc., reprezintă oare un monopol al marilor centre urbanistice? Ce înseamnă pentru unii și pentru alții respectarea ordinului de repartitie?

Am căutat răspunsurile la aceste întrebări vizitînd cîteva instituții și întreprinderi sucevene.

și dacă nu dă de ceva mai bun, o să se întoarcă. Cît despre cea de-a treia — căci e vorba de o absolventă — a venit la Suceava, însă doar ca să-și obțină «negația», pe care suceveii, oameni altfel reputați de treabă, n-au vrut să i-o dea. Cum să renunți la un arhitect cînd, în total, alături de cei 7 existenți la ora actuală, ar mai fi necesari încă 15-20 ca să meargă treburile strună. După cum se vede, lucrurile se desfășoară ca în povești: din cele trei odrasle ale craiului, doar unul a ajuns pînă la capătul drumului și și-a cîștigat un rost.

Această dezertare de la datorie se soldează, evident, cu efecte deosebit de dureroase pentru economia țării, ea determinînd anomalii flagrante în diferite domenii de activitate. Construcția de locuințe, de obiective industriale sau social-culturale — prevăzute cu rigurozitate prin politica economică a statului nostru — sînt indisolubil legate de cadrele de specialiști. Pentru școlarizarea sau specializarea acestora statul nostru a investit, în prealabil, sume importante, anticipînd rolul și importanța lor în anumite locuri de muncă, precis determinate.

Învățămîntul național produce arhitecți care ar acoperi nevoile de astfel de cadre ale țării, dar iată că unii — punem în discuție fenomenul ca atare, pentru că nu ne-am propus și nu am anchetat un oarecare caz particular unde pot interveni și explicații subiective juste — unii deci, preferă să facă doar desen tehnic, numai să rămînă în Capitală.

În acest timp, la Suceava, treburile arhitecților — mai ales cele de sistematizare rurală — le fac inginerii. Aceștia sînt bine intenționați și chiar «a început să li se formeze ochiul», dar tot ei declară că le pare rău, că, din lipsa corpului necesar de arhitecți, clădirea institutului pedagogic sucevean n-a putut fi creația forțelor locului, trebuind să se apeleze la arhitecți-proiectanți din București.

Și doar la repartizarea unei locuințe, trei ingineri au fost aminați ca să fie satisfăcut un arhitect. Și doar lefurile arhitecților sînt la fel de mari — la aceleași condiții de vechime etc. — în Suceava ca și la București. Și doar în provincie poți avansa mai repede, pentru că există posturi superioare libere, spre deosebire de București unde, aproape numai decesul...

Iată o situație pe care noi o calificăm drept «intolerabilă».

CUSURURI ALE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI VĂZUTE DE CĂTRE «BENEFICIARI»

Este vorba de raportul optim care ar trebui să existe între numărul angajaților cu pregătire superioară (arhitecți și ingineri) și numărul acelorora cu pregătire medie.

La instituția la care ne referim sînt 55 de angajați cu pregătire superioară (7 arhitecți și 48 de ingineri) și 68 de tehnicieni cu pregătire medie. Deci, raportul este nesatisfăcător. Raportul optim ar fi cel de 1/2. Efectul imediat: unii ingineri fac lucrări care ar trebui executate de tehnicieni.

Situația este defectuoasă față de raportul optim despre care am amintit și totuși, la instituția în discuție, este mai bună decît, de exemplu, în unitățile similare din București.

Marea cauză a acestei stări de lucruri se pare că rezidă într-un cusur general mai vechi al învățămîntului mediu de specialitate. Concret, este o mare lipsă de cadre cu pregătire tehnică medie. Producția învățămîntului mediu tehnic a fost prea mică față de cerințe, față de nevoi.

Tehnicienii de la D.S.A.P.C.-Suceava sînt în mică măsură «născuți» (în majoritatea lor de o școală de construcție, înființată prin 1948 la Cîmpulung, dar ulterior, din păcate, desființată, școală care, după felul în care muncesc cadrele absolvente acolo, se pare că a funcționat foarte bine) și într-o mai mare măsură (70%) «făcuți» (din absolvenții ai liceelor de cultură generală, încetul cu încetul, prin acumulare de cunoștințe la locul de muncă).

Soluția ultimă este departe de a fi rentabilă. Un profan trebuie să lucreze vreo doi ani ca desenator și nici lucrul acesta nu-l poate face bine de la început pentru că nu are nici măcar mîna formată; apoi, chiar după ce se perfecționează ca desenator, un timp destul de îndelungat, tot mai lucrează automat, fără să înțeleagă de ce face cutare sau cutare lucru.

Alături de tovarășul director adjunct Dorneanu tragem și noi nădejdea că măsurile luate în ultimul timp, cu privire la învățămînt, să ducă la rezolvarea deplină și cît mai grabnică a absenței cadrelor cu pregătire medie de specialitate.

Tot tovarășul director adjunct Emil Dorneanu ne-a mai mărturisit o altă dificultate pe care o are D.S.A.P.C. - Suceava cu privire la cadre.

Tot cusururi ale sistemului de învățămînt, — în accepția sa cea mai generală, cuprinzînd și formele școlare interne ale întreprinderilor — cusururi care desigur se fac resimțite în clipa cînd cei care părăsind băncile școlilor intră în circuitul productiv, acuză și tovarășul Vasile Poroch, secretar cu problemele economice al Comitetului municipal de partid Suceava. Iată cîteva dintre ele:

În școlile de maiștri nu se predau cunoștințe de organizare a producției și a muncii. Deci, programa analitică deficitară.

Absolvenții școlilor profesionale vin în producție cu cunoștințe învechite, care nu mai corespund cerințelor utilajelor de înaltă tehnicitate cu care sînt dotate fabricile și uzinele noastre. Deci, pentru a doua oară, programa analitică deficitară.

Ar trebui pus accentul pe ucenicia la locul de muncă — ca formă de învățămînt. S-a constatat, în întreprinderile suceve, că practica zilnică în producție (pînă la ora 12), urmată de o pregătire teoretică (de trei ori pe săptămînă, între orele 15 și 20), se soldează cu rezultate satisfăcătoare pentru colectivele de ucenici, calificate, așadar, la locul de muncă.

De asemenea, ar trebui ca la admiterea în instituțiile de învățămînt superior cu profil tehnic să se acorde prioritate (subliniem, prioritate și nu condiție obligatorie, nu exclusivism) absolvenților de licee tehnice și economice. Din punct de vedere al eficienței în producție a cadrelor noi, urmările unei asemenea preferințe ar fi salutare.

În sfîrșit, tovarășul secretar Poroch consideră că actuala durată de stagiu (socotită ca o prelungire a pregătirii școlare) a absolvenților cu studii superioare — 3 ani — este mult prea mare și tocmai de aceea păgubitoare. Domnia-sa apreciază că 6 luni, ori cel mult un an, constituie o perioadă suficientă pentru adaptarea la locul de muncă. Pentru că, numai în condiții de obligații, de responsabilitate, specialiștii de dată recentă își pot desăvîrși calificarea, își pot dezvolta spiritul de inițiativă, pe scurt, pot deveni folositori, atît pentru întreprindere, pentru locul de producție, cît și pentru propria lor personalitate.

Ne place să notăm că observațiile «beneficiarilor», cum i-am numit în subtitlul nostru, sînt însoțite de argumentări și de soluții care cel puțin obligă la studii serioase, urmate — cît de grabnic — de măsuri eficiente.

Recrutarea, selecționarea și promovarea cadrelor constituie una din preocupările majore ale statului nostru. Pentru instruirea, specializarea și calificarea sutelor de mii de tineri, necesari în cele mai diverse domenii de activitate, statul nostru cheltuiește sume considerabile. Pentru toți absolvenții noștri, o singură datorie: obligația morală de a rambursa acest sprijin activ și multiplu printr-o înaltă responsabilitate etică și profesională, prin exercitarea meseriei alese acolo unde necesitățile o cer în mod prioritar.

METALURGIȘTI ȘI CONSTRUCTORII

Ni s-a părut interesant să vedem care sînt problemele — legate bineînțeles tot de cadre — în cadrul unei întreprinderi recent înființate.

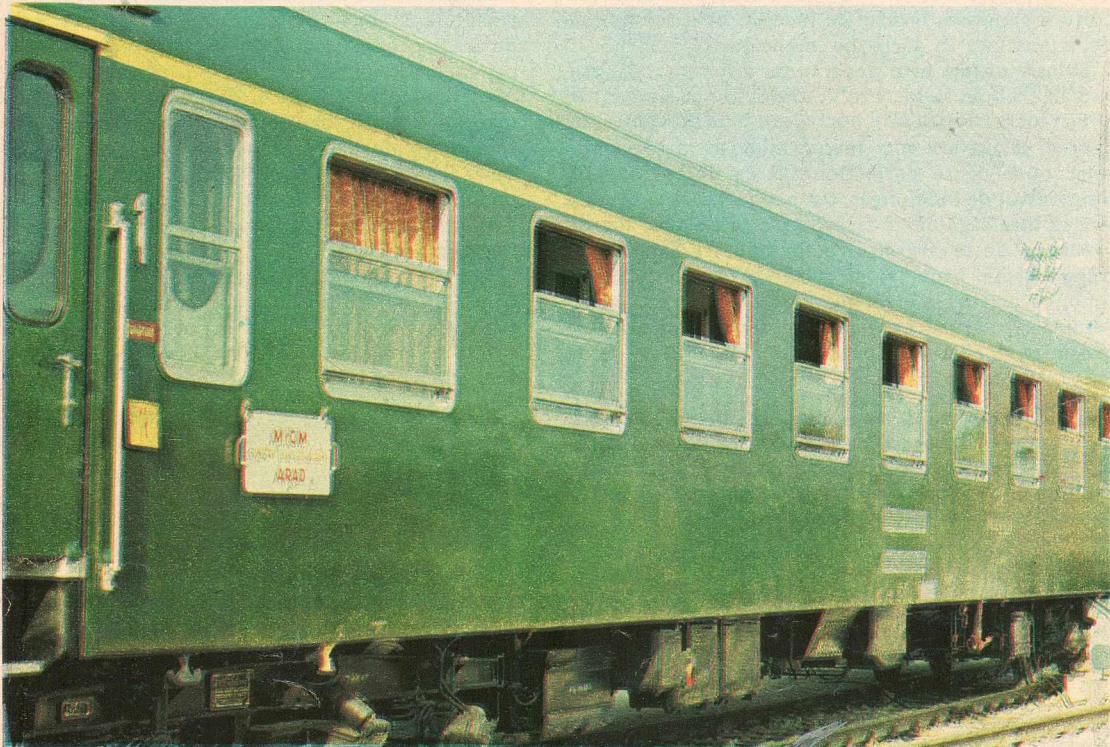
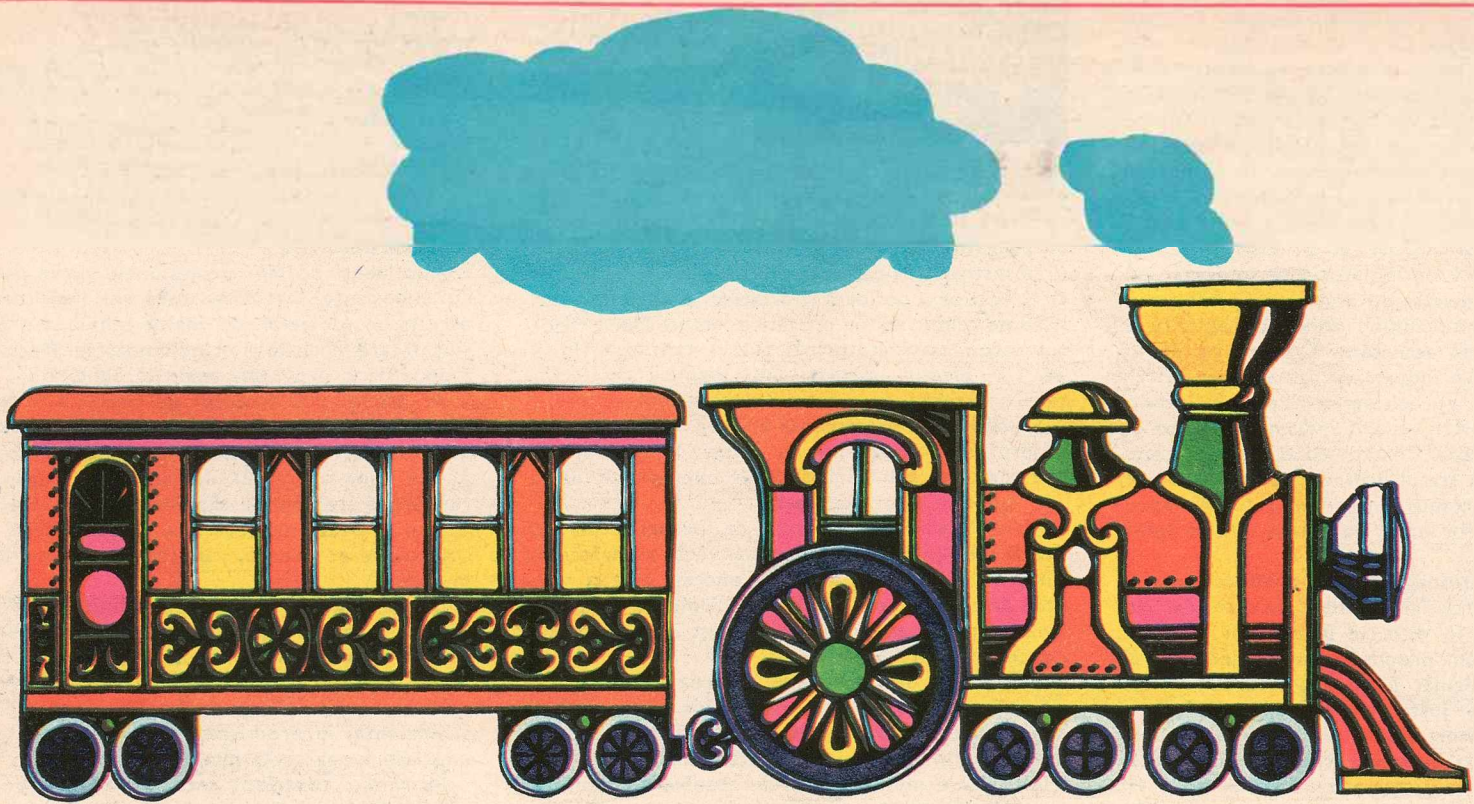
Așa se face că — tot la Suceava — am avut o lungă și interesantă convorbire cu tovarășul Ion Nemțșor, inginer șef al Întreprinderii de piese de schimb. Dar, înainte de orice, o punere în cadru, o orientare generală.

Întreprinderea aceasta a început să producă — desigur parțial — la începutul anului în curs. Are un plan anual de 25 milioane lei și deocamdată circa 430 de angajați. La anul, cu 1 400 de angajați, va produce piese de schimb pentru utilajele întreprinderilor Ministerului Industriei Construcțiilor (excavatoare, cuptoare de clincher, mori cu bile pentru ciment și pastă etc.) în valoare de 50 milioane lei.

Se subînțelege, o asemenea întreprindere — ca oricare alta de altfel — avea nevoie de oameni calificați. Din satele din jurul Sucevei au fost recrutați numeroși tineri care — potrivit preferințelor lor, schimbate uneori pe parcurs, dar lăsați s-o facă tocmai pentru a fi mulțumiți — au fost calificați ca forjori, turnători, strungari, oțelari, frezori și așa mai departe, în cadrul unor cursuri de scurtă durată (6-8 luni) cu scoatere din producție, cursuri care au avut loc la întreprinderea bucareșteană «9 Mai», întreprindere cu profil asemănător celei suceve. Și așa, la mai puțin de un an de la intrarea sa în producție, întreprinderea are asigurat personalul muncitoresc calificat necesar.

Ceea ce, evident, nu înseamnă întreruperea definitivă sau temporară a muncii de calificare. O dată cu creșterea capacității de producție, o dată cu creșterea planului de producție, cresc și cerințele de personal calificat. Instrucția, formarea sau perfecționarea deprinderilor, acumularea de noi cunoștințe teoretice și practice — toate acestea rămîn probleme deschise. Trebuie să arătăm de asemenea că întreprinderea are de pe acum repartizate clase întregi de viitori absolvenți ai unor diferite școli profesionale din țară, clase care vor veni în producție eș-

(Continuare în pag. 18)

1

UZINA DE VAGOANE ARAD

fabrică
orice tip
de vagoane
de marfă și călători

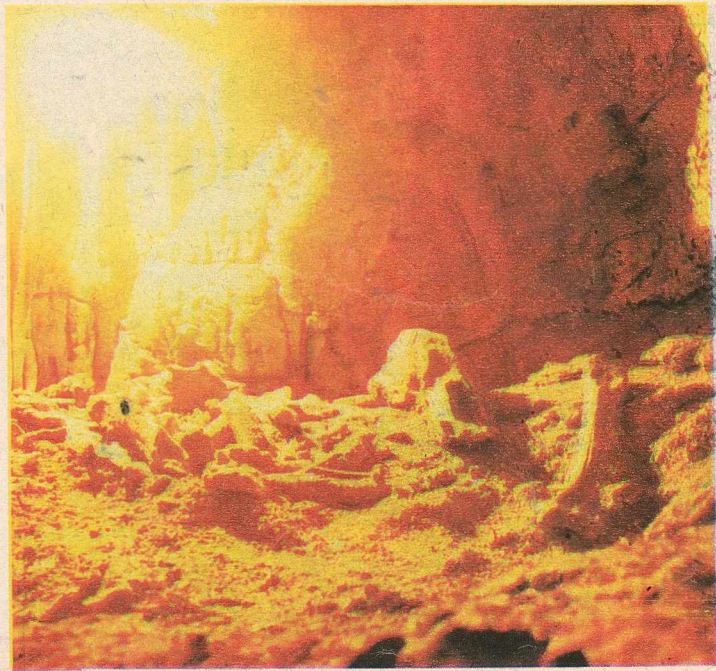

1. Vagon călători cl. I
2. Vagon acoperit pe 4 osii

2

TAINA DIN PESTERA ZEICULUI

Aici
ne așteaptă
o mare surpriză...

...Astfel,
un grup de tineri,
în majoritate studenți
la Universitatea—București...

...Explorînd
necunoscutul...

TAINA DIN PESTERA ZEICULUI

Edmund Hillary, fiind întrebat ce l-a determinat să pornească la cucerirea Everestului, a răspuns: «Pentru că era acolo!» — sintetizând, astfel, în mod lapidar setea dintotdeauna a omului de a cerceta tainele lumii în care viețuiește. Căci înălțimile munților, întinderile nesfârșite ale deserturilor sau pădurilor virgine, adâncul mărilor sau străfundurile pământului i-au trezit omului o curiozitate nestăpinită și o vocație statornică către cunoaștere. Este, într-adevăr, rar omul care își poate explica prin alte cuvinte decât cele rostite de Hillary o pasiune ce încununează o întreagă viață, această permanentă luptă dusă pentru cucerirea «necunoscutului», univers ale cărui dimensiuni le dorim pe măsura noastră — adică umanizate.

Pentru că sînt omenеști, pasiunile devin contagioase. Astfel, un grup de tineri, în majoritate studenți la Universitatea-București, printre care: Cristian Lascu, Alexandru Bulgar, Cristian Goran, Werner Herdlicka, V. Munteanu, N. Robu, au luat hotărîrea de a deveni speologi amatori, adică exploratori ai aceluiași «necunoscut» la care ne refeream. Alături de unele informații culese pe această cale, turismul de masă — atîția și atîția drumeți îndrăgostiți de frumusețile naturii — nu va avea desigur decît de cîștigat.

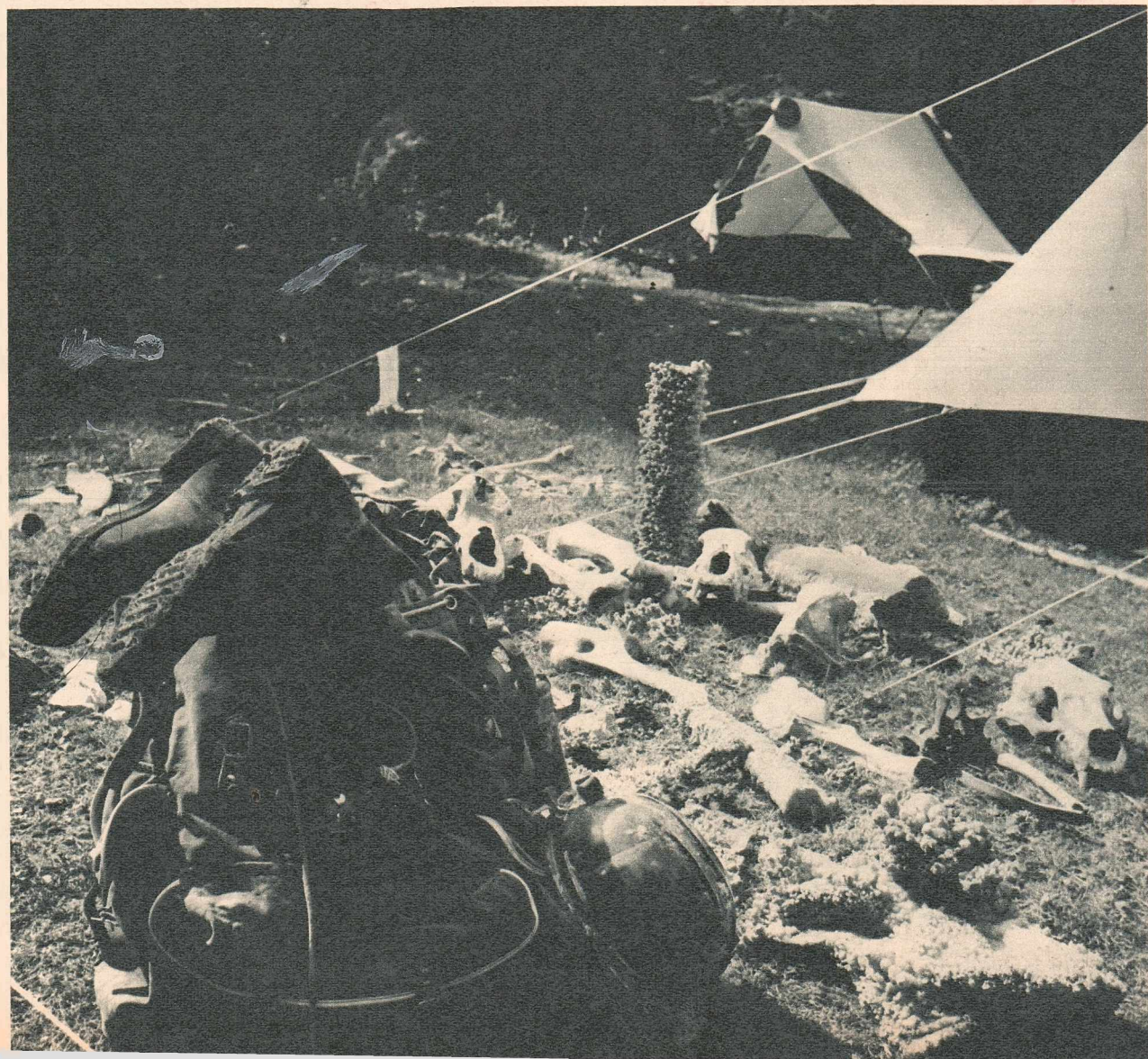
Pentru a sugera numai o imagine despre munca pasionantă și captivantă a acestor tineri, vom încerca să prezentăm cîteva impresii din timpul vizitei la unul din obiectivele de cercetare din zona Soarbele — Peștera Zeicului din Dilma cu Brazi. După vreo 15 minute de mers, de la tabără, printr-un peisaj sălbatic, stîncos, pe valea unui rîu ale cărui ape s-au retras printre crăpăturile care brăzdează roca de calcar, am ajuns în fața unui perete, aproape vertical, ce se înalță cam la 150-200 metri deasupra nivelului văii.

O deschidere uriașă în acest perete de stîncă străjuiește asemeni unei porți intrarea într-o încăpere vastă și boltită ca un dom. De-a lungul anilor, secolelor sau milenilor, apa a dat naștere aici unor adevărate opere de artă, cu formele cele mai ciudate și mai desăvîrșite. Escaladînd acest perete, înalt de vreo 15-20 m, se ajunge la un nivel superior unde se află o altă boltă. Aici te așteaptă o mare surpriză: podeaua este acoperită cu o mulțime de oase de «*Hrsus spaeleus*», specie de mult dispărută, craniile în care colții puternici păstrează parcă intact semnul vieții; pe unele din aceste oase, apa, în eterna ei picurare, a clădit forme ciudate de ciuperci de piatră cu muguri de diferite culori. Ritmul lumii obișnuite pare că a rămas undeva departe de noi. De aceea, o dată reîntorși la lumina zilei vom păstra amintirea stranie, aproape ireală a celeilalte lumi, din adîncuri, cu frumusețea ei plină de vraja basmelor de pe alte tărîmuri. În locuri ca Peștera Zeicului din Dilma cu Brazi, peștera cu corali din Ciuca, peștera de la Alunii Negri, ochiul privitorului adastă îndelung asupra măreției naturii, surprinsă în formele ei cele mai tainice.

...Ritmul lumii obișnuite rămăsese undeva departe...

...«Probe» recoltate de tinerii speologi...

ARGUMENTE PENTRU OPTIMISM

Un bucureştean este tentat să taxeze absenţa aglomeraţiei şi tumultului de pe străzi, din magazine, drept provinciale. Aşa o fi, probabil. Dar dacă în piaţa din Oradea nu sînt «cozi», nici stridente sonore şi nici feţe nemulţumite, atunci această linişte este o adevărată binefacere, chiar dacă-i provincială.

În clasamentul pe ţară privind comerţul cu legume şi fructe din această perioadă, judeţul Bihor ocupă un loc de onoare. Şi nu întâmplător. Ceea ce în termeni uzuali se cheamă «Aprozar», poate trece zilnic drept o expoziţie de legume şi fructe. N-ai să găseşti, adică, dezordine, murdărie, mere sau roşii stricate. Mult solicitata ceapă, care provoacă atîtea nemulţumiri bucureştenilor, se găseşte în Oradea la toate punctele de vînzare (şi la orice oră), deci n-are de ce să fie aglomeraţie. Un sistem care se bucură, legitim, de aprecierea orădenilor constă în desfiinţarea aproape integrală a intermediarilor dintre producător şi vînzător. Mai pe înteles, camioanele sau căruţele C.A.P. sau ale altor furnizori descarcă direct legumele şi fructele proaspete la magazinele de specialitate. De aceea au căutare, de aceea nu sînt «cozi», de aceea nu putrezesc roadele grădinilor în rafturi sau magazii. Nimic extraordinar, veţi zice. Şi aveţi perfectă dreptate. Aşa ar trebui să decurgă comerţul acesta peste tot. Şi totuşi...

La Oradea, în chiar incinta pieţei, funcţionează şi un magazin de legume şi fructe cu autoservire. Alege omul varza sau strugurii care-i plac, îşi pune marfa în coş, iar apoi o vînzătoare (una singură) cîntăreşte şi încasează banii. Este o dovadă în plus de stimă şi grijă pentru pretenţiile cumpărătorilor.

Tovarăşul Ionel Filip, şeful Oficiului nr. 1 al I.L.F., este totuşi nemulţumit. Vinetele şi roşiile, fără a lipsi propriu-zis, nu se găsesc pe piaţă chiar din abundenţă. De ce? Din două motive esenţiale: roşiile (în special) nu se culeg de pe suprafeţe destul de mari la unele C.A.P., iar acestea din urmă, atunci

comerţului de stat şi cooperatist legume şi fructe în valoare de peste 23 milioane lei. Într-un limbaj mai apropiat înţelegerii noastre, milioanele mai sus-pomenite ar fi trebuit să se traducă prin: roşii, varză, ardei, cartofi, mere, pere, caise, piersici, legume şi fructe, oferite din abundenţă consumatorilor. Din păcate, una e pe hîrtie şi alta la piaţă.

A sosit toamna, iarna bate la uşă, iar pe rafturile unităţilor de legume şi fructe şi-au făcut timid apariţia cantităţi cu totul insuficiente de castraveţi, roşii, varză, cartofi şi... cam atît.

La întrebările noastre, un singur răspuns: «Dacă nu se respectă contractele...» Într-adevăr, nici pînă astăzi planul de achiziţii şi contractări nu a fost îndeplinit integral. Asta cu toate că recolta de legume şi fructe din grădinile C.A.P. a fost apreciată drept bună.

Ignorînd complet angajamentul faţă de stat, pe care l-au considerat doar o poliţă de asigurare în cazul unor recolte scăzute, unele C.A.P. au preferat să-şi valorifice pe piaţa liberă întreaga cantitate de produse. Cooperativele din Tătăranu, Boloteşti şi Focşani au intrat în tratative directe cu diferiţi beneficiari, selectaţi după principiul «care dă mai mult», astfel că o însemnată cantitate din legumele şi fructele recoltate în judeţul Vrancea a luat drumul altor judeţe. Cu ceea ce a rămas, C.A.P. mai sus-pomenite şi-au înzestrat unităţile proprii de desfacere. Interesant de ştiut cît şi mai ales cu ce îşi vor onora aceste cooperative sarcinile faţă de I.L.F.

Tendinţa de valorificare a legumelor şi fructelor în alte judeţe se manifestă şi la

Un exemplu bun: lăzile cu vinete lucioase şi struguri parfumaţi, aduse cu căruţa de la C.A.P.-Nojorit, sînt aşteptate cu vădit interes.

ÎN CONTRACT UNA, PE PIAŢĂ ALTA..

cînd recoltează roşii, le vînd cu prioritate fie pe piaţă, fie în magazinul din oraş aparţinînd U.J.C.A.P.-Bihor. Bunăoară, deşi mai are datorii substanţiale, conform contractului, faţă de I.L.F., C.A.P.-Uileacu de Munte şi-a putut permite să vîndă pe piaţă, într-o singură zi, 1 187 kg de roşii.

La C.A.P.-Seleuş, pe cele două hectare de solarii (acoperite cu prelate din polietilenă, zdrenţuite de vîntul neglijenţei) roşiile sănătoase putrezesc «de vii», pentru că nu le culege nimeni. La ceasul acesta, a doua recoltă a solariilor ar fi trebuit să dea în pîrg, dar nici măcar recolta I nu e valorificată.

«Şi mai este un aspect, de loc neglijabil — ne mărturiseşte tov. Filip. Deseori, C.A.P. vînd legume şi fructe cu preţuri care frizează speculă. De exemplu, pepenii verzi sau roşiile se vînd la C.A.P. cu un leu mai scump faţă de preţurile magazinelor I.L.F. Cu toate că li se percep penalizări, cîştigurile rămîn mari şi atunci nu mai contează...» Dar oare e cînstic aşa?

În magazinul U.J.C.A.P. din centrul municipiului Oradea şi la gheretele comerţului intercooperatist din piaţă se cîştigă sume importante de bani. Pînă aici, totul e bine. Dar oare tovarăşul Vasile Dragoş, preşedintele U.J.C.A.P.-Bihor, poate avea un somn fericit atîta vreme cît cîştigurile din vinzarea legumelor şi fructelor înseamnă o nesocotire flagrantă a obligaţiilor contractuale?

Încă din luna iulie, Departamentul de legume şi fructe a intrat în subordinea Ministerului Comerţului Interior. Despărţirea sa de Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie a avut tocmai rostul instaurării unor relaţii mai obiective şi mai oneste între producător şi vînzător. După toate aparenţele însă, schimbarea nu şi-a dovedit încă pe deplin eficacitatea; inerţia se prelungeşte fără altă motivare, decît aceea a comodităţii.

CONTRACTE FANTOMĂ ŞI CIFRE PARAVAN

În primele opt luni ale anului, populaţia judeţului Vrancea a primit prin intermediul

producătorii particulari, chiar la cei care au de făcut faţă unor obligaţii contractuale. Mai mult decît atît: în comerţul cu aceste produse au apărut şi numeroşi intermediari, care cumpără de unde vor şi cu cît le convine şi vînd în aceleaşi condiţii. Existenţa lor se consumă în limitele «deplinei legalităţi», de aceasta îngrijindu-se consiliile populare, care eliberează cu cea mai deplină lipsă de răspundere certificate de producător oricui le solicită.

Centrele de achiziţii, aceste sucursale de carton ale întreprinderii de legume şi fructe, se dovedesc a fi complet inutile. La Urecheşti, Homocea, Dumbrăveni (lista poate fi mult mai lungă), doar firma indică existenţa acestor mijlocitori de drept dintre producători şi întreprinderea judeţeană beneficiară. Ce să ne mai mirăm atunci de uşurinţa cu care produsele din recolta judeţului călătoresc dincolo de graniţele lui? Restanţiere faţă de stat sînt şi cooperativele din Mirceşti, Goleşti, Gologanu, Răstoaca, Vinători, care din proprie iniţiativă, mizînd pe îngăduinţa nedezminţită a Uniunii judeţene a cooperativei de producţie, şi-au diminuat suprafeţele legumicole şi au redus arbitrar numărul de sortimente care urmau a fi cultivate.

Lipsa de răspundere a unităţilor furnizoare a generat considerabile deficienţe în aprovizionarea populaţiei. Amintim că, atunci cînd munca de îndrumare şi control

Texte de V. COSTEA, S. SCORȚARU și V. SAVIN
Fotografii de E. GHERA și S. STEINER

RAID-ANCHETĂ ÎN PIETELE JUDEȚELOR BIHOR, VRANCEA ȘI PRAHOVA

Zorul culegerii recoltelor de toamnă a coincis totdeauna cu îndreptăţita grijă pentru îndeplinirea cămărilor, în aşteptarea anotimpului alb. Şi ca întotdeauna, în aceste puţine săptămîni cîte ne mai despart de vremea primului îngheţ pieţele sînt luate cu asalt. Dar oare toamna anului 1969 este darnică ori nu? Statisticile atestă o abundenţă de legume şi fructe egală în mai toate judeţele ţării. Cum este însă distribuit acest belşug al toamnei?

se dovedește inoperantă în îndeplinirea obligațiilor contractuale, legea prevede penalizarea celor în culpă. I.L.F. ar fi trebuit să acționeze deja această pirghie. Acționarea în fața Arbitrajului de Stat a vinovaților trebuie făcută la timp și nu după ce — din lipsă de probe rigurose exacte — litigiile se suspendă.

Desfacerea propriu-zisă a legumelor și fructelor este la fel de defectuoasă ca și aprovizionarea, sarcină ce revine întreprinderii de legume și fructe. În unitățile I.L.F. și O.C.L.P.A. există cantități mari de produse degradate, fie datorită staționării nepermis de lungi la bazele de recepție, fie transportului necorespunzător sau chiar datorită neglijenței în depozitare a gestionarilor unităților de desfacere.

Peste 350 000 lei au fost alocați anul acesta pentru amenajarea și dotarea piețelor din Focșani, Panciu, Odobești, Dumbrăveni și Măicânești. Această sumă nu a fost încă utilizată de unitățile interesate. De ce? Probabil ar fi dispărut o sursă «grasă» de justificare a neglijenței și indolenței, care caracterizează activitatea acestor întreprinderi.

De asemeni, și în mediul rural, îndeosebi în zona de munte, nu s-au utilizat pînă în prezent decît 40 la sută din fondurile alocate pentru investiții, necesare perfecționării rețelei de desfacere a legumelor și fructelor.

larna bate la ușă, iar aprovizionarea defectuoasă de pînă acum nu ne permite să fim optimiști. Pentru perioada 15 noiembrie 1969-31 mai 1970 sînt prevăzute a fi livrate consumatorilor 2 798 tone legume, 4 400 tone cartofi, 540 tone fructe, 350 tone rădăcinoase, 4 tone fasole uscată. E posibil ca, valoric, planul să fie îndeplinit, dar în detrimentul planului pe sortimente.

Cu alte cuvinte, nu vom avea 2 798 tone legume în sortimente variate, ci — așa cum s-a petrecut pînă în prezent — multă fasole uscată și alte produse mai puțin solicitate, astfel încît valoarea totală să rămîna invariabilă și, totodată, justificată. Mizăm cu încredere pe inventivitatea Direcției agricole, a U.J.C.A.P. și a I.L.F.-Vrancea, care au dovedit și pînă acum o mare abilitate în asemenea combinații...

În locul unei analize formale privind aprovizionarea populației cu legume și fructe, Comitetul executiv al Consiliului popular județean ar fi trebuit să stabilească exact răspunderea care revine fiecărui factor, începînd de la vicepreședintele de resort — Vasile Măluțan — și președintele U.J.C.A.P.-Vrancea — Mihai Titorencu — pe toată filiera în subordine, a cărei existență nu poate fi justificată altcum decît printr-o aprovizionare corespunzătoare pretențiilor legitime ale populației.

DIN NOU DESPRE CONTRACTE

Directorul Direcției comerciale județene, tov. Mircea Jînga, cît și tov. Toma Miner, director-adjunct al I.L.F., afirmă că datorită măsurilor luate din vreme și sprijinului primit din partea organelor centrale, Ploieștiul și județul Prahova vor fi la timp și bine aprovizionate cu unele sortimente de legume și fructe. Există însă și perspective mai puțin optimiste, datorate nerespectării contractelor de către furnizori.

De pildă, s-au contractat 50 de tone usturoi pentru care s-au procurat, cu mari eforturi, 18 tone sămîntă; ei bine, nu s-a obținut nici măcar o cantitate egală cu cea repartizată pentru sămîntă.

Neîndeplinirea contractelor de livrări are și unele justificări: timpul nefavorabil, calamitățile din această vară. Dar pe lîngă acestea, în foarte multe cazuri e vorba de o serie de cauze subiective: neglijențe, nepricepere și chiar rea-voință.

În ce privește neglijența și incompetența, lucrurile apar foarte clar cînd privim felul în care au fost îngrijite culturile de ceapă, îndeosebi cele din soiul ceaclama, la unele cooperative. Acest soi cere un volum mai mare de muncă: 2-3 pliviri. Or, neefectuîndu-se aceste pliviri, în cooperativa Cioranii de Jos s-a compromis total recolta de pe o suprafață de 20 hectare (socotiți o producție de circa 8 tone la hectar și veți afla paguba). Pe cîte 6 ha au fost compromise recoltele, din aceleași motive, și la cooperativele din Băraitaru, Negoiești, Ciupelnița, Drăgănești ș.a. Și toate au folosit sămîntă pusă la dispoziție de I.L.F. pe baza unor contracte de livrări ce n-au fost onorate!

În ce privește roșiile, îndeplinirea contractelor a fost condiționată de operativitatea cu care s-au făcut recoltările. Unele

ÎN CONTRACT UNA, PE PIAȚĂ ALTA...

cooperative agricole de producție, lucrînd cu grijă pentru respectarea propriilor lor angajamente, nu numai că și-au îndeplinit contractele, dar le-au și depășit. Astfel, C.A.P.-Bucov, deși s-a angajat să livreze 380 tone, a livrat (pînă la 15 septembrie) 522 tone; C.A.P.-Mizil a livrat 85 tone (din

105 contractate pînă la finele lunii); C.A.P.-Baba Ana, 181 tone (din 190). În aceleași condiții pedoclimatice (sau cel puțin similare), C.A.P. din Cioranii de Sus n-a livrat decît 19 tone din cele 235 contractate, C.A.P.-Sălciile, 60 tone (din 340), Fulga de Jos, 15 tone (din 180), Albești, 36 tone (din

Peste solarile
sub care zac
două hectare
cu roșii coapte
nu s-a
abătut uraganul,
ci năprasnicul
vânt de nepăsare
al conducerii C.A.P.-Seleş.
Și există doar un contract
cu obligații precise...

135) și așa mai departe. Proasta organizare a muncii, negrijirea culturilor, nerecoltarea la timp, au făcut ca o parte din recoltă să se compromită datorită dăunătorilor, iar din ceea ce s-ar fi putut recolta, o bună parte să se degradeze în câmp, produsele nefiind strânse și livrate la timp.

Unele cooperative nu respectă dispoziția atît de categorică pe care au primit-o de a nu vinde produse pînă nu-și vor fi îndeplinit întii obligațiile contractuale. Organele I.L.F. au sesizat, în acest sens, abaterile comise de C.A.P.-Olarii Vechi, care a livrat în majoritate roșii de calitate a III-a, dar a vîndut în comună unele cantități de roșii de calitate I și a II-a (deși nu avea voie să vîndă de loc atîta vreme cît nu și-a îndeplinit angajamentul luat față de I.L.F.). Situații similare au mai fost sesizate la C.A.P.-Pietroșani, Drăgănești, Ploieștiori și altele.

Am vrea să sperăm că pînă în acest moment președintele U.J.C.A.P.-Prahova, tovarășul Mihai Nicolau, a luat cunoștință de abuzurile intolerabile săvîrșite în unele C.A.P., tutelate de organizația pe care o conduce. «Abuz» nu este nicidecum un termen prea «tare», atîta vreme cît liberul arbitru dictează o acțiune vitală cum este aceea a strîngerii recoltei, adică a aprovizionării populației. Cît despre optimismul arătat în discuția cu directorul Direcției comerciale județene, Mircea Jinga, iată că numai îngăduința și buna înțelegere în sensul biblic nu pot aduce roadele toamnei în cămările noastre. În consecință, toate abaterile de la dispozițiile legale se cer aspru sancționate, mergînd pînă la scoaterea din funcțiuni și trimiterea în judecată a celor care cu bunăștiință se fac vinovați de degradarea recoltei prin nerecoltarea la timp a produselor sau a celor ce dau producției o altă destinație — evident speculativă —

decît aceea a îndeplinirii obligațiilor contractuale.

Iată, așadar, că belșugul acestei toamne, care nu poate fi contestat, se distribuie inegal pe piețele diferitelor județe. Deși timp prea mult nu este, totuși îndreptările cuvenite se pot face, în așa fel încît cumpărătorii să se bucure de grija pe care gospodarii urbelor le-o datorează din plin.

Această grijă, corespunzător reorganizării (realizată scriptic în luna iulie), cade în sarcina Departamentului de legume și fructe din Ministerul Comerțului Interior. Este salutar că tovarășul Radu Abagiu, adjunct al ministrului, se interesează frecvent de aprovizionarea piețelor Capitalei. Dar oare celelalte orașe din restul județelor țării nu reclamă o preocupare la fel de consecventă? În Oradea, de pildă, conducerea întreprinderii specializate (de legume și fructe) ne mărturisea că nu știe nici la ora aceasta (!) în ce rezidă esența funcționării departamentului pe lângă minister. E adevărat, Oradea nu-i prea aproape. De aceea îl solicităm pe tovarășul adjunct al ministrului comerțului interior să acționeze asupra butoanelor de comunicare cu toate județele țării, nu numai decît personal, ci prin lucrătorii Departamentului de legume și fructe. Este momentul să așteptăm toate întreprinderile de desfacere (I.L.F.) că pot acționa cu autoritate asupra acelor furnizori (C.A.P.) care tratează contractele ca pe niște simple foi de hîrtie — fără valoare, fără obligații, fără consecințe. Or, prima consecință a neonorării contractelor vîndîndu-se prin goluri în aprovizionarea de iarnă, vinovații trebuie să plătească, în sensul cel mai propriu al cuvîntului «plată».

economice

de Ilie ZAHARIA

UZURA MORALĂ UMANĂ

O curiozitate lexicologică face ca termenul de uzură morală, care ar trebui aplicat în legătură nemijlocită cu moravurile și moralitatea, să fie utilizat în prezent exclusiv în domeniul tehnicii, al mașinilor și instalațiilor. Se vorbește despre uzura morală a unei mașini, atunci cînd este necesară înlocuirea ei nu din pricina capitulării ei fizice, ci pentru că s-a învechit, pentru că o nouă mașină mai perfecționată, mai productivă, apărută pe piața mijloacelor de producție, este mai convenabilă, mai rentabilă pentru întreprinderea ce o cumpără. În epoca noastră de revoluție tehnică și științifică, uzura morală a mașinilor este extrem de rapidă. Prolungirea duratei de construcție și de punere în funcțiune a unei uzine chimice, de exemplu, poate duce la situația extrem de neplăcută ca ea să devină învechită înainte de a începe să producă.

Dar făuritorul mașinilor și al tuturor celor palpabile și inpalpabile nu suferă, la rîndul său, uzura morală? În momentul de față, cînd tot ce îmbătrînește este sinonim cu scos din uz, ideile, concepțiile se cer puse la zi cu realitatea schimbată și schimbătoare. Ce s-a perimat — în tratatul de istorie a științei respective!

Se vorbește mult de reciclare, termen care n-a avut încă timp să pătrundă în dicționar, dar care a intrat în conștiința socială ca o necesitate inexorabilă a vremurilor actuale. Ea înseamnă o formă de învățămînt periodic în care te pui la curent cu tot ce a apărut nou în domeniul de activitate respectiv, în care nu numai înveți, dar și dezveți, în care nu numai capeți o calificare superioară, dar te și recalifici. Revoluția științifică a atins cu flacăra sa aproape tot ce am învățat. În fizică, în chimie, în matematică etc. avem acum o altă optică, un alt mod de a judeca fenomenele, altele sînt problemele care se cer rezolvate. Nu e vorba de a adăuga ceva nou la ceea ce am învățat, ci de a reconsidera cele învățate, a folosi instrumente și metode noi de cercetare, care pot duce și duc la concluzii care nu rareori contrazic cele știute. Și aceasta ne duce la discuția asupra sistemului actual de învățămînt.

Am auzit studenți care se plîng de accentul apăsător pus pe memorizare. Desigur, lucrurile trebuie analizate diferențiat. Oricum s-ar transforma concepțiile asupra modului de vindecare a organismului uman, omul rămîne totuși compus din oase, mușchi, nervi etc., iar anatomia și fiziologia trebuie învățate, memorizate. Cînd un bolnav îți arată unde îl doare, trebuie să știi ce organ este in loco doloris și cum funcționează el. Dar sînt formule cu care memoria este încărcată în mod inutil, care se uită după examen și a căror memorizare nu ajută cu nimic la calificarea viitorului specialist.

Un profesor universitar de fizică — mi se pare Valeriu Novacu — dă la examen probleme, lăsînd studenților posibilitatea să consulte orice manual. El i-a învățat nu să știe pe de rost formulele, ci cum să le aplice și unde să le găsească rapid. Sistemul nostru de învățămînt, predînd cunoștințele fundamentale trebuie totodată să învețe pe student cum să învețe, cum să studieze permanent, unde și cum să depisteze noul, să-l învețe să gîndească. Și atunci și reciclarea va fi ușoară.

S-a ridicat în presă problema cadrelor trimise la specializare și ale căror cunoștințe nu sînt apoi de loc utilizate. E o situație pe care din păcate o întîlnești nu rareori. Soluția? Propunerea făcută de cineva, ca întreprinderea care a cheltuit cu specializarea să fie obligată într-un termen dat să ramburseze aceste cheltuieli, fiind astfel interesată în folosirea adecvată a specialistului, nu mi se pare cea mai potrivită. Cîte milioane de lei nu plătește astăzi cîte o întreprindere cu locațiile și penalizările pentru o proastă gospodărire? S-ar mai adăuga cîteva zeci de mii de lei cu cheltuielile de specializare...

Cred că soluția trebuie găsită într-un complex mai larg, legat de întregul sistem de cointerese și de îmbunătățire a conducerii economiei, care este în curs de experimentare.

În cursul anului trecut s-au înregistrat mari pierderi la cartofi din lipsa spațiilor de depozitare — zice-se. Iată «soluția» pe care ne-o propune pentru anul în curs întreprinderea de legume și fructe.

Ce contează modul de etalare a sorturilor! Sînt atît de puține, încît se vînd oricum.

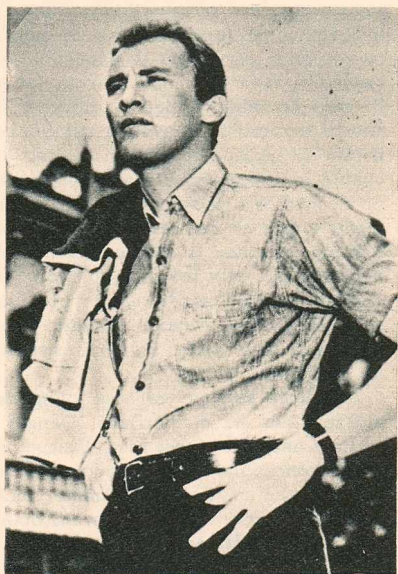
La magazinul de legume și fructe cu autoservire din Oradea poți alege nu numai cu ochii, ci și cu mîna.

Valoarea artistică a lucrărilor prezentate în cadrul celui de-al 32-lea Festival de muzică contemporană de la Venetia a fost pusă sub semnul întrebării și chiar contestată de către numeroși muzicologi. Printre puținele lucrări care fac excepție de la acest verdict sever se află «Acora», un straniu cîntec de leagăn scris pentru orchestră simfonică de compozitorul sicilian Salvatore Sciarrius.

«Băieții din bandă», adaptarea lui Bernard Giquel după piesa dramaturgului Mart Crowley, prezentată de Teatrul Eduard VII din Paris, este un adevărat reportaj scenic despre America și tineretul ei. Versiunea franceză are la bază propriile impresii ale lui Giquel, prilejuite de o lungă sedere la New York.

Roy Thinnes, actorul care, pentru milioane de telespectatori, a devenit sinonim cu Ben Quick, deține rolul principal într-un serial științifico-fantastic: «Invadatorii». Eroul lui, David Vincent (Roy Thinnes), este un tânăr obișnuit al vremii noastre.

La Vicenza (Italia), pe scena Teatrului Olimpic, un colectiv de actori venețieni prezintă «Dundo Maroje» sau «Nobilii din Ragusa» a scriitorului croat Marin Drzic (1507-1567). Peripețiile unui nobil din Ragusa, rățâcit la Roma în căutarea fiului său, stau la baza acestei comedii de moravuri, scrisă în stilul secolului XVI dar interpretată modern sub conducerea lui Kosta Spaić, directorul Academiei de artă dramatică din Zagreb.

de Teodor MAZILU

HRANĂ ȘI ĂMINTIRI

De multă vreme Y nu mai trăiește de fapt. Nu știu anume ce s-a întîmplat cu dînsul, dar este în afară de orice îndoială că și-a luat adio de la viața activă. Deși nu este încă pensionar, deși este un om încă în puterea vîrstei, și-a făcut rost de o psihologie de pensionar. Deși vîrsta amintirilor e încă foarte departe, Y s-a hotărît să trăiască în amintiri.

Pentru Y, amintirile au devenit hrana preferată. N-are nevoie de aer și de apă, în schimb, are nevoie de amintiri. Trăiește numai în trecut, prezentul îl plictisește de moarte. Meditînd sau, mai exact spus, confundînd meditația cu trîndăvia, Y își ronțăie amintirile cît e ziua de mare.

Ironia soartei face ca Y nici să nu aibă un număr suficient de amintiri. De aceea e nevoit să ronțăie aceeași amintire de cîte două-trei ori în aceeași zi. Bietele amintiri aproape că s-au scorojit de atîta înverșunată folosire. Tot lipsa suficientă de amintiri îl silește pe Y să inventeze fel de fel de amintiri, fel de fel de întîmplări senzationale, care au păcatul capital de a nu se fi întîmplat niciodată. El amestecă cu bună-știință întîmplările reale cu cele inventate, numai și numai să-și asigure hrana cea de toate zilele. Y se și vede eroul unor întîmplări extraordinare și adeseori povestește prietenilor prin cite a trecut el în viață.

Idealul său e să-și îmbogățească energic colecția de amintiri. Unii își fac colecții de tablouri, de timbre, de cutii de chibrituri, Y caută să-și pună la punct o frumoasă colecție de amintiri. În acest scop nobil recurge și la fraude. La amintirile altora, amintirile prietenilor și cunoștințelor, și le pune pe seama lui. Pentru el amintirile sînt un produs de larg consum, de aceea se străduiește să se aprovizioneze din belșug. Vrea să nu ducă niciodată lipsă de un asemenea delicat produs, să aibă întotdeauna ce ronțăi la gura sobei. Dacă ar fi după el, ar și cumpăra amintiri cu bani gheață.

Din pricina acestui cult al amintirilor, Y s-a cam prăfuit. El nu mai e în stare să-și amintească ce a făcut ieri, în schimb e capabil să-și amintească imediat, cu o precizie halucinantă, ce a făcut acum zece ani de zile. Dacă are de făcut o treabă urgentă se simte stingher ca un somnambul, se plimbă prin realitatea imediată ca un om picat din Lună. Cînd ajunge însă la amintiri, chiar și la cele inexistente, Y simte că trăiește, începe să capete chef de viață.

Cu timpul, Y s-a infundat în trecut ca într-o mlaștină, nu mai știe cum să iasă la suprafață. Cu timpul a devenit și el o amintire... Falsă sau reală, Dumnezeu știe...

de Valeriu CRISTEA

Demostene BOTEZ:

FAPTE DIVERSE

Să recunoaștem că cel puțin pentru acei ce nu l-au studiat monografic pe Demostene Botez, fixîndu-l prematur în cîteva impresii personale dirijate însă și acestea de propozițiile unor critici, recenta sa carte intitulată **Fapte diverse**, «o culegere dintr-un jurnal scris în anii 1934-1936», va constitui o surpriză. Nu puteam bănui în poetul «plictisului duminical și provincial» (G. Călinescu) activismul pe care aceste «comentarii», publicate «zi de zi în ziarul **Adevărul**», aflate la granița dintre reportaj și foiletonul liber, îl presupun, și nici în «temperamentul său elegiac» (Pompiliu Constantinescu) atîta argint viu și neastîmpăr. Incisive, pline de vervă, dovedind o încîntătoare mobilitate a spiritului și un simț de observație foarte caustic, aceste articole de gazetărie superioară, **creatoare**, ne cîștigă de la început, și în primul rînd, **prin frază**. Amestec de stil scriptic arghezian și de oralitate moldoveană, făcută din segmente compacte și țînîndu-ne mereu în tensiunea unui epitet surprinzător, suplă și plăcută, fraza lui Demostene Botez este destul de simplă pentru a nu fi greoaie și obscură, și destul de complicată pentru a nu fi elementară și facilă. O idee despre caracteristicile ei cititorul își va putea face dintr-un citat pe care îl vom da mai jos.

Comentariile autorului vizează fauna societății burgheze: avocați, secretari, miniștri cu și fără portofolii, sau tipurile eterne: medicul, pisălogul (acesta din urmă admirabil prins, localizat și adus la zi în piesa **Malthus în trenul de lași**), constituind în ansamblu o mică **comedie umană**, după cum și-a intitulat scriitorul un volum mai vechi în care a inclus o bună parte din prezentele articole. Demostene Botez pornește în această carte de la fapte diverse, dar e reporter numai în punctul de pornire; căci de la **cazuri** el se ridică repede la generalizări, sintetizînd ca un moralist. Arma autorului e umorul, și arsenalul din care o scoate e bogat și divers. Vervă autorului se dezlănțuie aici atît de aprig încît cartea sa poate servi ca manual practic de tehnică a umorului. Lectura e o plutare în cascade de rîs. Autorul practică sofistica umoristică, recurge la carențe de logică aproape suprarealiste, face pe prostul ca Gogol, protestează prin adeziune entuziastă, împinsă pînă la limitele absurdului, ca Swift. Fantezia dă în clocot: se propune «o grevă generală de cîste» care să saboteze codul penal al vremii, transformîndu-l în maculatură. În sarcasmul scriitorului la adresa realităților burgheze ale timpului (sarcasm totuși e prea mult spus: mai curînd o bună dispoziție înțepătoare care nu ajunge pînă la tonurile amare) se insinuează însă și ironia față de civilizație în general. Sentimentul că viața se complică în chip inutil, reticența patriarhală față de mașinism, și în general față de progresul tehnic, sînt prezente difuz în paginile cărții. Invențiile și născocirile moderne sînt luate peste picior, ca în **Ștrandul, Apartament, Autobuzul**, «care-i un fel de elefant al automobilelor», după cum spune atît de frumos autorul. În această din urmă bucată, orășeanul cu suflet patriarhal își evocă «pătimirile» citadine. Să încheiem, savurînd un extras din piesa citată: «Ca atîtea altele, ca o femeie parcă, autobuzul constituie o fericire completă numai cînd îl aștepți și nu vine, sau cînd l-ai zărit de departe.

O dată ajuns, a pierdut aproape totalitatea rostului firesc. Autobuzul este ceva în care tocmai dumneata nu mai încapi. Parcă ai fi venit mereu, prea tirziu pe lume: cînd totul era ocupat.

Autobuzul, ca orice invenție mecanică, atrage de departe, dar nu-i primitor, nu-i cald, nu te vrea. Autobuzul e un mijloc de transport în care pasagerii nu au loc.

Dacă totuși, contrazicînd legea firească a autobuzului, ai izbutit să te strecori înăuntru printre două uși care mimează o ghilolină verticală, nimic nu-ți mai poate garanta forma istorică.

Autobuzul este o mașinărie diformantă — prin tortură lentă, la cald. Pasagerul urcat simte că trebuie să se subție. Dacă el nu are acest simț al reducerii sale, din megalomanie a fizicului, intervine toată suflarea din autobuz într-un consens de securitate colectivă. Nici nu poate ști de unde-i apăsător și din care parte vine presiunea. E învăluit într-o mișcătoare și vie agitație, de parcă ar fi intrat într-un stomac în care a nimerit în plină digestie.

Încetul cu încetul, pasagerul își simte un umăr normal, iar celălalt redus, inexistent, parcă împrumutat unui vecin. Prin senzații împrumutate din public are impresia că a devenit un monstru.

Nu mai are burtă. (Vreți să slăbiți șase kilograme?) Crește în sus să iasă pe deasupra tuturor celorlalți. Coastele s-au subțiat. E tipărit ca pentru un ambalaj transoceanic în cutie.

Capul se întinde pe deasupra, sub tavan, ca și cum ar voi să privească, indiscret, în capul celorlalți sau să se uite peste ei ca peste un gard.

Cînd operația de modelare a fost gata și ești «confectionat», autobuzul te aruncă dintre ceilalți afară.

Și ai deodată impresia că ești alt om și n-or să te mai cunoască cei la care te duceai. Îți apuci umerii cu mîna, și apoi coatele și picioarele, și te rectifici.

Asta-i să mergi cu autobuzul!»

1-2) Un colț de munte sare în aer!
Două faze consecutive de «pușcare masivă» la cariera de piatră Tău Roșu.

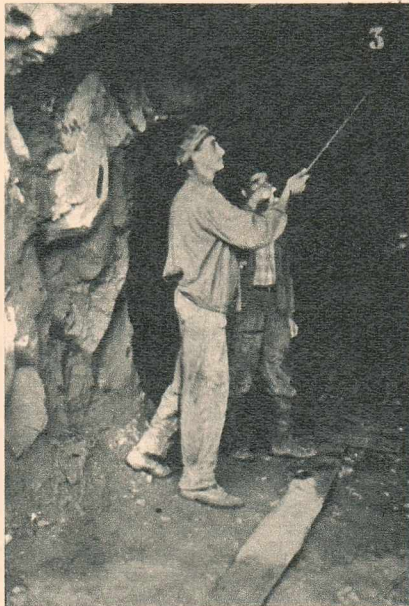
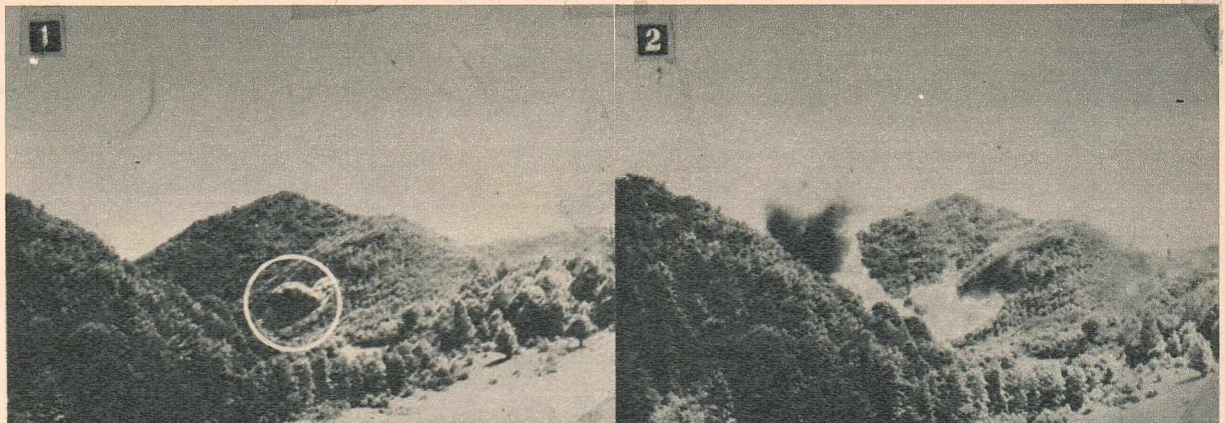
3) Pregătirea galeriei de minare pentru «pușcarea masivă» la cariera Seini.

4) Perforarea blocurilor de piatră la cariera Limpedea.

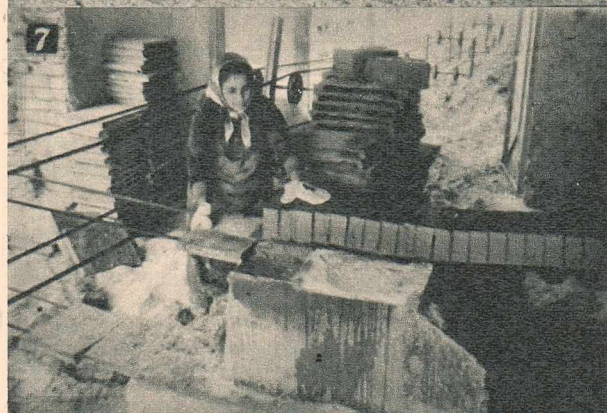
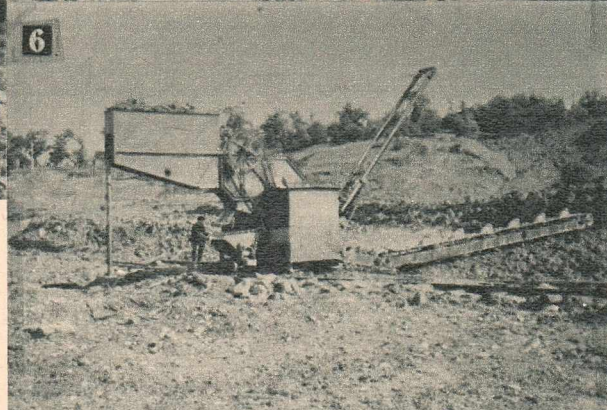
5) Cariera Seini. Încărcarea mecanizată a pietrei.

6) Cariera de argilă a fabricii de cărămizi. Argila se sapă și se încarcă în vagonete cu ajutorul excavatorului cu elindă, asigurându-se astfel aprovizionarea ritmică a preselor de cărămizi.

7) Fabrica de cărămizi. Tăierea cărămizilor cu masă automată.

PUBLICITATE

Uriașul avânt al construcțiilor, în toate ramurile de activitate din țara noastră, a dus nu numai la crearea a numeroase noi întreprinderi producătoare de materiale de construcții, dar și la modernizarea procesului de producție în unitățile mai vechi, cu scopul obținerii unei producții cât mai ridicate și de calitate superioară, care să satisfacă cererile mereu crescânde ale șantiierelor de construcții.

«Întreprinderea de materiale de construcții Baia Mare», care reunește o serie de unități mai vechi cu altele noi, produce și livrează importante cantități de: piatră spartă, pavele abnorme, piatră brută și cărămizi. Pentru a se asigura o producție cantitativă și calitativă la nivelul cerințelor și pentru a se ridica în mod corespunzător productivitatea muncii, ușurându-se în același timp eforturile celor ce lucrează pe șantierele, în carierele și atelierele întreprinderii, în ultimii ani s-au introdus numeroase utilaje ce mecanizează procesul de producție și s-au aplicat noi metode de exploatare. În carierele de piatră, de pildă, s-au mecanizat în cea mai mare parte operațiile de bază ale procesului de producție — perforarea, excavarea, încărcarea pietrei brute în autocamioane, transportul. Tot în carierele de piatră s-a aplicat metoda de exploatare cu camere de minare, printr-o singură explozie asigurându-se necesarul de piatră pentru producția unui an întreg la fiecare secție. La cariera de argilă, necesară pentru fabricarea cărămizilor, s-au introdus excavatoare cu elindă, care sapă și, totodată, încarcă argila în vagonete — modernizare datorită căreia s-a putut asigura o alimentare rațională ritmică a preselor de cărămizi.

Aprovizionându-se prin «Întreprinderea de materiale de construcții Baia Mare», întreprinderile și șantierele de construcții din județul Maramureș — ca și numeroase alte întreprinderi și șantiere din celelalte județe ale țării — își asigură materiale de bună calitate, livrate în termenele contractuale.

UN SFARMĂ-PIATRĂ MODERN ÎN MUNTII MARAMURESULUI

Hitchcock
și munca sa de o viață.

Bun venit, domnule Hitchcock!

trică, pedantă chiar, în construcția subiectelor — «a face cinematograful înseamnă înainte de toate să știi să relatezi o povestire» (A.H.) — o liniște imperturbabilă (faimosul calm englezesc) în «organizarea» neliniștii, un umor rece, neașteptat, stors de orice savoare «grasă». Cel de-al doilea a preluat toate acestea integral, însă le-a asociat abil cu gustul american pentru dinamism și ritm accelerat, mereu biciuit din urmă, cu interesul pentru complicații ale intrigii declanșând reacții în lanț care par să nu mai poată fi oprite, cu dezinvoltura tehnică și profesională hollywoodiană, datorită căreia orice efect dinainte scontat își atinge sigur ținta. Nimic nu e imposibil — așa s-ar putea denumi punctul de interferență al celor doi Hitchcock care, în fond, alcătuiesc pe deplin temei o foarte unitară simbioză anglo-americană.

Cu un soi de nostalgie unii invocă perioada engleză a lui Hitchcock și îi acordă elogiile. Ei găsesc exemple de puritate a emoției și a stilului în opere de început ca, de pildă, **Chiriașul** (1926), care în limitele cinematografului mut, suplinind lipsa cuvântului printr-o bogăție a sugestiilor vizuale, conține în germene toate regulile suspense-ului; speculate ulterior de regizor până la epuizare. Din aceeași perspectivă, alții compară cele două variante ale filmului **Omul care știa prea multe**, preferând rigoarea și eficacitatea pură a versiunii engleze din 1934, «remake»-ului american din 1956 care li se pare «murdărit» de artificii premeditate ușor de ghicit.

Adevărul e că pretenția la puritate nu se aplică unui fenomen viu și complex cum este arta lui Hitchcock. Cinematograful lui e

de Mihail LUPU

impur, nu se înscrie strict între ramele unui singur gen, sau ale unui unic stil, nu se supune unor norme estetice imuabile, nu poate fi catalogat, etichetat și ambalat în conformitate cu dorințele sau convingerile unuia sau altuia dintre cei dispuși să-i comenteze filmele. Nu numai în biografia sa, dar și în creația sa descoperim existența unui artist multiplicat. Persoana regizorului întrunește mai multe exemplare, toate demne să poarte numele de Hitchcock. Unul este autorul de «**thrillers**» care știe să-ți așeze un nod în gât și să-ți taie respirația, obligându-te să iei totul în serios (**Suspiciune** — 1942, **Vertigo** — 1958 sau **Păsările** — 1963). Altul e bonomul surizător care se amuză să se joace cu mecanismul psihologic al culpabilității și al spaimii și își etalează gagurile, uneori macabre, cu un soi de autopersiflare abia mascată (**Încurcătura cu Harry** — 1955 sau **La Nord prin Nord-Vest**). Un al treilea este cineastul cerebral, lucrându-și filmele cum calculezi o ecuație cu mai multe necunoscute și pasiionându-se mai cu seamă de ambiguitatea unor situații sau caractere (o întreagă suită de femei enigmatice sau măcar învăluite într-un abur incert ocupă un loc important în multe din filmele lui, ca: **Rebecca** — 1940, **Notorious** — 1946, **Cazul Paradine** — 1947, **La Nord prin Nord-Vest** și altele). Un al patrulea Hitchcock este viclean și ironic; derutându-i pe cei care își închipuie că e ușor să-l dibuie, recurge la o răsturnare spectaculoasă a aparențelor, la

o subită dezvăluire a înțelesurilor grave ale unor drame omenești ieșite din comun, la un răspuns în doi peri dat unei întrebări penetrante.

Creația hitchcockiană e suprasaturată de trucuri, efecte mari și mărunte, virtuozități tehnice epatante (ca acea filmare într-un singur cadru, fără tradiționale tăieturi la montaj, a unui film întreg: **Frînghia** — 1948). Fiecare fațetă a cineastului își face apariția în alt fel în fiecare din filmele sale, străbătute foarte adesea de un curent subteran contrar celui vizibil la suprafață și

care, descoperit, obligă la o reevaluare a operei dintr-un unghi nou.

CINEMATOGRAFUL — O FELIE DE TORTĂ

În căutarea adevărului despre arta lui Alfred Hitchcock, **La Nord prin Nord-Vest** constituie un reper, în multe privințe, prețios. Nici o opinie critică (nici chiar a vreunui suporter exaltat) nu situează filmul la înălțimea celor mai valoroase creații ale cineastului. Dar marea său avantaj constă tocmai în factura lui medie. E ca o colecție, ca o antologie reprezentativă a repertoriului maestrului: eroul prins în angrenajul unei aventuri nemaipomenite, urmărit și urmărit în rindul lui pe alții, peripețiile și urmărirea relansate trepidant ca la o licitație, situația echivocă a eroinei, încercarea de lichidare a eroului, singur într-un câmp întins, urmărit de un avion care-l mitraliază, finalul spectaculos și palpitant cu omenii-pigmei cocoțați pe fețele statuiilor-gigant etc. Totul poate servi drept ilustrare a butadei lui Hitchcock, după care «cinematograful nu este o felie de viață, ci o felie de tortă». Fără îndoială, declarațiile regizorului despre sine însuși și despre filmele lui trebuie privite cu circumspecție, nimic din ce afirmă dezinvolt și ușor provocator nu trebuie luat de bun în întregime. François Truffaut i-a luat lui Hitchcock numeroase interviuri și — mai ales — a avut cu acesta o convorbire-maraton, transcrisă într-o carte voluminoasă purtând titlul «Cinematograful după opinia lui Hitchcock». El a făcut astfel evidentă toată țesătura de păreri serioase sau glumețe, de observații ingenue sau incisive, de sentințe categorice contrazise apoi de îndoieli autocritice (nu întotdeauna pe deplin sincere, ci mai degrabă exprimând o anumită cochetărie) care compun fizionomia particulară a artistului. Totuși, fuga lui de banalitate, în favoarea împrejurărilor excepționale, a situațiilor-limită, evitarea deliberată a clișeelelor în favoarea rezolvărilor imprezvizibile, grija de a realiza declarat un univers convențional, supus legilor sale proprii, care păstrează aparențele realității și ale verosimilului, dar se situează pe un plan oniric sau fantastic sau, cel puțin, de o tensiune neobișnuită — toate vin să confirme înțelesul butadei de care vorbeam. Pentru că, pe undeva, în complicitate cu autorul, ne lășăm duși de mână ca niște copii gata să se sperie de «bau-bau», deși știm că nu există nici un motiv de groază, că lucrurile sînt născocite anume ca să ne jucăm împreună. În spatele șirului de întâmplări extraordinare regizorul dirijează destins și detașat sistemul de relații propus la start. Hitchcock știe să prepare de fiecare dată o alt fel de tortă, apetisantă și gustoasă, spre bucuria spectatorilor cumiți, gata să sufle în lumina și să se înfrupte dintr-o felie mare, cu multă cremă și cu glazură scilpitoare.

Actrița Tippi Hedren, îngrozită de Păsările ciudate,
lansate de maestru.

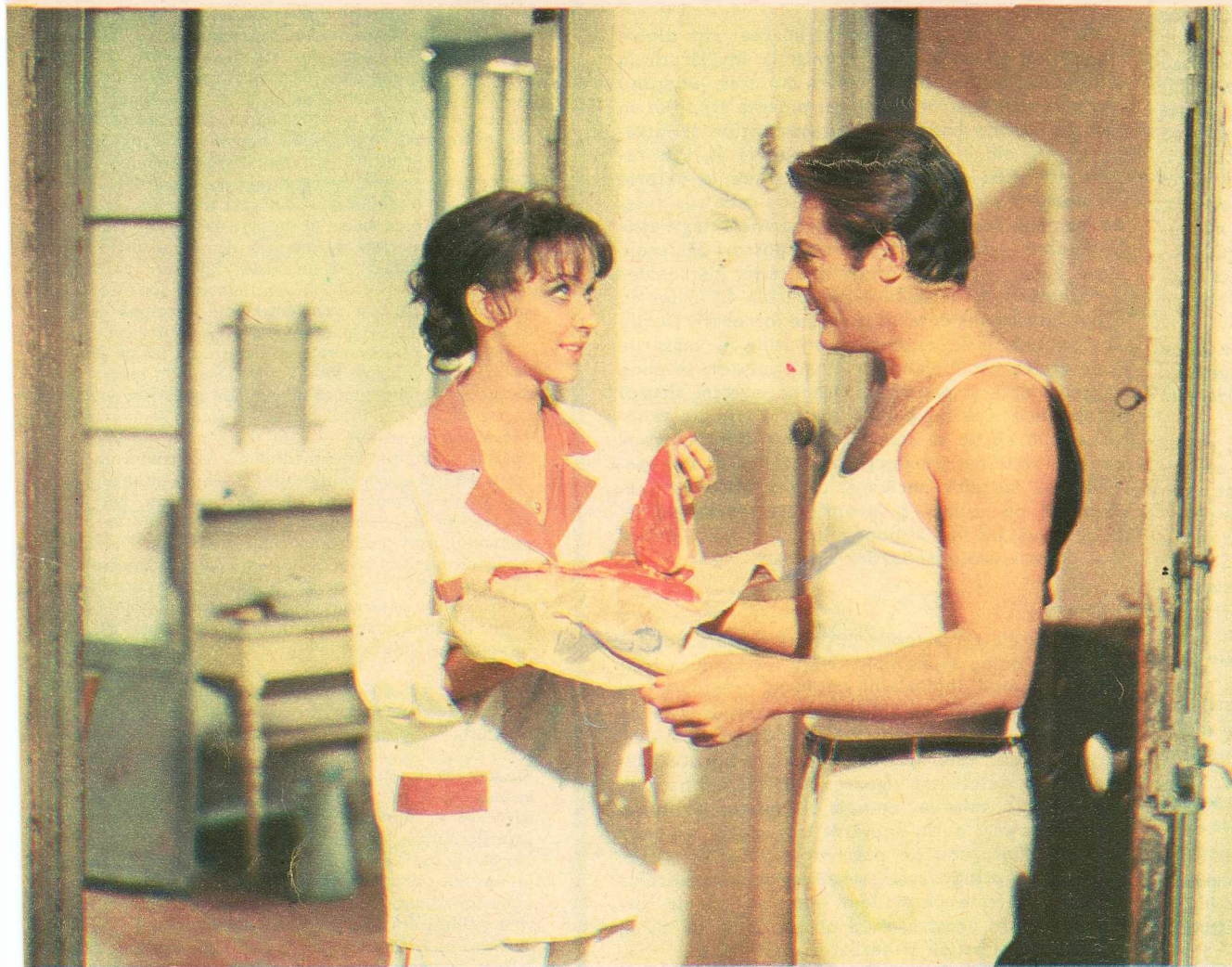

După «orele» petrecute în compania lui la televizor (de fapt erau, în majoritate, filme realizate de alții sub egida maestrului, care apărea la început și le recomanda); după ciclul pe care i l-a dedicat Cinemateca (de fapt numai un număr relativ mic de cinefili, posesorii de abonamente, au avut acces la proiecții); după frecvențele referiri din articolele de specialitate (care cînd comentează un film de suspense îl citează neapărat ca pe un clasic al genului); în sfîrșit, după ce și-a sărbătorit la 13 august 70 de ani de viață (ceea ce înseamnă peste patru decenii de carieră și echivalează, pe plan filmografic, cu peste 50 de realizări regizorale, multe devenite antologice, căroră li se adaugă seriile produse în ultimul timp pentru TV, scenariile scrise de el sau la care a colaborat, asistenta de regie din anii începuturilor și supervizările artistice din anii maturității); așadar, după toată această «acclimatizare» ne întîlnim acum direct și pe marile ecrane cu Alfred Hitchcock. Orice s-ar zice, era momentul! Și, deși atît de tardiv, el capătă o anume tentă festivă. Căci, evident, **La Nord prin Nord-Vest** (chiar handicapat de distanța care separă data producerii de cea a difuzării la noi: 1959-1969) nu poate trece anonim, ca cine știe ce produs de serie dintre cele programate în mod curent pentru a răspunde — pe linia minimele exigențe — preferințelor unei mari părți a publicului pentru povești detectivice, aventuri, urmărit, răfuieli, «hold-up»-uri și tot felul de senzații tari.

Paradoxal, tocmai cineastul fecund și popular, care a obținut cu aproape fiecare film un mare și durabil succes comercial, tocmai omul care și-a făcut faima grație capacității infailibile de a atrage și magnetiza pe spectatori, prinzîndu-i într-un fel de vrajă colectivă, căreia greu i se poate sustrage cineva, tocmai el a rămas ani la rînd în afara razei de interes a organelor noastre de difuzare. De aceea îmi place să cred că premiera **La Nord prin Nord-Vest** anunță intenția D.R.C.D.F. de a pune capăt acestui paradox.

HITCHCOCK MULTIPLICAT

Biografic vorbind, există mai întîi un Hitchcock sută la sută britanic, cel de pînă la 40 de ani. Apoi un altul — american prin adopțiune. Primul a adus în cinema (sau, mai exact, a ratificat prin rezultate incontestabile) o simplitate și o precizie geome-

telegrame

● Katherine Hepburn repetă de zor în comedia muzicală *Coco* (autori: Lerner și Previn), al cărei scenariu urmărește destinul celebrei domnișoare Coco Chanel, cea pe care nu o sperie nici una din multele furtuni ce bîntuie prin regatul modei.

● Marele cineașt american John Huston a acceptat invitația compatriotului său, regizorul Burt Kennedy, de a interpreta un rol — plin de surprize, se spune — în westernul *Unde își bagă dracul coada*. Protagonist este fostul «țigan fericit» Bekim Fehmiu, aflat pe drumul unei serioase cariere internaționale.

● Mae West a reintrat de curînd pe platouri, «la» o vîrstă la care bunicile preferă să tricoteze sau să bea gin-fizz», după cum declară cu umor steaua de altădată. Filmul ce marchează reapariția ei se numește *Myra Breckinridge* și are drept cap de afiș pe Raquel Welch.

● În ecranizarea lui Lev Kulidjanov după *Crimă și pedeapsă*, *Innokenti Smoktunovski* deține rolul judecătorului de instrucție Profiri Petrovici.

● Joseph Losey, din a cărui creație am avut prilejul să vedem, zilele trecute, pe micul ecran «*Servitorul*», a terminat — în apropierea Malagăi — un film de aventuri: *Siluețe într-un peisaj*. În rolurile principale apar Robert Shaw și Malcolm McDowell (acesta din urmă a fost lansat de Lindsay Anderson în filmul *Dacă, câștigătorul Marelui premiu la Cannes 1969*).

● Pier Paolo Pasolini se pregătește să realizeze un film simbolic, ca de obicei, inspirat din viața Sfîntului Pavel, căruiu îi va da înfățișarea unui bărbat din Parisul anilor de ocupație. Interpret se anunță a fi Laurent Terzieff.

ACTORI ȘI ROLURI

1 N-am mai văzut-o de mult pe Rita Tushingham, de la *Gustul mierii* și *Capcana*. Fotografia de față ne-o prezintă într-unul din recente ei filme, *Salonul* (partener — Richard Warwick).

2 O pagină din albumul supraîncărcat al lui Marcello Mastroianni: alături de Anna Karina în filmul lui Visconti, *Străinul*.

INTELIGENȚA — CEA MAI DE PREȚ INVESTIȚIE

(Urmare din pag. 7)

lonat, pentru că în alegerea lor s-a ținut seama de etapele și termenele de intrare în funcțiune a unor noi capacități, a unor noi secții ale întreprinderii.

A doua formă de învățământ care asigură în viitor necesarul de cadre al întreprinderii o constituie învățământul organizat în însuși cadrul ei — unde, cu lectori și utilaje proprii și potrivit unui grafic riguros, sînt calificați tineri, pînă mai ieri agricultori. Prima serie se apropie de sfîrșit, rezultatele sînt mulțumitoare, iar dacă cei astfel școlarizați nu sînt lăsați să lucreze independent, aceasta se datorește numai unui plus — binevenit — de prudență, în general, și de grijă, în special, pentru utilajele întreprinderii, care pe cît de moderne sînt, tot pe atît sînt și de costisitoare.

De asemeni, în cadrul întreprinderii — prin deschiderea a două clase de ucenici — s-a abordat și o a treia formă de învățământ, care s-a bucurat de un deosebit interes din partea tineretului localnic, dacă ținem seama că pentru cele 75 de locuri s-au înscris să concureze 300 de candidați.

După cele expuse s-ar părea că putem conchide că problema cadrelor e rezolvată la întreprinderea de piese de schimb. Și totuși nu-i așa.

Dificultatea constă în aceea că oamenilor care-ți vin să muncească trebuie să le asiguri înainte de orice un adăpost, o casă.

S-a prevăzut această cerință și tocmai de aceea au fost recrutate cadre mai mult din orașul Suceava și din împrejurimile sale, pentru ca ei să poată rămîne mai departe în locuințele lor. Conducerea întreprinderii a intervenit — de altfel, alături și de conducerile altor întreprinderi noi — și s-au luat unele măsuri, altele fiind în discuție, de modificare a orarului de mers al curselor locale, în așa fel încît angajații să nu-și irosească timpul așteptînd — la dus sau la întoarcere — ora autobuzului. Sarcini deosebite și — subliniem — urgente revin în această privință I.R.T.A. și I.G.O. din Suceava. Îmbucurător este că, înainte de modificarea mersului trenurilor, au fost convocate, la Direcția C.F.R., și conducerile întreprinderilor pentru a fi consultate în privința stabilirii unui orar optim pentru cursele locale.

Deci — pînă aici — s-ar părea că «semne bune anul are», și totuși marea problemă de cadre pe care o are întreprinderea noastră suceveană de-abia de aici începe.

Este vorba de lipsa acută de specialiști, strict necesari pentru posturile-cheie. Pentru că pe pămîntul Sucevei, pînă azi, nicicînd n-a existat vreo preocupare pentru metalurgie. Se repetă istoria — să-i spunem, metalurgică — cu virtuțile dar și cu dificultățile ei, de la Galați ori de la Iași. Și dacă un corp muncitoresc îl poți forma destul de repede prin forme de învățământ de felul celor despre care am vorbit mai sus, personalul de înaltă calificare, cel puțin pentru început, vrei, nu vrei, trebuie să-l aduci de acolo de unde există.

Spre deosebire de arhitecți, metalurgii de înaltă calificare au «vizitat» Suceava. Cei mai mulți au rămas, dar unii au dispărut după o vreme fără urmă.

De ce această situație de nedorit și în acest sector de activitate? Motivele sînt multiple. Printre cele obiective amintim lipsa de locuințe, situație pentru care se face vinovat Trustul de construcții sucevean. Astfel, numărul apartamentelor repartizate întreprinderii anul trecut, peste 20, sînt încă restante, iar din cele 100 de apartamente ce urmau a fi repartizate în cursul lui 1969, întreprinderea a primit doar 4 apartamente și 41 de garsoniere.

Cauzele principale s-au născut însă pe terenul celui mai pur subiectivism. Specialiștii în metalurgie nu s-au prezentat la Suceava, în acest «capăt» de țară, deoarece au izbutit să-și găsească posturi mai aproape de București. De altfel, lipsa specialiștilor în metalurgie se face simțită și în alte centre industriale ale țării. La uzina «Victoria»-Călan și la uzina «Oțelul roșu» există un inginer la 60-80 muncitori, în timp ce la «Republica»-București și întreprinderea «Carbochim»-Cluj un inginer la 20-35 muncitori. Mai trebuie arătat că, de la înființare, Facultatea de metalurgie a Institutului politehnic din București a pregătit peste 1 000 de ingineri

metalurgiști. Din totalul acestora nici jumătate nu lucrează în domeniile pentru care au fost instruiți, cei mai mulți s-au angajat în uzine constructoare de mașini, iar dintre aceștia majoritatea au rămas în Capitală.

E necesar să amintim acestor domni că un an de studii pentru un student înseamnă o cheltuială de 11 000 lei pentru stat. Lucrul e stabilit statistic. Cu alte cuvinte, pentru formarea unui viitor arhitect, medic sau inginer — proces care durează 6 ani — statul trebuie să cheltuiască, să avanseze, să investească 66 000 de lei. Calculul privește un singur cadru calificat, însă anual contingentele de absolvenți ai institutelor de învățământ superior însumează mii de noi specialiști, deci mii de asemenea investiții.

Neprezentarea la locul de muncă a unui absolvent, acolo unde statul are nevoie de el, nu rămîne doar o chestiune de etică nerespectată. Ea este, înainte de toate, o problemă de rentabilitate economică.

De asemeni, tot problemă de rentabilitate economică este în esență și aceea a nepregătirii optime a cadrelor de specialitate, datorită unor insuficiențe ale programelor analitice. Repercusiunile se simt imediat în procesul de producție, unde asemenea cadre nu pot lucra cu un randament maxim.

În sfîrșit, tot nerentabil este să nu pui oameni pricepuți, meseriași cu experiență și organizatori capabili, în posturile-cheie ale unei întreprinderi pentru a cărei edificare și utilare s-au făcut investiții de ordinul milioaneilor.

Ne punem de asemenea întrebarea: cîți dintre tinerii județului Suceava, trimiși la învățătură în diferite școli medii și superioare din oraș, județ sau din țară s-au reîntors după terminarea studiilor în locurile lor de baștină sau în instituțiile și întreprinderile din județ, adică acolo unde au fost repartizați? Cîți dintre cei dezertați de la datorie — profitînd de amici binevoitori, de rude sus-puse, de oameni certați cu etica și normele legislației în vigoare — și-au făcut rost de «posturi căldute», alese după criteriul și preferințele strict personale?

Așteptăm cu nerăbdare din partea forurilor în drept un răspuns detaliat la aceste întrebări. Dorim să cunoaștem de asemenea soluțiile și măsurile concrete ce vor fi elaborate cu scopul de a se pune capăt, o dată și pentru totdeauna, acestei situații intolerabile. Cei fugiți de la datorie trebuie să înțeleagă în sfîrșit că statul nostru a făcut eforturi considerabile pentru instruirea, calificarea sau specializarea cadrelor necesare, că pregătirea lor reprezintă nu numai o proprietate personală ci, deopotrivă, un bun al poporului, că ei trebuie să-și facă datoria acolo unde sînt necesari.

*

Rezultatele remarcabile obținute de țara noastră în toate compartimentele vieții economice sînt legate în mod indisolubil de forța creatoare, de hărnicia și spiritul de abnegație ale milioaneilor de concetățeni afectați activității productive și muncii de concepție. Valorificarea superioară a materialului uman a descătușat vigoarea unei întregi națiuni, potențîndu-i valorile, energia și spiritul de inițiativă. Nu e mai puțin adevărat însă că repartizarea oamenilor în producție, potrivit pregătirii lor reale, recrutarea, promovarea și perfecționarea cadrelor rămîni probleme permanente deschise, că ele formează în țara noastră, ca și pretutindeni de altfel, obiectul unor studii și dezbateri pasionante.

Modesta noastră contribuție se referă la experiența dobîndită în munca de conducere a personalului din cîteva întreprinderi și instituții sucevene. Am subliniat în mod voit aspectele nedorite, conformîndu-ne unui străvechi adevăr stabilit prin puterea tradiției: greșelile nu se recunosc din teamă, ci din simț de răspundere.

Cu convingerea abordării unei teme de cel mai larg interes, revista noastră și-a propus să continue această anchetă și în numerele următoare, invitînd totodată pe toți cititorii săi să-și aducă contribuția, cu opinii, sugestii, informări asupra unor cazuri concrete de folosire nerentabilă a investiției pe care noi ne-am îngăduit să o cotăm cu numărul unu.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Un tînar cititor din Craiova, *Cristian Trancă*, ne împărtășește în scrisoarea dumisale cîteva gînduri despre colegii săi de generație. Ni se plînge, printre altele, corespondentul nostru, că majoritatea tinerilor craioveni nu știu sau nu au cum să-și petreacă interesant timpul liber. După cîte știm, aceasta nu e o problemă specifică numai cetății doljene și ecouri asemănătoare ne-au parvenit și din multe alte orașe. Ba mai mult — și spunem aceasta fără intenția de a dilua prin extindere exagerată chestiunea în discuție — problema timpului liber al tinerilor (și nu numai al tinerilor) constituie, în general, una dintre temele majore și dificile cu care este confruntată societatea contemporană. Fenomenul este cu atît mai acut cu cît avem de-a face cu o comunitate socială mai dezvoltată din punct de vedere economic, bucurîndu-se de un nivel de trai mai ridicat. Sociologi, psihologi, pedagogi, specialiști în comunicările de masă, oameni de cultură de tot felul, discută și analizează această problemă, efectuează sondaje, întocmesc statistici, propun soluții. A apărut și o nouă disciplină științifică: sociologia timpului liber (sau «sociologie des loisirs», cum i se spune în franceză). Pare indiscutabil că importanța chestiunii a crescut considerabil în zilele noastre datorită — cum am arătat — creșterii nivelului de trai (cu tot ce aceasta presupune ca sporire a disponibilităților financiare), dar și reducerii orarului de muncă, creșterii nivelului cultural (și deci a nevoii de distracții mai variate și mai pretențioase), dezvoltării și accesibilizării condițiilor «tehnice» pentru o bună folosire a timpului liber (bază turistică mult mai largă, dezvoltarea automobilismului și a televiziunii etc.). Printr-un paradox, de altfel banal, toate aceste avantaje devin surse de dificultăți, complicînd la maximum problema organizării și «mobilării» timpului liber. Dificultățile sporesc în condițiile destrămării vechilor structuri, a vechiului mod de viață (de pildă, datorită marelui flux de tineri de la sate la orașe). Desigur, lucrurile se prezintă de manieră deosebită într-o țară capitalistă și într-o țară socialistă; dar faptul că socialismul permite o rezolvare spirituală superioară și socialmente utilă a problemei, nu înseamnă totuși că avem dreptul s-o ignorăm sau s-o subapreciem.

Înșirînd aceste sumare considerații, nu ne-am gîndit că l-am mulțumit pe tov. Trancă. Socotim necesar ca despre aceste chestiuni să ne ocupăm pe larg și concret în paginile revistei. Probabil că — așa cum ne-au cerut-o cîteva zeci de cititori — vom relua în curînd ancheta apărută acum cîteva ani sub titlul «Ce faceți după ora 3?»

Cu această ocazie vom reveni și asupra altor aspecte evocate de corespondentul nostru craiovean. Nici noi nu credem că problemele tineretului se pot rezolva miraculos prin tundera părului prea lung. Dar cine crede, cu adevărat, asta? Cît despre «conservatorismul» părinților, ce să spunem? E o învinuire pe care tinerii o aduc celor vîrstnici de cînd e lumea și pămîntul sau, cel puțin, de cînd vîrstnicii îi învinuiesc pe tineri că sînt turbulenți și neserioși. Totul e să nu dramatizăm lucrurile...

Cititoarea *Adina Nicolae* din București, care ne copleșește cu laudele, ne cere, în același timp, să publicăm în revistă un «roman-serial». Din lipsă de spațiu și de texte de calitate, ne mulțumim deocamdată să admirăm seriile de la televiziune. Tot în legătură cu seriile, un anonim (de ce?, se rușinează pentru preferințele sale) ne roagă să publicăm un fotoreportaj despre «Lunga vară fierbinte», așa cum am făcut cu «Forsythe Saga». Nu știm dacă firma producătoare ne va pune la îndemînă fotografiile necesare; deocamdată, am reproduș la «Flacăra-album» o fotografie a lui Roy Thinnis și vom publica în curînd și o alta, tot în culori.

Cititorul *N. Patrichi* din Focșani are, desigur, dreptate: în fotografiile făcute cu prilejul vizitei președintelui federal al Austriei, Franz Jonas, la Combinatul poligrafic «Casa Scintei», și publicate în revista noastră și în mai multe ziare, se vede cum ilustrul oaspete răsfoiește «Flacăra».

Mai mulți cititori își oferă colaborarea la diferite rubrici; declarîndu-ne de acord, în principiu, cu asemenea propuneri, îi rugăm însă să ne trimită și cîte un eșantion din textele pe care intenționează să ni le pună la dispoziție. Vom putea astfel să le dăm un răspuns concret.

În încheiere, vrem să-i liniștim pe doi dintre cititorii noștri (*M. Szilaghi* din Satu Mare și *T. Hodoroabă* din Suceava): și în acest an vom efectua un «referendum» printre cititori cu privire la cele mai bune filme, cei mai apreciați artiști, cîntăreți etc. Deci, pregătiți-vă din timp

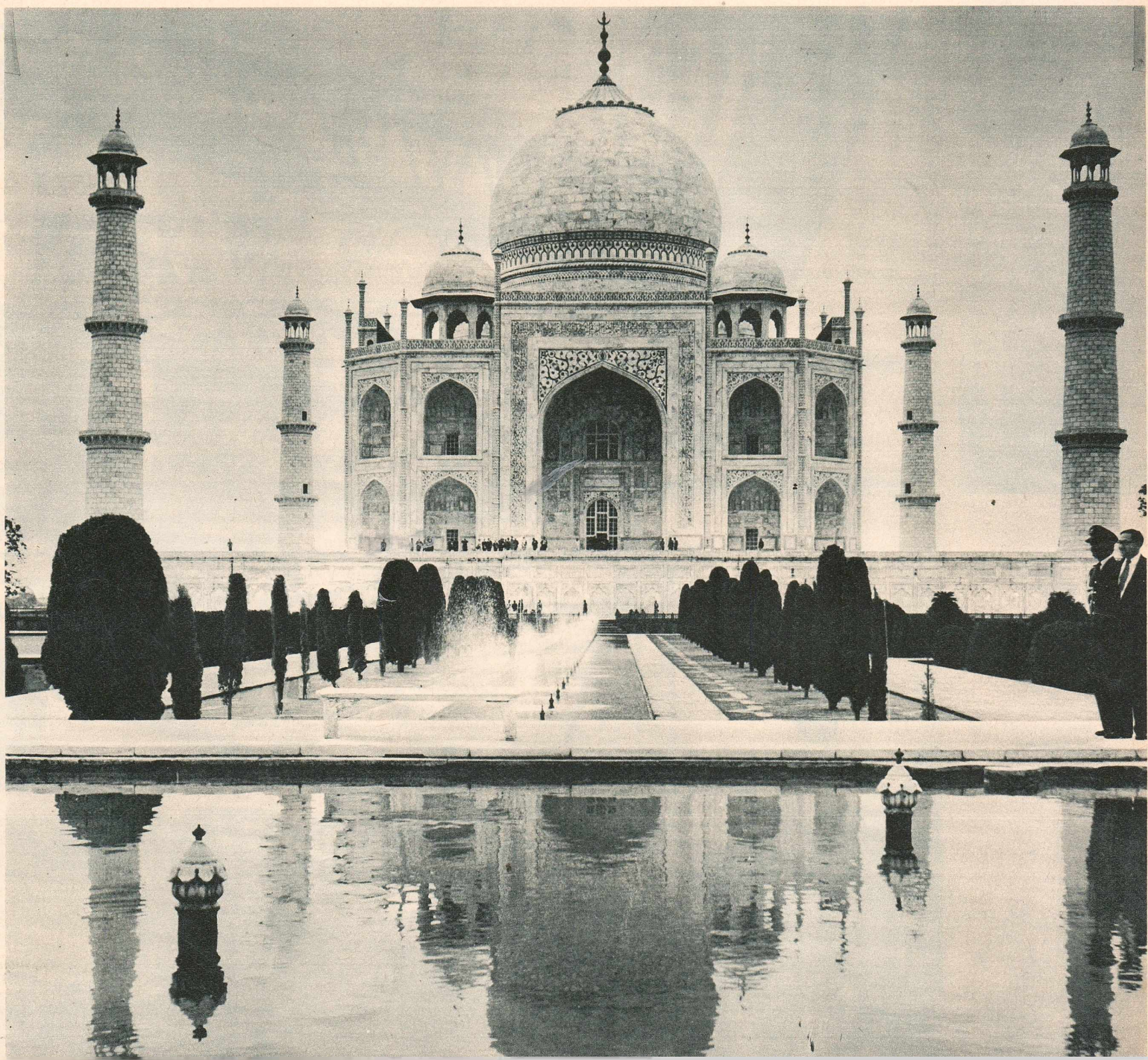
INDIA '69

O țară cât un continent, cu o istorie multimilenară, o țară uimitoare și fascinantă prin paleta priveliștilor ei naturale și sociale, prin aspectele ei de viață de o varietate și multilateralitate rar întâlnite, prin contrastele în care trecutul și prezentul, vechiul și noul, legenda și realitatea, prezente la tot pasul, se întrepătrund și se confruntă.

E India... Dar de oriunde ai sosi pe meleagurile ei — din nord, după un zbor peste Himalaya, care se sfârșește pe aeroportul Palam din Delhi; din vest, după aterizarea pe pistele aeroportului Santa Cruz din Bombay; sau din est, descinzând pe marele aeroport al Calcuttei — vei constata că, dincolo de priveliștile atât de diverse, de contrastele amintite, India e unică; unică prin comorile sale de artă, prin monumentele ei vechi și noi, prin feeria ei de culori, lumini și sunete, dar mai ales prin mulțimile ei pe care ai vrea să le cunoști cât mai îndeaproape — cu obiceiurile și tradițiile lor, cu viața, munca și preocupările lor, cu sentimentele și năzuințele lor.

S-a scris — și se va mai scrie — mult despre monumentele de artă ale Indiei. Am avut prilejul să contemplu cu răsuflarea tăiată asemenea creații cum sînt broderiile de marmură ale vestitului Taj Mahal, socotit ca una din «minunile lumii», tezaurele artistice din peșterile de la Ajanta și Ellora și cîte altele care — laolaltă cu portul pitoresc al oamenilor, cu dansurile lor naționale, cu zecile de mii de obiecte din lemn, argint sau fildeș, executate cu o măiestrie uluitoare, pe care le întâlnești la tot pasul — reflectă puterea creatoare și talentele acestui popor, simțul său pentru frumos, dragostea sa de viață. Voi aminti doar două monumente care, prin semnificația lor, evocă momente cu totul deosebite din istoria Indiei: pe de o parte așa-numita «Poartă a Indiei», un soi de Arc de triumf executat din piatră și înălțat de englezi în 1911 pe cheiul din Bombay, ca un simbol al dominației

*Taj Mahal.
miracolul durat în marmură albă și pietre prețioase
de Marele Mogul Shah Jehan
în amintirea soției lui, Mumtaz Mahal.
Mausoleul, supranumit «perla Indiei»,
este pe drept cuvînt considerat
una dintre cele mai desăvîrșite
creații arhitectonice ale lumii.*

INDIA '69

lor «veșnice»; pe de altă parte Fortul Roșu din Delhi, vechi monument durat din gresie roșie, pe care în august 1947 a fost înălțat drapelul național indian, marcind independența Indiei și sfârșitul perioadei în care această țară era denumită «cea mai strălucitoare perlă a coroanei imperiale britanice».

O dată cu independența, India a început să-și scrie o istorie nouă, în care se arată cum, pășind pe un drum încă nebatător, vechi aspirații și visuri încep totuși, treptat dar consecvent, să se transforme în fapte. În cursul călătoriilor făcute de-a lungul și de-a latul acestei țări am văzut importante obiective și întreprinderi industriale cum sînt Complexul hidroenergetic de la Bhakra-Nangal, Uzina de locomotive de la Cittaranjan, Fabrica de îngrășăminte chimice de la Sindri, Uzina de mașin-unelte de la Bangalore, am cunoscut instituții științifice ca: Laboratorul național de fizică, Institutul indian pentru agricultură (ambele în Delhi), Institutul de cercetări atomice din Trombay, noul oraș Chandigarh, cu grădiniile sale moderne, construit în întregime în ultimii ani și multe altele.

Trecutul și prezentul își etalează semnificativ realitățile. În 1947 aproape că nu se putea pomeni de o industrie indiană de mașini; astăzi, țara produce automobile, motoare cu reacție, echipament electronic, calculatoare etc. În 1947, longevitatea medie a indianului era de numai 27 de ani; astăzi ea atinge 51 de ani. Și exemplele ar putea continua...

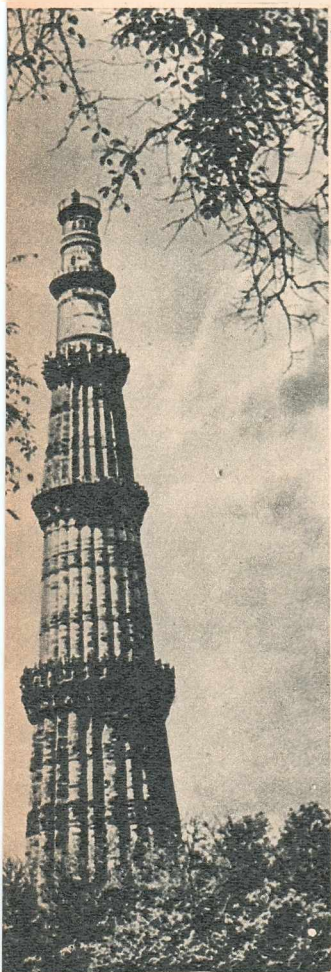
Evident, nu-i simplu a se smulge din subdezvoltare o țară care a cunoscut secole de stagnare și regres, de asuprire și nevoi — generate de dominația colonială.

Mai sînt dificultăți și lipsuri, probleme greu de rezolvat, ani de muncă tenace, neobosită, pentru a propulsa țara spre piscuri de progres. Dar ceea ce s-a realizat pînă în prezent, preocupările și măsurile guvernului Indiei pentru a asigura dezvoltarea mai departe a economiei și consolidarea independenței economice, precum și hotărîrea poporului indian de a-și consacra eforturile acestor țeluri de progres, sînt realități promițătoare pentru evoluția viitoare a Indiei.

— **Sînteți din România?** La răspunsul afirmativ al călătorului, plecat de pe meleagurile patriei noastre pentru a vizita îndepărtata țară din sud-estul asiatic, chipul interlocutorului indian se luminează și aproape invariabil urmează constatarea unui fapt bine-cunoscut ambelor popoare: **Atunci sîntem prieteni!** Nu arareori mi-a fost dat să aud în India — atît din partea unor persoane oficiale, cît și din partea unor oameni simpli — aprecieri elogioase la adresa României, a cooperării româno-indiene în diferite domenii, cît și dorința împărtășită pe de-a întregul în țara noastră, ca relațiile de amicitie și colaborare dintre cele două state și popoare să cunoască o evoluție continuu ascendentă.

Este neîndoielnic că apropiata vizită în India a tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Ion Gheorghe Maurer, marcînd un nou și deosebit de important moment în istoria relațiilor româno-indiene, va aduce o contribuție de seamă la dezvoltarea continuă a acestor relații, spre binele ambelor popoare, în interesul păcii și colaborării internaționale.

B. STOIAN

◀ Kutab Minar, turn construit în Delhi acum mai bine de șapte secole — una dintre nenumăratele mărturii care, presărate pe întreg teritoriul Indiei, vorbesc despre un întreg trecut de măreție și cultură rafinată.

▶ Calcutta — pod peste Gange, «fluviul sfînt al indienilor».

metamorfoza „transfocatorului“

Televiziunea ne face uneori surprize. Inovează în moduri cu totul neașteptate. Am asistat, de pildă, recent, la premiera unui stil nou de reportaj: reporterul se răstește la personajul său, țipă chiar la el, izbutind să-l intimideze și să-i închidă gura. Nu că n-am înțelege indignarea legitimă a reporterului (Ilie Nedelcu, pe care am avut prilejul să-l întâlnim în posturi profesionale mai reușite) în fața unui infractor de drept comun, a unui hoț prins în flagrant delict. Manifestarea frustră, primară, a acestei indignări nu are însă ce căuta într-un reportaj, ea nu-i conferă o forță de convingere superioară, ci îl strică de-a binelea.

Reporterei Carmen Dumitrescu, unii telespectatori îi reproșează — nu fără oarecare temei — că este câteodată lipsită de tact, că întrece măsura prin agresivitatea și insistența întrebărilor ei. Atunci însă când are de-a face cu eroi «negativi», Carmen Dumitrescu se metamorfozează într-o interlocutoare benignă, îi dezarmează, se joacă cu ei de-a pisica și șoarecele și-i silește să ni se arate în adevărata lor înfățișare reprobabilă. Nu cred să existe pe lumea asta ființe mai greu de înțeles și de iertat decît mamele care se dezinteresează de soarta copiilor lor. Carmen Dumitrescu revine cu observabilă stăruință în lumea copiilor oropsiți, abandonati prin orfelinat sau școli de reeducare, și impresia produsă de reportajele ei e întotdeauna la fel de puternică. Ultimul «Transfocator» (voi arăta îndată de ce îl consider ultimul de pînă acum) ne-a pus în contact cu câteva femei care s-au debarasat de fetele lor solicitînd să fie internate la o școală de reeducare, și își duc viața netulburate ca și cum calitatea de mamă ar fi fost un accident nedorit și de mult uitat al existenței lor. Ați băgat de seamă cu cîtă dulceață în glas le vorbea Carmen Dumitrescu deși, nu încapă nici o îndoială, le detestă din adîncul sufletului? Cum le trăgea de limbă și le determina să vorbească nestînjinit, relaxat, despre traiul lor agreabil, despre îndestularea din casele lor, despre concediile petrecute în cele mai bune condiții, în timp ce refuzaseră fetițelor lor o scurtă vacanță în familie?

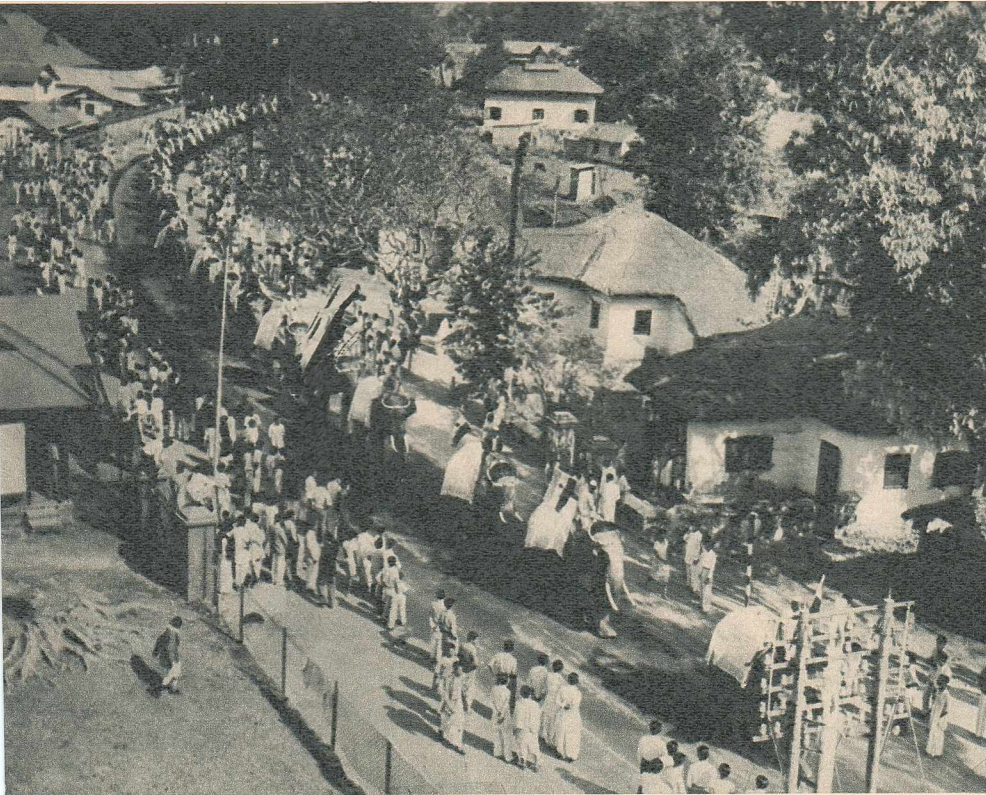
Pe fondul aparent alb (dar cîtă stăpînire de sine și abilitate sînt necesare pentru a-l mima!) al neutralității reporterului, diformitățile morale ale suboamenilor ies mai bine în evidență, provoacă repulsie, înfloră. De ce i-ar rezezi deci reporterul pe vinovați? El are doar datoria de a-i face (dacă se pricepe) să se autodemaște și de a ne lăsa să descoperim aproape nestînjinit, relaxat, despre traiul lor agreabil, despre îndestularea din casele lor, despre concediile petrecute în cele mai bune condiții, în timp ce refuzaseră fetițelor lor o scurtă vacanță în familie?

Pe fondul aparent alb (dar cîtă stăpînire de sine și abilitate sînt necesare pentru a-l mima!) al neutralității reporterului, diformitățile morale ale suboamenilor ies mai bine în evidență, provoacă repulsie, înfloră. De ce i-ar rezezi deci reporterul pe vinovați? El are doar datoria de a-i face (dacă se pricepe) să se autodemaște și de a ne lăsa să descoperim aproape nestînjinit, relaxat, despre traiul lor agreabil, despre îndestularea din casele lor, despre concediile petrecute în cele mai bune condiții, în timp ce refuzaseră fetițelor lor o scurtă vacanță în familie?

Pe fondul aparent alb (dar cîtă stăpînire de sine și abilitate sînt necesare pentru a-l mima!) al neutralității reporterului, diformitățile morale ale suboamenilor ies mai bine în evidență, provoacă repulsie, înfloră. De ce i-ar rezezi deci reporterul pe vinovați? El are doar datoria de a-i face (dacă se pricepe) să se autodemaște și de a ne lăsa să descoperim aproape nestînjinit, relaxat, despre traiul lor agreabil, despre îndestularea din casele lor, despre concediile petrecute în cele mai bune condiții, în timp ce refuzaseră fetițelor lor o scurtă vacanță în familie?

Aici ar fi trebuit să înceapă de fapt «Transfocatorul», dacă «Transfocator» ar fi vrut să fie. De ce pleacă tinerii din cooperativa asta, dar din cealaltă nu? Se poate trăi omeneste din câștigul legiuit? Care este competența conducătorilor cooperativei, sînt ei oare onești, de cînd și de unde a început delăsarea, decăderea morală, corupția? Dar reporterul a înregistrat răspunsul primarului fără nici un comentariu, ca și cum l-ar fi găsit lămuritor și convingător, și a pornit pe altă pistă: ne-a prezentat un hoț de meserie, care șterpelea cîte 20 de saci de grîu deodată și-i vindea. Apoi a început să țipe la el... și «Transfocatorul» a eșuat definitiv în formal, în superficial, în neconcludent.

În săptămîna următoare, Alexandru Stark, cu binecunoscuta sa competență și îndemînare, ne-a prezentat un «Transfocator» care se îndepărta totuși din nou de rosturile inițiale ale acestei emisiuni: «Ce-ați făcut la Paris?» a fost o anchetă economică destul de interesantă (cu unele naivități totuși, de pildă în discuția despre publicitate) care a uzurpat fără nici o justificare titlul unei emisiuni cu alt profil. Există numeroase cicluri economice, se pot introduce, desigur, și altele, dar «Transfocatorul» era singurul prilej organizat de a dezbate necazurile oamenilor, abuzurile care îi nedreptățesc. Crede oare cu adevărat televiziunea că toate astea s-au lichidat și ca atare nu mai avem despre ce vorbi și trebuie să căutăm alte rosturi «Transfocatorului»? O, ce bine ar fi să fie așa!

Aici, la Gauhati, are loc în fiecare an, cu prilejul deschiderii sesiunii Partidului Congresul Național Indian, o tradițională ceremonie a defilării elefanților.

Bătrîn indian, reprezentant al generațiilor care au cunoscut epoca de dominație colonială.

Tinără muncitoare la uzina siderurgică Tata din Jamshedpur. Însuși faptul că femeile lucrează în industrie reprezintă o revoluție în tradițiile milenare ale poporului indian.

RODICA TAPALAGĂ

O «SCORPIE NEIMBLÎNZITĂ»?

de Sanda FAUR
Fotografii de Elena GHERA

De Rodica Tapalagă, mi s-a spus, trebuie să te apropii cu grijă. Are un farmec care electrocutează și o minte care scapără, dar pe lângă ele nu știu cum se face că mai întotdeauna se găsește un fir din iasca nemulțumirii gata să ia foc. Și pînă la urmă, scinteile sar și se pornește pîrjolul... Rodica Tapalagă ar fi deci o dificilă. O năzuoroasă. O persoană care dă mereu în clocot. Ceva știam și eu, de la o repetiție a «Operei de trei parole» cînd l-a repezit puțin cam tare pe colegul meu fotoreporter. Dar asta era — am aflat mai tîrziu — altceva: Rodica Tapalagă suportă greu să fie pozată, se crede nefotogenică, ocolește jenată orice afiș ori vitrină în care i se află vreo fotografie, nu-i place să se vadă în încremenirea clipei, fie ea alb-negru sau color. Și o înțeleg. Pentru că ea e departe de orice element static, pentru că e o mică bombă mereu gata de explozie, și legea ei interioară este mișcarea, chiar dacă vijeliile pe care le dezlănțuie îi pricinuiesc, în primul rînd, ei pagube...

Dar o priveam acum, în timp ce stam de vorbă în micul ei apartament cu un decor discret, rafinat și calm semnat de scenograful Ion Popescu-Udriște, domnul și stăpînul casei. O priveam pe Rodica Tapalagă, o ascultam și impresia cea mai puternică o făcea, paradoxal, nu vitalitatea ei de origine vulcanică, ci intelectualitatea ei aleasă. Fata aceasta cu obraz de liceană, pusă pe șotii, cu ochi în care dănuiesc cele mai jucăușe luminițe, și cu «emploi» actoricesc de cocheta, a îngrămădit în capul ei rafturi de biblioteci, le-a digerat acolo bine și e acum o interlocutoare la care eleganta verbului, finetea și proprietatea expresiilor sînt de-a dreptul uimitoare. Rodica are harul marilor cozeuri și lucrul acesta — se știe, nu blamez pe nimeni — nu e tocmai însușirea cea mai frecventă a actorilor. E adevărat că, printre cuvinte, îi simt zvicnind tempera-

mentul ei în permanentă ofensivă, dar discuția noastră demarează totuși pașnic. Unde va ajunge, e greu de prevăzut...

UN CORD PUTERNIC ȘI UN CURAJ DE PIATRĂ

— Ce crezi despre condiția actorului, Rodica Tapalagă? Și, în general, ce părere ai despre meseria dumitale?

— Nu o cred chiar atît de minunată încît să poți face, în numele ei, orice... Dar să nu încep cu un **nu**, ca să nu-mi întăresc singură legenda. O văd ca pe o profesune din cele mai palpitate, care îți cere un cord puternic pentru a rezista la toate urcușurile și coborișurile ei. Un cord puternic și un curaj de piatră.

— Nu crezi că acest curaj ar putea fi înlocuit de talent?

— Nimic nu poate fi substituit talentului și nimic nu poate ține loc de curaj, nici chiar mimarea lui. Și să-ți spun de ce: arta actorului e o artă intermediară, în care aparent tu ești singur în fața publicului, aparent tu ești creatorul unic, și tu ești cel dintîi tras la răspundere. Dar tu, biet actor, ești de fapt un interpret — al autorului, al regizorului, al partenerilor și cîteodată și al tău. E o meserie în care trebuie să te subordonezi la prea mulți factori, încercînd totuși, pe cît se poate, să rămii tu însuși. Și apoi, mai e și dificila problemă a rolurilor. Uneori un rol îmi e antipatic, alteori mă umple de o bucurie imensă.

— Care, de pildă?

— Să zicem rolul din piesa Ecaterinei Oproiu «Nu sînt Turnul Eiffel». Mi-a plăcut enorm pentru că puteam spune, prin cuvintele personajului, niște lucruri care mă frămîntau personal, la ora aceea.

— Și ce anume te frămînta, Rodica Tapalagă?

— Impostura, de exemplu. Sau reaua-credință sulemenită în principialitate. Sau nedreptatea. Uite, de pildă, am citit recent un articol nedrept despre un poet și o zi întregă

am clocotit de indignare! Și de fericire: de fericire că nu m-am blazat și că mai pot clocoti de indignare. Sau iată: nu vreau să fiu la dispoziția zîmbetului dulce sau acru al unui director de teatru, al unui regizor. Pur și simplu nu vreau.

— Sincer să-ți spun, nu aș fi crezut niciodată ca Rodica Tapalagă să fie nemulțumită de condiția ei în teatru.

— Sînt profund nemulțumită.

— De ce?

— Pentru că am o dezvoltare extrem de anevoioasă. Nu pot accepta liniștită să joc la trei ani un rol, mă rog, un rol care cred eu că mi se cuvine. Și n-aș avea impertinența să-l pretind dacă dv., cronicarii, nu ați fi semnalat în presă reușita unor roluri ale mele și dacă publicul — cu care, nu uitați, noi, actorii, avem în sală contactul direct — nu le-ar confirma. Intru în a zecea mea stagiune teatrală și țin să-ți spun că în cei doi ani petrecuți la Naționalul din Craiova am jucat mai mult decît în cei opt de la Teatrul «Bulandra», unde am făcut cu totul vreo 7—8 roluri.

— Te felicit, dacă ai reușit să te instalezi atît de puternic în conștiința publicului cu atît de puține roluri.

— Pentru mine e totuși un bilanț trist. Am 30 de ani, cariera unei actrițe, ca și a unui fotbalist, e destul de scurtă...

— Dar există roluri pentru orice vîrstă...

— Exact, numai că ceea ce pot juca acum, nu voi mai putea peste alți zece ani.

— Și totuși cum crezi că s-a creat această situație? Nu mi se pare, sincer vorbind, că vreo mină nefastă să fi urmărit anume destinul artistic al Rodicăi Tapalagă.

— Fără îndoială, nu s-a întîmplat lucrul acesta, ai dreptate, și uite, să precizez din capul locului înainte de a mă infierbînta iar: tot ce spun aici are o marcă absolut subiectivă, e un punct de vedere cumplit de personal,

poate că greșesc, sigur că greșesc, dar cine are pretenția că în acest imperiu al subiectivităților care e lumea teatrului să dețină unicul și supremul adevăr? Știi că directorul unei instituții artistice nu poate avea doar grija mea, dar pe mine asta nu mă consolează. Pentru că anii trec și clepsidra de nisip se află în mîinile lui... Dar, desigur, nu numai a lui...

— Ce alți factori crezi că mai pot frîna dezvoltarea continuă, armonioasă a unei actrițe — dacă-mi permiți să depășesc limitele «cazului» Rodica Tapalagă?

— Ba chiar îți mulțumesc că mă scoți puțin «din priză»... Se vorbește mult, în ultima vreme, despre criza de roluri feminine, atît în dramaturgia universală cît și în cea română. Pînă la izbînda — apropiată, se zvonește — a matriarhatului, nu putem spera la o împărțire echitabilă a rolurilor pe sexe, mai ales cîtă vreme zona dramaturgiei va fi frecventată mai ales de dramaturgi. Sigur, aici am glumit, cu nițică amărăciune totuși. Eu aștept ca Marin Sorescu să scrie o piesă cu personaje feminine și eu să joc în ea, deși în meseria noastră sînt întotdeauna alții la fel de buni și chiar mai buni ca tine, care pot spera același lucru.

— Și un alt element ce poate greva dezvoltarea unui actor?

— Etichetele. Prejudecățile de distribuție. Sînt literalmente sclerozante. Eu am fost sortită și consemnată în țarcul rolurilor de cocheta.

— Poate că temperamentul dumitale trepidant i-a îndreptățit la aceasta.

— Dar nu e de loc același lucru. În viață, eu nu sînt de loc o cocheta. Rochiile, de pildă, nu mă interesează, găsesc chiar că sînt o preocupare stîmjenitoare. Dar, mă rog, accept servitutea cîtă vreme a fi îmbrăcat cu grijă înseamnă un act de politețe față de cei din jur... Pe scenă am obosit să tot interpretez tipul acesta nefecit și livresc.

— Și ce-ai prefera să interpretezi?

— Orice, orice altceva. Chiar și o Desdemonă, chiar și o Noră.

— Voiam să te întreb cum colaborezi cu regizorii...

— Prost. Eu pornesc de la premisa că atunci când aparții unei distribuții răspunderea pentru soarta spectacolului se împarte și că, pentru rolul meu, pentru peticulul meu de ogor, pentru sarcina mea, sînt cel puțin la fel de răspunzătoare ca și regizorul. Și apoi, eu nu am dreptul la bucuria creației, dreptul acesta aparține numai regizorului? Dar fără voluptatea muncii nu pot trăi, nu accept să trăiesc. Ce să fac, nu pot suporta sistemul de a prelua indicațiile regiei fără să le discut. Drept care, trag ponoasele și joc puțin.

— Printre factorii ce-ți pot frîna împlinirea artistică să trecem deci și factorul Rodica Tapalagă.

— Treceți. Eu, în orice caz, îmi plătesc polițele cinstit. Maestrul Șahighian, profesorul meu din institut, îmi spunea că meseria noastră — în care depinzi de o mie de factori pe care trebuie să știi să-i imblinzești — cere două feluri de talent: talent artistic și talent social. Acesta al doilea îmi lipsește cu desăvîrșire.

M-AM NĂSCUT PE STRADA GLORIEI...

— Cum ți-ai început drumul în teatru, Rodica Tapalagă?

— Eram studentă în anul III la institut, am jucat împreună cu frațele meu în filmul «Alo, ați greșit numărul», eu n-am avut cine știe ce rol (Ștefan a fost însă grozav), dar pe rechea de frați a stîrnit interes și atunci toată presa a scris toate amănuntele anecdotice și amuzante cu puțință. Cred că se știu pe de rost...

— Te înșeli, draga mea, dacă îți imaginezi că cititorii au, în ce vă privește, o memorie care să reziste la trecerea a 12 ani.

— Să repet atunci că am vrut să fac chimie industrială și că fratele meu a fost scrimer de performanță,

că în familia noastră nu au existat nicicînd veleități artistice, că tata e un onest contabil de bancă iar mama o excelentă gospodină, că sînt născută, ca și amicul meu Octavian Cotescu, la Dorohoi, ba chiar pe aceeași stradă, strada Gloriei...

— ... nume predestinat. Dar cum s-a operat mutația de la chimie la artă?

— Cum să-ți spun eu... Cam de pe la patru ani am practicat meseria de copil-minune, recitînd cu mare succes poezii în echipa artistică a Băncii de Stat, drept care, pe la 12 ani, «obosită de succes», am hotărît să fac în viață o treabă serioasă și utilă. Deci, chimie. Cum se vede însă, ce ți-e scris, în frunte ți-e pus. O actriță de inimă — rara avis! — m-a ascultat recitînd la serbarea unui sfîrșit de an și aproape m-a rugat să mă duc la Institutul de teatru. M-am dus. Asta-i tot. Cum vezi, banal, plicticos.

— Semeni la fire cu Ștefan Tapalagă? Pe scenă aveți foarte puține lucruri comune...

— Nu, nu cred că semănăm! Ștefan e o fire caldă, deschisă, el e cel plin de fantezie și umor, eu sînt — cum vezi — o ființă afurisită, complet lipsită de simțul umorului și al adaptabilității.

REALIZAREA MEA CEA MAI DESĂVÎRȘITĂ

— Există totuși o zonă calmă în viața dumitale?

— Da, cea a căsniciei. E realizarea cea mai desăvîrșită a vieții mele și poate unica certitudinē! Și nu uita că asta o spun după zece ani de mariaj.

— Soțul e pictor scenograf, deci intră în sfera aceeași activități creatoare. Crezi că e cu puțință o căsnicie temeinică între doi artiști, sau e preferabil ca unul din soți să aibă o alt fel de profesiune?

— Totul e în funcție de oameni, nu de serviciul lor. Dar cred că cea mai bună soluție e totuși întîlnirea —

și profesională — în aceeași sferă de preocupări. Soțul meu are o înțelegere aparte pentru meseria mea, el e mai matur, mai calm, mai condensat, mai detașat ca mine, el îmi temperază excesele, el ține linia de echilibru în căsnicia noastră. Accept cu plăcere soluțiile pe care mi le dă, și în meserie, și în viață.

— Și aveți timp suficient să fiți împreună? Multe menajuri se plîng de lipsa unei comunicări din cauza lipsei de timp.

— Ne facem timp și pentru un film, și pentru o plimbare, și pentru gospodărie, și pentru foarte lungi șuete.

— Ai un hobby, Rodica Tapalagă?

— Da: să citesc. De fapt, să recitesc. Pot citi fără întrerupere și șase ore în șir.

— Care îți sînt scriitorii preferați?

— În primul rînd, rușii: Cehov, Tolstoi, Dostoievski. Sînt sentimentali, umani, calzi. Țin să-ți spun, cu riscul de a părea o demodată, că sînt partizana artei de emoție, de vibrație, de catharsis în ultimă instanță. Îi iubesc pe Thomas Mann și pe Faulkner, pe Camus și Truman Capote... Există acum această poezie a obiectelor, o literatură a obiectelor, o pasiune pentru viața lor secretă. Dar mie mi se pare că de la ele pînă la om e o cale prea lungă de parcurs. Iar pe mine mă interesează în primul rînd omul. Cînd sînt în străinătate, mă uit mai puțin la case, la vitrine, la lucruri neînsușite, mă uit la oameni, la felul cum vorbesc, cum rîd, cum trec posaci, cum se salută, cum își dau mina.

ACUM ȚIN CU «STEAUA»

— Îmi spunea cineva că te-a văzut la un meci de fotbal.

— Da, îmi place mult spectacolul sportiv, și cel de fotbal în special, poate pentru că setea actorului de a căpăta o foarte rapidă confirmare a ceea ce face e obținută acolo imediat,

direct și absolut! Și fotbalul e și un spectacol deconectant.

— Te pomenești că ai și o echipă preferată?

— Am, dar nu fac fixații. Mi-a plăcut «Viitorul», a fost o echipă grozavă, dar acum țin, cum se zice, cu «Steaua». Îmi schimb echipa preferată după calitatea componenților ei.

— Ce însușiri ai cere unei fete tinere care ar ține să facă teatru?

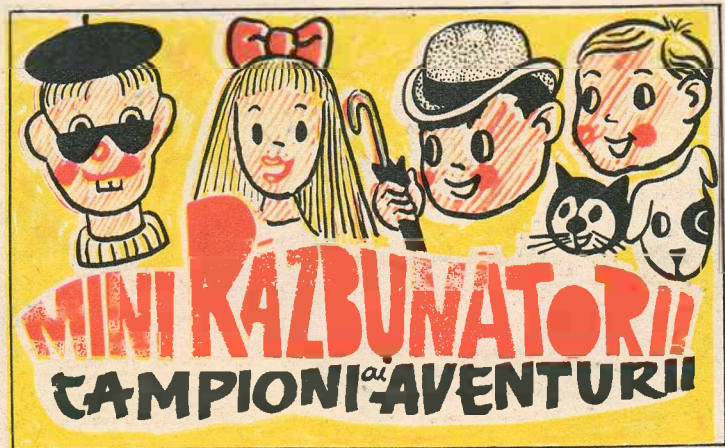
— Personalitate. O noțiune vagă și vastă, nu? Dar eu înțeleg prin personalitate în primul rînd o opinie clară asupra ta însuși, vizavi de societatea în care trăiești. I-aș cere o sensibilitate a nime, ascuțită și ardentă, o discernere a fenomenelor esențiale ale vieții de cele aparente, în fond cred că i-aș pretinde un soi de maturitate precoce. Cam mult, nu? I-aș cere să vină la teatru nu pentru că aici exiști într-o vitrină în care te vede toată lumea, nu pentru aplauze, nu pentru succesul la public masculin. Ci pentru o credință. Am convingerea că nu se poate face artă fără o poziție fermă ideologică, fără convingere. Eu cred că jucînd bine îmi fac bine bucățile mele de socialism.

— Dacă ai da acum un examen și tema improvizației ar fi fericirea, cum ai reprezenta acest lucru scenic?

— Să-ți dau cîteva răspunsuri, sau mai bine numai două. Intîi, cel sincer: o actriță care se apleacă cu modestie și recunoștință (să știi că fiecare actor își construiește cabinetul, felul anume în care mulțimește publicului) în fața unor ropote de aplauze ca cele declanșate de un meci de fotbal pe un stadion sud-american.

Al doilea răspuns, cel convențional: un zîmbet radios, o figură copleșită de emoție, după ce am citit pe avizier distribuția mea în rolul Reginei din «Strigoii» lui Ibsen (rol pe care de altfel nu-l voi juca, cu orice risc).

Rodica Tapalagă ține, se vede la legende. Și, mai ales, la propria «legendă»...

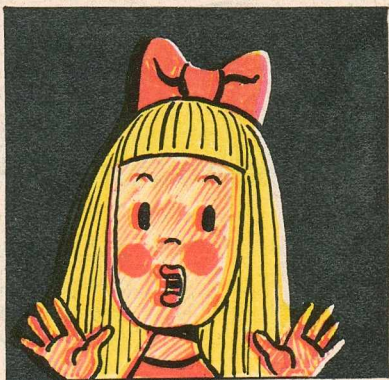

(Urmare de la numărul trecut)

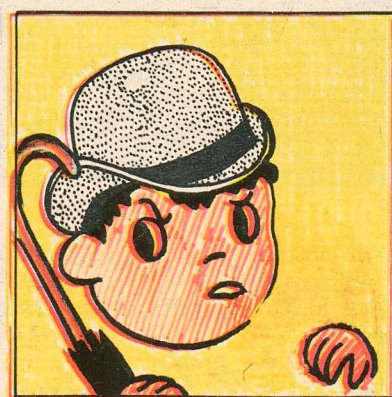
Ce taină ascunde Nelu, care deși își cumpără mereu câte o jucărie grozavă are totuși pușculița plină!
Vreți să dezlegați misterul?
Urmăriți în continuare aventurile minirăzbnătorilor.

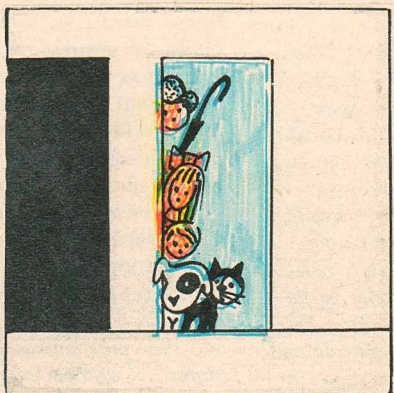
...un elefant... un clasor...
Și trotinetă și-a cumpărat.
Să nu ne mirăm dacă miine îl
vedem pe bicicletă!

— Ei, de unde atîția bani? spu-
se Luminița, foarte mirată.
Nu-i lucru curat aici! Să-l
urmărim fără ca el să știe.
Trebuie să dezlegăm taina!

Hotărît, zis și făcut. Chiar a
doua zi, eroii noștri — No-
rocel, Luminița și mezinul
Tăchiță — se instalează la
postul lor de observație.

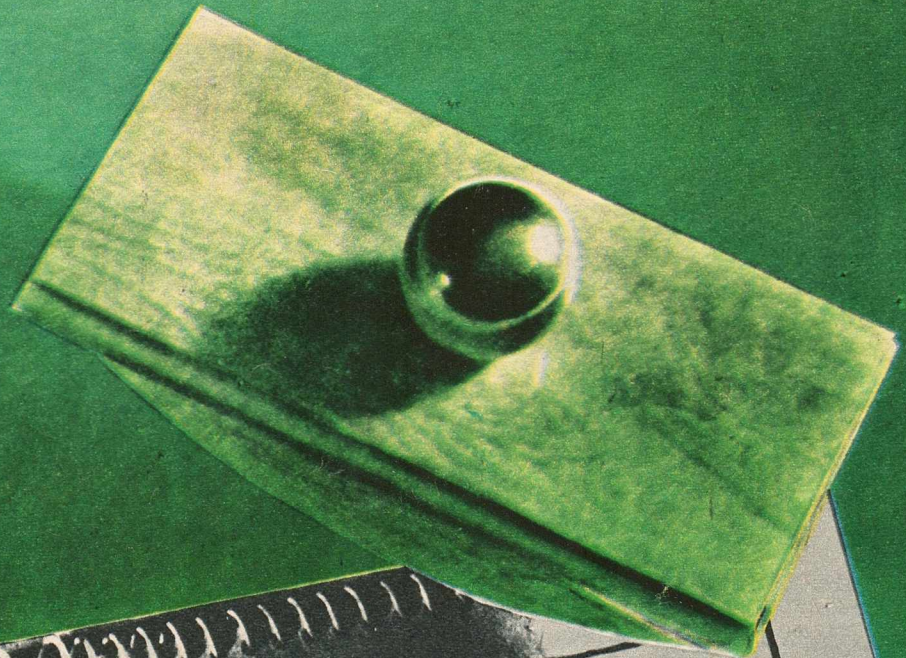
Cinci perechi de ochi pri-
vesc neobosit, în sus și-n
jos, de-a lungul străduței, pînă
ce — atenție! — apare ami-
cul Nelu. Emoție puternică!

Nelu ține în mînă un sac de
sport, gol. Încotro, amice?
După el, copii!

IRVA

SEPTEMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

OCTOMBRIE

L	6	13	20	27	
M	7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

NOIEMBRIE

L	3	10	17	24	
M	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
J	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

Atentie!
De cumparat
imbracaminte de
toamna si
iarna

În acest an, a fost pregătit, un nou sortiment de îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru femei, bărbați și copii.

MODERN! ELEGANT! PRACTIC!

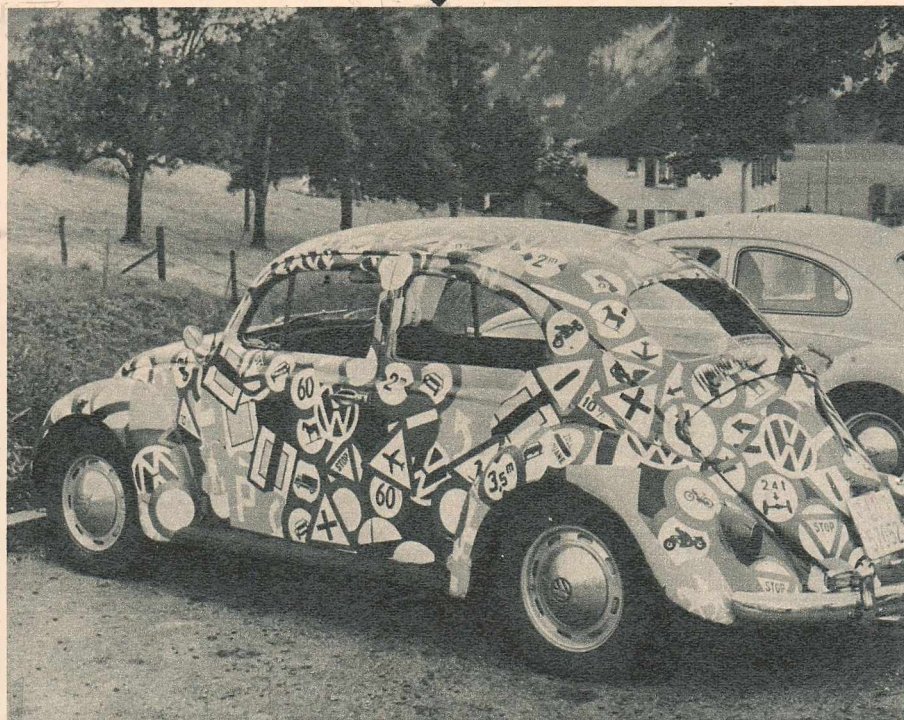
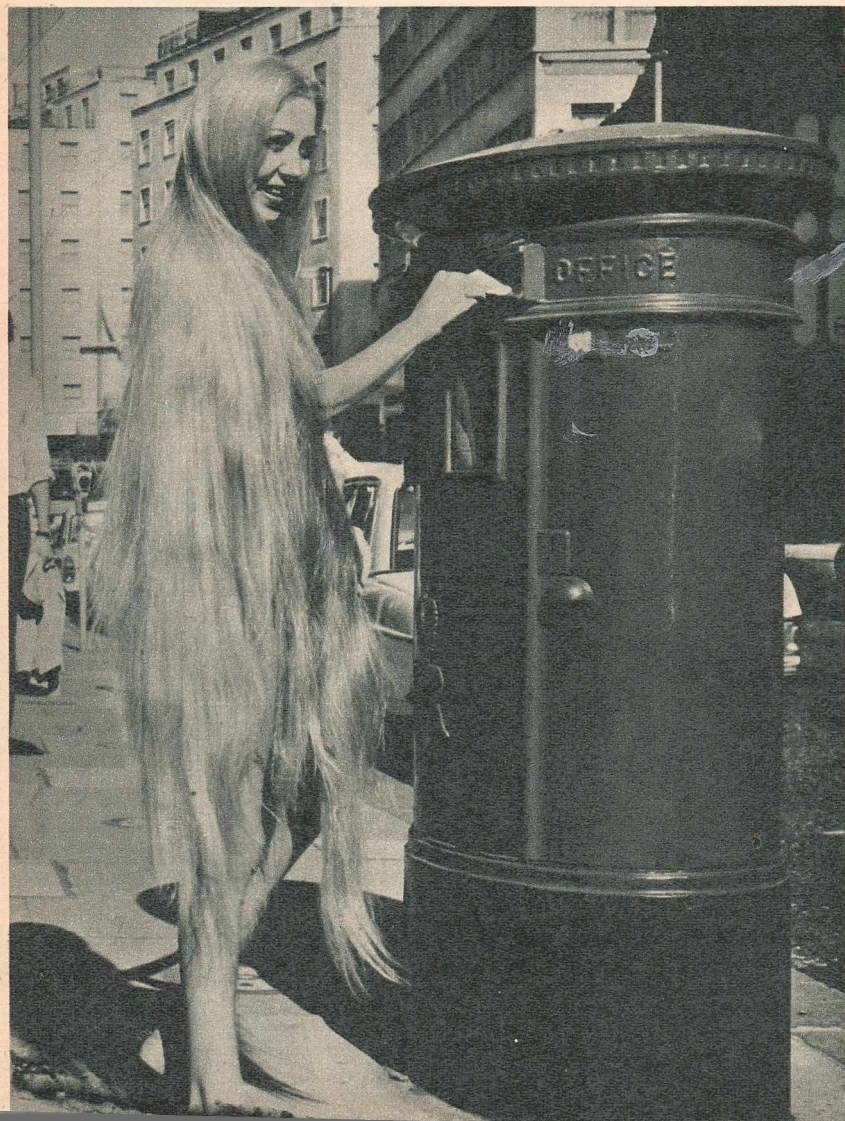

VII DISEARĂ PE IMAS ?

◀ Dacă de la Amor și Psyché pînă azi poveștile de dragoste nu s-au banalizat încă, n-o să se întîmple așa ceva tocmai cu idila perechii Gruff, ieduțul — Mildred, căprița. Priviți expresia de totală fericire a celor doi îndrăgostiți din fotografia noastră și îndrăzniți să spuneți că ați mai văzut așa ceva!

CA SĂ NU UITE...

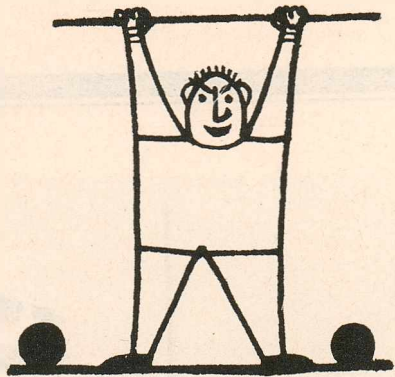
Una din principalele îndatoriri ale celui care ține volanul în mînă este să cunoască (și, mai ales, să respecte!) regulamentele de circulație. Nu se poate spune că proprietarul acestui automobil, din orașul elvețian Luzern, nu este preocupat de indicatoarele rutiere. În orice caz, mașinii sale i s-ar potrivi de minune numele de «coșmarul șoferului amator»!

CU ASA PERUCĂ NICI RŌCHIE NU-ȚI MAI TREBUIE

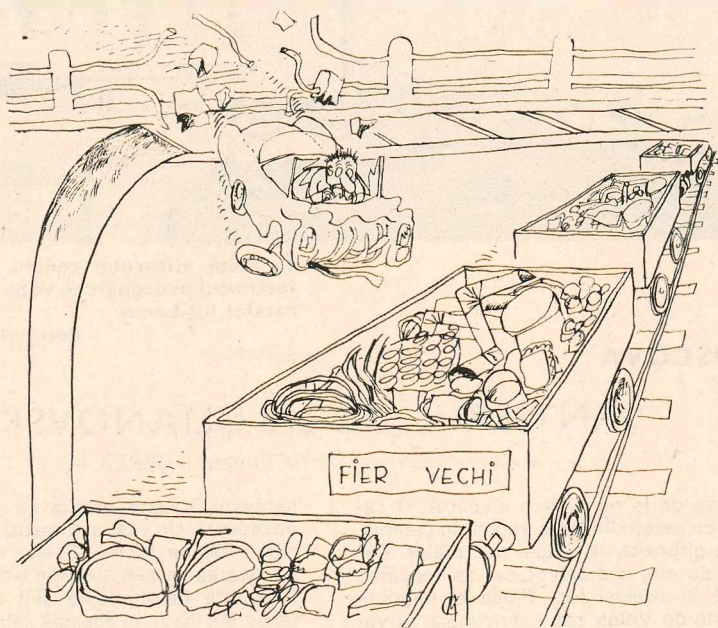
◀ Domnii Jon, Max și Paul sînt proprietarii unui nou și monden salon de coafură londonez. Cu prilejul deschiderii, ei au lansat peruca cu cel mai lung păr din lume. O vedeți și dv. pe capul tinerei Holly O'Neile (18 ani), care a ieșit pentru o clipă să arunce o scrisoare la cutie.

UMOR

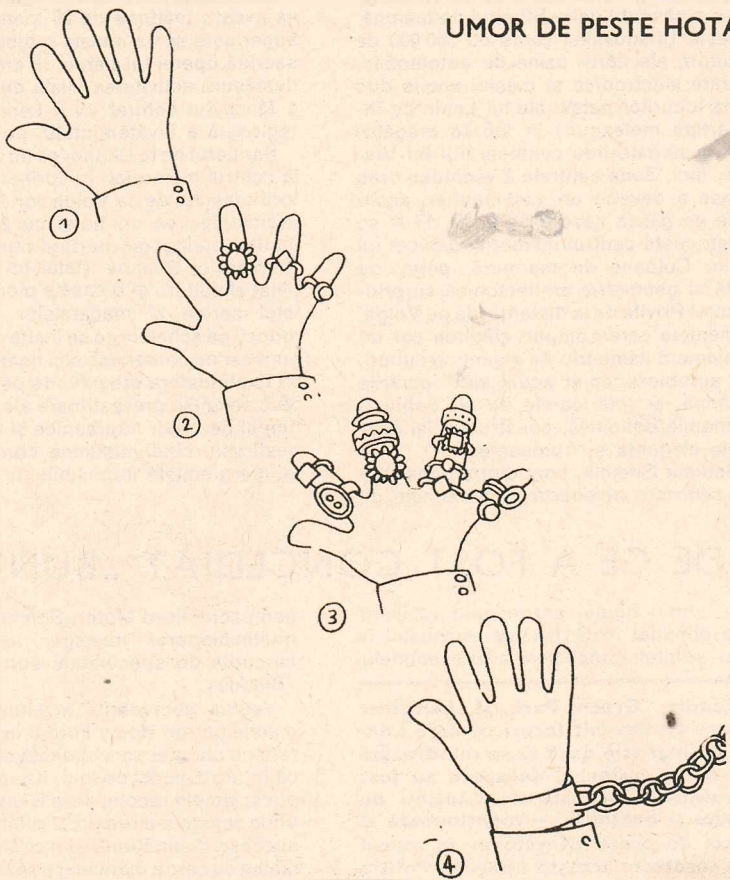
Tentativă de record...

Titi GHEORGHIU

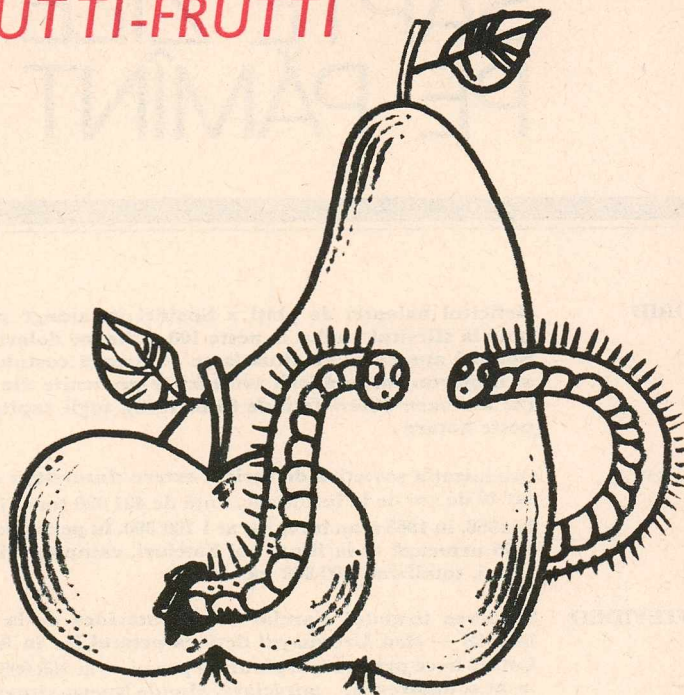

V. Crăită MÎNDRĂ

UMOR DE PESTE HOTARE

TUTTI-FRUTTI

1	M	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	S	O	E	I	T	E							
3			b	O									
4			O								A	A	N
5	R	O	V	I		L	A	M	P	I		E	A
6	S	R		U	A		T	O	P		B	E	A
7				L									
8				I			C	I	R	E	S		
9				E		V	O						
10					P	I	C	A					
11						E							
12													

ORIZONTAL: 1) Cînd o face plopul pere și răchita micșunele — ...-bala portocala. 2) A scoate din pepeni — Fruct exotic, foarte aromat și succulent. 3) Toront — Migdalele lui Toğırceanu. 4) Prefix pentru ureche — Fructe specifice toamnei — Autorul tabloului «La culesul strugurilor». 5) A împrejmui (fig.) — Fructe galbene-portocalii și parfumate — Peltea, în fond! 6) Sînt rele! — Luat la mijloc! — Pachet de hîrtie — A astîmpăra setea. 7) Născocire — Pictor rus, autorul pinzei «Fata cu piersici». 8) Una din eroinele principale ale piesei «Livada cu vișini» de Cehov — Pom ale cărui fructe se coc la sfîrșitul primăverii. 9) Fructul gîndirii — Întră-n vorbă! — Autorul romanului «Pămîntul fructelor de aur». 10) Riu în Anglia — ...pară mălăiață în gura lui nătăfleață — Oraș din vestul țării, renumit pentru pepenii care se cultivă prin împrejurimile sale. 11) Eroul novelei «Cireșele» de Fănuș Neagu — «Fructe în...», volum de versuri de Ștefan Iureș — Briul de la Zimnicea! 12) Eroina principală din piesa «Livada cu vișini» de Cehov — Însoțitoarele lui Bacchus, zeul vinului și al viței de vie.

VERTICAL: 1) Ca nuca-n perete. 2) De florile mărului — «Femeia proas-

pătă și luminoasă ca o mandarină cojită» din romanul «La Medeleni» de Ionel Teodoreanu. 3) Autorul piesei «Livada cu vișini» — Tînăr prozator român, autorul novelei «Agurida». 4) Fluviu în Africa de Sud — Vine după luna lui cireșar — Două din cireșe! 5) De oaie — Varietate de struguri, cu boabe mărunte și dese — Literă sanscrită. 6) Miez de mandarină! — ...și miez de nucă! — Unde se coc strugurii. 7) Salcim (reg.) — «Cînd strugurii se...», balet de Mihail Jora. 8) Struguri aromați, cu boabe rotunde, dese și verzi — A iubi (inv.). 9) «...Nucului», nvelă de Remus Luca — A trage nădejde — Trage așa. 10) «Cunoști țara în care înflorește portocalul?» de Ambrose Thomas — A ridica ochii... de la ciorapi. 11) Localitate în Norvegia — Pepene de Brăila. 12) «...mere», nvelă de Ion Slavici — Eroii romanului «Cireșarii» de Constantin Chiriță (sing.) — Dans (inv.). 13) A potrive mai multe lucruri laolaltă — Fruct mediteranean, asemănător cu mărul.

Adam STOICA

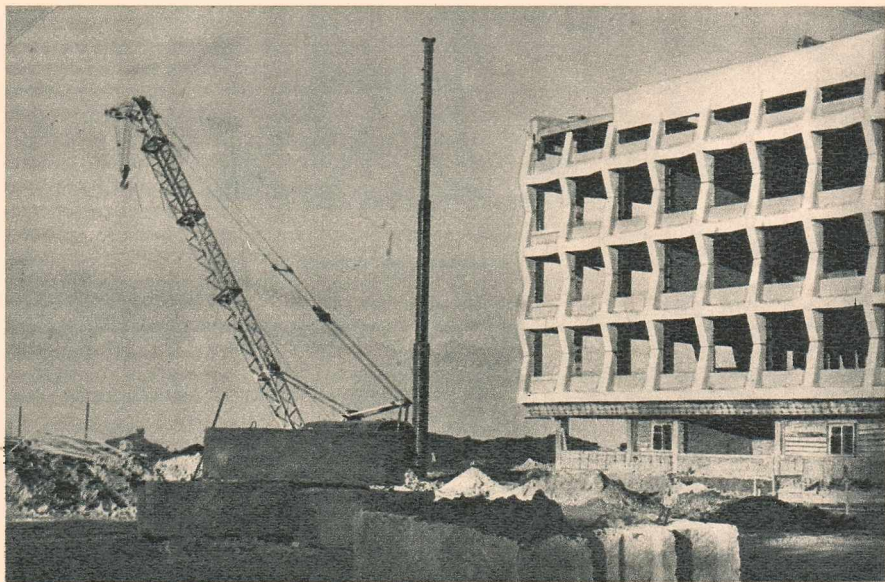
Dicționar: RIB, IRO, PHA, AMA, ANES.

Dezlegarea jocului «REMBRANDT», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SASKIA — LEYDA. 2) ANATOMIE — BOU. 3) GIM — TITUS — OT. 4) E — STANĂ — NEMO. 5) AMOR — ALRO — EP. 6) ȚIN — L — IA — ARO. 7) AN — ZARAFUL — R. 8) EMISI — ALIAT. 9) ARISTOTEL — LR. 10) LV — AM — AL — UIE. 11) BAN — ATU — ARAT. 12) A — HEN-DRICKJE.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

- MADRID** Deficitul balanței de plăți a Spaniei va ajunge probabil pînă la sfîrșitul anului la peste 100 milioane dolari. Banca Spaniei apreciază că situația se datorează costului mare al importurilor, scăderii veniturilor provenite din turism (22 milioane dolari față de 65 în 1968), fugii capitalurilor peste hotare.
- MOSCOVA** Organizația sovietică de turism extern «Inturist» a aniversat 40 de ani de la înființare. Față de 431 000 turiști străini în 1956, în 1968 s-au înregistrat 1 700 000. În perioada 1971—1975 urmează să ia ființă noi hoteluri, campinguri și moteluri, totalizînd 200 000 locuri.
- MONTEVIDEO** Scăderea tirajului ziarelor din Montevideo de la 500 000 în 1958 — cînd Uruguayul deținea primul loc în America Latină în ce privește răspîndirea presei — la 160 000 în prezent se datorează, apreciază «Mundo Nuevo», situației economice și politice care a determinat o criză de încredere în presă.
- ALGER** Inițiat de patru țări — Algeria, Tunisia, Mali, Niger — și sprijinit de O.N.U., proiectul șoselei transsahariene care va străbate deșertul pe o distanță de 6 000 km a intrat în fază finală.
- WASHINGTON** Compania aviatică «Pan American World Airways» a anunțat intrarea în serviciu a supersonicului pentru pasageri «Boeing 747» la 15 decembrie, pe ruta New York—Londra—Frankfurt. O a doua linie, New York—Paris, va fi inaugurată trei zile mai tîrziu.
- BRUXELLES** Diminuarea producției industriale a țărilor Pieței comune în perioada concediilor — în special în luna de vîrf, august — a atins 40% în Franța, 14% în Italia și Olanda, 9% în Belgia.
- ROMA** Se constată o continuă descreștere a numărului spectatorilor teatrelor. Încasările a opt teatre administrate de serviciile guvernamentale au scăzut față de stagiunea precedentă cu peste 150 milioane lire italiene.
- PARIS** Învățămîntul mixt are tendința de a se generaliza. Ancheta întreprinsă de U.N.E.S.C.O. în 105 țări și teritorii a stabilit că în 27 dintre acestea a fost adoptat la toate nivelurile, iar în 14 se preconizează introducerea sau lărgirea lui.

În piața viitorului centru memorial: institutul pedagogic ce va purta numele tatălui lui Lenin.

(fotografia autorului)

MOSCOVA

ȘANTIERUL DE LA ULIANOVSK

— Corespondență de la Eugeniu OBREA —

Casa de la nr. 17 A a dispărut. O casuță cu pereți din lemn vopsiți în cafeniu, puțin girbovită de timpul necrutător. Casuța cu etaj a dispărut, dar va reapărea exact în același loc. Ploile și vînturile purtate de Volga cea capricioasă nu vor mai izbi în pereții firavi, îmbătrîniți. Un edificiu impunător, din marmură albă, montat pe 50 de piloni de beton, va ocroti modesta casuță.

Locul acesta îl cunosc milioane de oameni: în Simbirskul din urmă cu un secol, aici s-a născut Lenin. Sfîrșitul de toamnă găsește Ulianovskul (oraș cu 300 000 de locuitori, ale cărui uzine de automobile, aparate electronice și mașini-unelte duc faima locurilor natale ale lui Lenin pe îndepărtate meleaguri) în febrile pregătiri pentru sărbătorirea centenarului lui Vladimir Ilici. Zona centrală a vechiului oraș rusesc a devenit un vast șantier: acolo unde se găsea casuța de la nr. 17 A se construiește centrul memorial dedicat lui Lenin. Coloane de marmură, pereți de sticlă, o geometrie arhitectonică surprinzătoare. Privite de la distanță, de pe Volga, elementele care compun clădirea par un aranjament asimetric de gigantice cuburi. Din apropiere, chiar acum cînd lucrările continuă, iar interioarele nu au dobîndit fizionomia definitivă, construcția își dezvăluie eleganța și frumusețea.

Vladimir Snejnîk, unul dintre constructorii centrului, ne poartă printre schele, pe

șantierul în care bătălia cu timpul este obsedantă. Un vast amfiteatru dominat de alb: 1 400 de locuri. Scena n-a căpătat înfățișarea exactă, stalurile sînt doar niște trepte de beton, lojite sînt descifrabile pe pereții înalți. În această sală se va desfășura solemnitatea consacrată centenarului leninist. O sculptură înaltă de 8 m, confecționată dintr-un singur bloc de marmură, îl va înfățișa pe făuritorul statului sovietic.

Clădirea principală a centrului memorial va avea o înălțime de 36 metri. În partea superioară se va instala o bibliotecă consacrată operei lui Lenin. În clădire își vor desfășura activitatea filiala din Ulianovsk a Muzeului central «V.I. Lenin» și Casa regională a învățămîntului politic.

Șantierul de la Ulianovsk nu se limitează la centrul memorial. În aprilie 1970, vizitatorii orașului de pe Volga vor descoperi în vecinătatea sa un hotel cu 26 etaje, un institut pedagogic purtînd numele lui Iliia Nikolaevici Ulianov (tatăl lui Lenin), un palat al culturii și o casă a pionierilor. Balletul aerian al macaralelor, febrilitatea muncii pe schelele ce se înalță cutezătoare spre cer nu conțin nici noaptea, pentru că în atmosfera orașului de pe Volga plutesc semnele prevestitoare ale iernii, anotimpul gerurilor năprasnice și al zăpezilor nesfîrșite, cînd misiunea constructorilor atinge granițele imposibilului.

DE CE A FOST CONCEDIAT „BUNKIE“?

Începutul noului sezon automobilistic este dominat în S.U.A. de scandalul în jurul subitei concedieri a președintelui

«Picadilly, Green Park și Leicester Square au devenit locuri cu care Londra nu mai știe dacă să se mîndrească sau să se rușineze, deoarece au fost literalmente ocupate de mulțimi de hippies și beatnici» — menționează agenția de presă «Keystone» în textul care însoțește această imagine. Poliția londoneză a întreprins o operație de îndepărtare a numărului mare de tineri cu aspect nu prea igienic, care se instalaseră, ca într-un fel de campinguri, în aceste locuri dragi londonezilor.

companiei Ford Motor, Semonn Knudsen, multimilionarul manager, cunoscut în cercurile de specialitate sub numele de «Bunkie».

Vestea «lichidării» acestuia de către marele patron Henry Ford II este considerată cu atît mai senzațională cu cît se știe că, în urmă cu 20 de luni, Knudsen fusese pur și simplu racolat de la General Motors, unde acesta s-a remarcat printr-o serie de succese răsunătoare și mai ales prin abilitatea cu care a manevrat pentru scoaterea din impas a compartimentului deficitar: «Pontiac».

În urma unor tratative secrete pe care le-a purtat cu Henry Ford II personal, Knudsen a acceptat funcția de președinte-

Fenomene comune

de Silviu BRUCAN

Trăim într-o vreme în care generalizările pripite joacă cele mai teribile feste celor care nu rezistă tentației, o vreme în care diversitatea condițiilor social-politice din fiecare țară se afirmă cu atita tărie încît ceea ce Gramsci numea «recunoașterea terenului național» trebuie să ocupe un loc prioritar în decalogul comentatorului de politică externă. Tocmai de aceea ne vom apropia cu maximă precauție de fenomenele comune de dată recentă din două țări — Bolivia și Libia — aflate pe două continente alit de diferite, chiar dacă loviturile de stat militare care le-au proiectat pe ecranele lumii prezintă asemănări izbitoare. Mai mult, ne vom feri să tragem concluzii categorice și definitive din faptul că ambele au fost precedate de acțiunile politice din Peru și Sudan, țări aflate pe aceleași continente, chiar dacă și evenimentele din capitalele lor cuprind niște elemente comune care sîr în ochi.

În Bolivia, militarii în frunte cu generalul Ovando Candia au preluat puterea și, contrar tradițiilor juntelor militare latino-americane, și-au inaugurat guvernarea prin suspendarea codului petrolier încheiat în 1954 cu compania americană Gulf-Oil, prin care se acordau acestuia privilegii excepționale de prospectare și exploatare. Proclamația generalului Candia, după ce înfierează pericolele de anarhie și subversiune — așa cum șade bine unui militar — vorbește despre «recuperarea bogățiilor naționale transferate în condiții dăunătoare interesului național». O frază despre care ziarele scriu că este studiată cu atenție în cancelariile de la Washington și în birourile firmelor americane care au «interese» în Bolivia.

În ce privește Libia, lovitura de stat militară de la 1 septembrie care a răsturnat regimul regelui Idriss a fost urmată de un comunicat care afirmă că scopul conducătorilor militari este «să edifice o Libie revoluționară, socialistă, izvorită din propriile noastre realități și independentă de orice doctrină». Pînă nu demult, Libia era descrisă în magazinele ilustrate din Occident ca o «țară a liniștii», gu-

vernată de un rege bătrîn și autoritar. Această imagine idilică și reconfortantă, într-o lume atît de agitată, era totdeauna însoțită de amănuntul potrivit căruia producția de petrol ajunsese la 125 milioane tone anual, situînd Libia printre primele țări din lume în această materie. Beneficiarul nu este de astă dată Gulf, ci Standard Oil of New Jersey, care se află în «relații speciale» cu firma anglo-olandeză Royal Dutch Shell. Și în acest caz, evenimentele sînt urmărite cu profunză neliniște la Londra și Washington, deși noii conducători libieni au dat asigurări că vor respecta toate acordurile încheiate de Libia cu alte state.

După cum se vede, este vorba, atît în Bolivia cît și în Libia de ceva mult mai serios decît o simplă alergie a militarilor pentru petrol. Elementul comun și oarecum inedit rezidă în caracterul antiimperialist pe care au ținut să-l proclame din primul moment regimurile militare venite la putere în aceste țări. Este remărm să ne pronunțăm asupra consecvenței acestei orientări atîta timp cît nu s-au produs schimbări de structură corespunzătoare. Faptul rămîne totuși simptomatic pentru tendințele ce se afirmă pe cele două continente și singurul lucru care se poate susține cu certitudine este că datele fundamentale ale problemei sînt comune. Produsul național brut calculat pe cap de locuitor în 1968 în Africa era de 160 de dolari, iar în America Latină de 400 de dolari, iar ritmul mediu de creștere anuală, respectiv de 1,4 și 1,7 la sută. Dacă acest ritm de creștere se menține, Africa va avea în jurul anului 2000 cam 10 la sută din nivelul actual de viață al francezilor, iar America Latină va avea cam 25 la sută din nivelul actual de viață al americanilor. O perspectivă cu adevărat sumbră. Evident, ritmul de creștere în continentele subdezvoltate nu poate fi accelerat, dacă grosul beneficiilor care decurg din exploatarea bogățiilor lor naturale se scurge în buzunarele marilor corporații străine. Este un adevăr atît de strigător, încît a pătruns și în rîndul ofițerilor din țările menționate, ofițeri în care Gulf, Standard Oil și Royal Dutch își pusese rădăcinile!

manager cu un salariu de 200 000 dolari pe an. El n-a avut prea multe mustrări de conștiință atunci cînd și-a părăsit vechiul patron, intrucît în cursa pentru fotoliul prezidențial pierduse, la General Motors, în favoarea concurentului său Edward Cole. Pe de altă parte, era în joc și o problemă de orgoliu personal; Knudsen spera să calce tradiția legăturilor dintre familia sa și firma Ford. În urmă cu 50 de ani, tatăl său fusese concediat de Henry Ford, regele neincoronat al automobilului, și acceptase să lucreze pentru General Motors. Acum, Ford II îi oferea el însuși funcția supremă în administrația companiei care ocupă locul al doilea din lume în industria de automobile (14 miliarde dolari capital, peste 400 000 de salariați și o producție de 5 000 000 automobile). Contractul a fost încheiat pe termen de cinci ani, în care timp Knudsen urma să primească — ca salariu și tantieme — peste un milion de dolari.

Totul părea în perfectă ordine; încă din primele luni «Bunkie» a reușit să-și demonstreze calitățile de manager neîntrecut, operînd, cu mină sigură și cu ingeniozitatea ce-l caracterizează, pe diferite planuri. Una din marile lui performanțe a fost lansarea faimosului «Maverick», acest compact car ce constituie replica Ford la automobilul de mic litraj realizat de Volkswagen și de alte firme europene. General Motors avea toate motivele să deplîngă încă o dată plecarea lui Knudsen. Dar iată că în ajunul deschiderii anului automobilistic, tocmai cînd marii producători americani erau preocupați de situația alarmantă a stocurilor de mașini nevindute din seria 1969, vestea concedierii lui Semonn Knudsen a avut efectul unei adevărate bombe. Nimeni nu s-ar fi așteptat la o astfel de întorsătură, știut fiind cît

de necesară și valoroasă este prezența unui specialist de asemenea clasă în conducerea unei companii de dimensiunile Fordului. Dar zarurile au căzut; Henry Ford II i-a comunicat lapidar președintelui-manager: «You're fired» (Sînteți concediat). Primele ecouri și comentarii s-au referit, firesc, la un prezumtiv spionaj industrial. Curînd însă lucrurile s-au clarificat. Knudsen n-a fost nici pe departe bănuț de spionaj în favoarea lui General Motors, ci pur și simplu a căzut victima unei conspirații de palat. Clanul din Dearborn al managerilor lui Ford, în frunte cu Lee Iacocca, vicepreședintele firmei, a putut să impună îndepărtarea lui Knudsen, ale cărui realizări au reușit în mai puțin de doi ani să periclitaze pozițiile vechilor cadre de conducere. Lovitura împotriva «președintelui-intrus» a fost minuțios pregătită, iar Henry Ford n-a avut altceva de făcut decît să abdice în fața presiunilor, acceptînd să-l piardă pe omul în care a investit atîtea speranțe. Un «fired» fără explicații și un cec prin care președintele concediat urmează să primească — conform contractului inițial — salariul integral pe următorii trei ani au pus capăt activității efemere a lui Bunkie la conducerea gigantului Ford Motor Company. Interpelat de ziaristi în legătură cu plecarea neașteptată a lui Semonn Knudsen, Lee Iacocca a răspuns jenat și evaziv: «No comment!» Misterul s-a clarificat deplin atunci cînd s-a anunțat numirea ca președinte a lui Iacocca în fruntea unui triumvirat de manageri. Rămîne de văzut ce implicații și urmări va avea acest caz, mai ales în perspectiva anului 1970, care se anunță și așa destul de dificil pentru cezarea industriei americane de automobile.

Dic. BABOIAN

Coadă în fața probelor de sol lunar expuse la Institutul de științe geologice din Londra.

ECONOMIA NIPONĂ - ÎNCOTRO ?

Potrivit studiului consacrat economiei nipone de Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare (O.E.C.D.), actualul progres economic japonez va continua în același ritm și în lunile viitoare. Anul trecut, Japonia a realizat o creștere

a produsului național brut de 14,4%. Pentru anul 1969, se prevede o cifră de asemenea ridicată, de ordinul a 10-12%. Ceea ce surprinde în acest boom economic este faptul că el a fost însoțit în ultima sa

(Continuare în pag. 30)

ARHIVA FOTO

VERDICTUL DE LA NÜRNBERG

Nürnberg, 1 octombrie 1946. Tribunalul militar internațional, care judecă pe marii criminali de război, încheie dezbaterile procesului început cu un an mai înainte. Cei opt judecători reprezentând Uniunea Sovietică, S.U.A., Anglia și Franța, urmează să hotărască acum soarta celor douăzeci și unu de criminali de război hitleriști aflați pe banca

acuzatiilor. La ora 12 se da citire ultimei dintre miile de pagini ale dosarului acestui cel mai mare proces din toate timpurile, a cărui desfășurare a fost urmărită cu deosebit interes de opinia publică internațională, animată de dorința ca ororile provocate de naziști să nu se mai poată repeta niciodată. Sînt condamnați la moarte, prin spînzurătoare, unsprezece mari criminali de război; alți șapte sînt condamnați la detențiune pe diferite termene și trei sînt achitați. Execuția principalilor vinovați a avut loc în marea sală a gimnaziului local, în noaptea de 15 spre 16 octombrie 1946 — între orele 1,10 și 2,45 — și la ea au fost convocați să asiste 40 de martori, între care și opt ziariști. Cu cîteva ore mai înainte se anunțase sinuciderea lui Goering. Vor fi executați deci numai zece condamnați: Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Sauckel, Jodl și Seiss-Inquart.

Cu această sentință, justiția consemnează noul principiu de drept internațional: pedepsirea crimelor de război.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

fază de o îmbunătățire spectaculoasă a balanței de plăți. Celelalte momente de creștere explozivă a economiei nipone în perioada postbelică au fost marcate de sporiri însemnate ale importurilor și, implicit, ale cheltuielilor externe, ceea ce a avut ca efect înregistrarea unor balanțe de plăți deficitare. Guvernul a fost obligat de fiecare dată, în astfel de situații, să adopte măsuri monetare restrictive, pe care le-a menținut pînă la rezolvarea dificultăților financiare.

În prezent însă Japonia este din ce în ce mai puțin dependentă de import. Industria își orientează producția și cheltuielile spre mărfuri într-o măsură tot mai mică legate de sursele externe, găsind înlocuitori pentru materialele altădată furnizate de partenerii străini și adoptînd măsuri eficiente de restrîngere a importurilor (în această categorie intrînd materiile prime). Totodată, tradiționalul deficit al comerțului invizibil a dispărut, datorită mai ales spo-

ririi flotei comerciale. Toate acestea s-au produs în contextul unei impresionante creșteri a exporturilor.

Chiar dacă pentru perioada imediat următoare este posibilă o modificare relativă a acestor tendințe, surplusul balanței de plăți nu va cobori — se apreciază — sub cifra de 2 miliarde dolari. Este de așteptat, de asemenea, ca rezervele japoneze de aur și devize (în prezent de aproximativ 3,1 miliarde de dolari) să depășească în primele luni ale anului viitor cifra de 4 miliarde dolari.

Studiul dat publicității de O.E.C.D. a avut darul să întărească convingerea unor experți occidentali, în special americani, că moneda niponă — yenul — este în momentul de față, ca și marca vest-germană, subevaluată. Guvernul de la Tokyo a exclus însă categoric, pînă în prezent, orice discuție în legătură cu o eventuală reevaluare.

Constantin ȚINTEA

3 PREȘEDINȚI ÎN 5 LUNI

Puciul militar consumat acum trei săptămîni în capitala boliviană a readus în prim plan figura celui care în octombrie '64 l-a răsturnat din fotoliul prezidențial pe Paz Estenssoro: generalul Alfredo Ovando Candia — «eminenta cenușie», cum i se mai spune în La Paz.

Aspirant încă de atunci la postul suprem în calitate de exponent al cercurilor militare, generalul Candia și-a atins obiectivul abia după ce timp de doi ani (1964-1966) — «de jure» — și apoi încă trei — «de facto» — a împărțit președinția cu Barrientos și după ce vicepreședintele Salinas și-a adjudecat-o, în urma catastrofei aeriene în care a pierit Barrientos (mai '69).

Într-o «cartă a revoluției», dată publicității chiar în ziua preluării puterii, Ovando Candia se declară, printre altele, un apărător al suveranității naționale asupra resurselor naturale; relevînd necesitatea ca statul bolivian să participe efectiv la valorificarea bogățiilor țării. În acest sens a luat și o primă măsură concretă, anulînd «Codul petrolului», în baza căruia compania nord-americană «Gulf-Oil» extrăgea anual, numai la Santa Cruz, cîte 5 milioane de litri petrol, dînd Boliviei doar 33% din profituri și 11% din producție. Această stare de fapt dănuia însă chiar dinainte de 1964. Unii comentatori se întreabă de ce totuși Candia nu a acționat mai devreme.

O serie de disensiuni, scindări, în partidele Falanga socialistă boliviană și Mișcarea naționalistă revoluționară, au făcut ca opoziția boliviană să fie ineficientă în

fața măsurilor represive ale generalului Barrientos. Anul trecut însă, o dată cu consolidarea frontului opoziționist prin acțiunea maselor populare, Congresul Național și-a retras de mai multe ori votul de încredere acordat guvernului, ceea ce a dus la suspendarea repetată a Congresului și instituirea stării de asediu «sine die» pe întreg teritoriul țării. Concesionarea de noi terenuri unor societăți străine care acționau în Bolivia a provocat ample manifestații populare de protest, partidele de opoziție hotărînd să-și retragă deputații din Congres «pentru a nu fi complice la trădarea suveranității naționale». În același timp, tot mai multe personalități politice și din economie au cerut cu insistență naționalizarea societății «Gulf-Oil». Barrientos s-a văzut astfel silit să inițieze tratative cu «Gulf-Oil», care însă au rămas la stadiul tatonărilor.

După dispariția lui, era de așteptat ca Siles Salinas să acționeze mai ferm în această direcție. Dar o anumită ezitare, declarația sa că «încă nu a studiat problema» (apărarea petrolului bolivian), au dat cîștig de cauză lui Candia, care încă de la începutul campaniei electorale pentru viitoarele alegeri prezidențiale s-a declarat în favoarea rezolvării acestei probleme potrivit intereselor naționale.

Speculațiile adversarilor săi menite să-l discrediteze (acreditîndu-se ideea că generalul s-ar afla în solda societății «Gulf-Oil»), precum și conturarea unui contracandidat puternic în alegerile viitoare, l-au determinat pe Ovando Candia să-și asigure cu cîteva luni mai devreme fotoliul prezidențial. După preluarea puterii, Ovando Candia a prezentat un program de reforme menit — potrivit opiniei observa-

torilor politici — să găsească sprijinul celor mai diverse pături ale opiniei publice. Rămîne însă de văzut dacă acest program se va ancora într-adevăr în realitățile actuale boliviene și dacă el va fi aplicat în spiritul și litera lui.

Dan BULGĂR

„RUMĂNISCHE LYRIK“

RUMĂNISCHE LYRIK
Eine Auswahl
Übersetzt und heraus
von Zoltan Franyó

Bergland V

Cuprinzînd 270 de poezii selectate din opera a 144 poeți români, antologia «Rumänische Lyrik», apărută recent la Bergland Verlag din Viena, nu este numai o culegere a celor mai bune producții lirice românești, ci oferă în același timp o privire de ansamblu asupra evoluției poeziei din țara noastră pe o perioadă de mai bine de o sută de ani.

Scriitorii sînt prezentați în ordine cronologică, cel dintîi fiind Vasile Alecsandri. Urmează Eminescu, «cu care lirica românească atinge punctul său culminant», Al. Macedonski «cel care a făcut legătura dintre simbolismul românesc și cel francez». Sînt cuprinse apoi poezii de Vlahuță, Coșbuc, Arghezi, Goga, Minulescu, Eftimiu, Pillat, Blaga, Stancu, Jelebeanu. Oprindu-se asupra generației lui Nicolae Labiș, autorul antologiei își încheie volumul cu poezii ale celei mai tinere generații de poeți români, printre care Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Petru Popescu.

Apreciată ca una dintre cele mai bune antologii de poezie românească editate peste hotare, lucrarea a apărut în traducerea și sub îngrijirea unei personalități literare de prim rang: Zoltan Franyó.

«Trebuie să-i fim recunoscători lui Zoltan Franyó pentru faptul că și-a dedicat imensa capacitate de traducător alcătuirii volumului de lirică românească, pe care l-a prezentat într-o tinută desăvîrșită. Cei care simt bogăția vibrantă a limbii, a metaforei, vor putea gusta realizarea sa» — scrie Franz K. Franchy în cuvîntul înainte care precede ediția.

Volumul beneficiază de o substanțială prefață, purtînd semnătura lui Perpessicius, și care are darul de a-l călăuzi pe cititor în înțelegerea celor mai semnificative aspecte ale dezvoltării liricii românești de-a lungul deceniilor.

Nicolae NICOARĂ

CRONICA DE TREI SECUDE

MÎNJI (I)

La tîrgul de mînji pîrșinge tînut la Deauville, treburile au mers fain: la drept vorbind, numai tablourile și pietrele prețioase mai înregistrează azi asemenea licitații exorbitante. Un nou-născut în patru picioare cu copitele și crupa respective fascinează cît un Van Gogh sau un briliant. Regele canadian al platinei, dl. Engelhard, a plătit 340 000 franci pe un produs al prestigiosului armăsar Right Royal și al iepiei Belvedere — «iepșoară cinstită, dar nimic mai mult»... după o expresie a unui specialist în ale turfului. Dar dintr-un bărbat prestigios și o femeie cinstită poate ieși foarte bine un geniu. E de ajuns de logic. Dl. Engelhard a bătut astfel recordul licitațiilor cavaliere — vechiul record, din 1959, fiind de 320 000 franci, bani de altfel aruncați în vînt, căci minzoaica aceea, Herbegère, cînd s-a făcut mare și deșteaptă, s-a dovedit o gloabă, iar

ca mamă a dat copii cu totul mediocri. Și asta e de ajuns de logic. Totuși nu e nebulie curată să dai cu banii în cai? Și ce cai, că toți sînt prunci, copii fără nume, copii nevinoși și neumbrați, loz în plic; singurele puncte de reper în acest necunoscut animalier sînt tații și mamele trecuți în catalogul licitației. Azi, doar la mînji mai contează originea, ascendența și numai ascendența — ceea ce e cumva îmbucurător, dar...

MÎNJI (II)

...E ca și cum eu m-aș apuca mîine, ca editor, să cresc din față un prunc făcut de Hemingway cu Françoise Sagan, convins că din el trebuie să iasă un Thomas Mann. Dar poate că mă înșel. Te pomenești că știi ce înseamnă calul — în calitatea mea de soldat la cavalerie — dar, în ciuda atîtor ziare citite, nu știi ce înseamnă omul. Omul e regele naturii și ca orice rege n-are ce face cu banii. E adevărat, însă — cum scrie la sfînta mea autobiografie — «nu e cazul», nu e cazul meu. Eu nu sînt regele naturii și nici al platinei. Ceva inefabil mă împiedică să-l pricep pe dl. Engelhard, în schimb același inefabil mă conduce la a înțelege ce-l leagă pe Right Royal-tatăl de Belvedere, mama...

Radu COSAȘU

Actrița britanică Vanessa Redgrave este de curînd mama unui băiețel. Îl puteți vedea în această imagine, alături de celebra lui mamă și tatăl lui, actorul italian Franco Nero.

carte

● Apărută sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., lucrarea **Alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare în România** reprezintă «o primă contribuție de proporții mai largi la problema luată în studiu» — cum se arată în introducerea. Bazată pe o documentație minuțioasă și solidă, volumul de peste 500 de pagini oferă o imagine vie a activității și luptei pentru realizarea în țara noastră a acestui primordial obiectiv politico-economic și constituie, în același timp, un aport substanțial la cunoașterea istoriei moderne și contemporane a României (Editura politică).

● Tot la aceeași editură a apărut **Dezvoltarea democrației și a personalității în România socialistă**, carte ce însumează mai multe studii semnate de autori diferiți asupra raportului — privit din diverse unghiuri de cercetare — dintre esența profund democratică a statului nostru și dezvoltarea personalității umane. Autorii studiiilor: dr. Ilie Rădulescu, Nestor Ignat, Ion Mitran, Ion Teoreanu, lector univ. Petre Cristea, Honorina Cazacu, dr. Simion Puni, Gheorghe Berescu, Petru Berar, dr. Gheorghe Trandafir.

● În seria «Scriitori români» (E.P.L.) a apărut **Divanul de Dimitrie Cantemir**. Ediția e îngrijită de Virgil Căndea, care semnează și studiul introductiv.

● Semnalăm apariția la Editura pentru literatură a doua lucrări în limba maghiară: **Încurcătura la parter** (roman) de Tamás Gáspár și **Nuvele de Papp Ferenc**.

● **Drumul spre Dikson** se intitulă noua culegere de versuri a lui Dan Deșliu. Confesiune a unei iubiri dramatic consumate, cartea se distinge prin autenticul trăirilor comunicate printr-o expresie de delicată muzicalitate interioară. «Drumul spre Dikson» ne relevă o trăsătură mai puțin cunoscută a poetului (Editura pentru literatură).

● Cunoscut telespectatorilor prin acel gustat ciclu de foiletoane satirice «Un zîmbet pe 16 mm», precum și ascultătorilor de radio prin emisiunile de satiră și umor, Marin Traian revine, când și când, la prima lui dragoste: literatura pentru copii. Recenta sa carte — a cincea apariție editorială — **Și cu boboia, zece** cuprinde între coperțile ei o suită de schițe scrise cu umor și fantezie, educative fără ostentație. Ilustrații de Iosif Teodorescu (Editura tineretului).

● Dintr-un cursiv semnat, nu demult, de Emil Vasilescu în ziarul **Știința** reținem o binevenită sugestie referitoare la «redescoperirea clasicii». Evidențind câteva reviste pentru numerele lor închinare aniversării unor clasici, autorul își exprimă «speranța că asemenea acțiuni vor depăși simplul act festiv pentru a pătrunde conștient în spiritul de lucru al publicațiilor literare, în orientarea lor de durată». Am dori ca rîndurile citate să găsească ecoul corespunzător, în așa fel ca prezența clasicii noastre în periodicele literare să nu mai depindă aproape exclusiv de datele «rotunde» calendaristice, ci să fie rezultatul unor sistematice și permanente preocupări.

cinema

● **Baltagul**. Temerară încercare de transpunere cinematografică a unui material literar care a refuzat să se mlădieze într-o altă formă (vezi cronica în numărul viitor). Regia — Mircea Mureșan. Imaginea — Nicu Stan. În rolurile principale — Margarita Lozano, Folco Lulli, Constantin Anatol,

Simone Signoret

Chiriță V. Misail, Sidonia Manolache, Sandu Sticlaru.

● **Corabia nebunilor**. După un roman de Katherine-Anne Porter (best-seller al anului 1962), cineastul american Stanley Kramer a realizat, cu precizia-i portretistică binecunoscută, o impresionantă galerie de tipuri, surprinse în situații definitorii pentru nesfârșitele ipostaze ale condiției umane. Distribuția cuprinde nume actoricești de rezonanță: Vivien Leigh, Simone Signoret, Oskar Werner (a se reține această primă întâlnire a noastră cu marele actor german), Lee Marvin («Profesionistii»), José Ferrer («Moulin Rouge»), Michael Dunn, Elisabeth Ashley, George Segal, Heinz Rühman. Scenariul aparține lui Abby Mann.

● **Bărbați în deplasare**. După «Ocolul», film greu de uitat, aceste trei firave scheciuri comice semnate de Grigori Ostrovski și Todor Stoianov — cineaste pe care i-am aplaudat fără rezerve cu prilejul sus-citatului «Ocolul» — dezamăgesc adinc. Satira se ține doar de un fir de ață, toată pricepea celor doi artiști (Stoianov este și operatorul filmului) se exersează în registru minor. Interpreți: Jorjeta Ciakrova, Ivan Andonov, Neicio Popov, Nevena Kokanova, Gheorghe Cerkelov, Branimira Antonova.

● Mari cineaste pe ecranele noastre: **Alfred Hitchcock** («La Nord prin Nord-Vest»), **Stanley Kramer** («Corabia nebunilor») **George Cukor** («My Fair Lady»).

● Surorile Kessler și cântărețul Johnny Dorelli — plus un ciine pe nume Ringo — vor apărea împreună într-un film polișt intitulat «K2+1».

disc

● Drama istorică a lui Alexandru Davila: **Vlaicu Vodă**, în versiunea radiofonică a Violetei Zamfirescu (înregistrată la radio în 1967), a fost recent imprimată la «Electrecord», pe un disc de 16 turații. În distribuție: Ion Pavellescu, Olga Tudorache, Ștefan Ciubotărașu, Ludovic Antai, Magda Popovici, Grigore Gonța, Traian Stănescu, Ion Manta, Dan Nasta, Nicolae Botez, Costache Sava, Grigore Anghel, Matei Gheorghiu, Petre Dragoman. Regia: Constantin Moruzan (16-EXE-0398).

● **Carnavalul animalelor** de Camille Saint-Saëns, **Colțul copiilor** de Claude Debussy și **Uvertura** operei «Hänsel și Gretel» de Engelbert Humperdinck, trei lucrări înregistrate la Varșovia de casa de discuri «Polskie Nagrania» și interpretate de Orchestra simfonică a Filarmonicii Naționale din Varșovia, dirijată de Witold Rowicki. Tustrele s-au adresat cîndva copiilor, astăzi le ascultă, cu aceeași bucurie, și copiii ce-și socotesc vîrsta în decenii (ECE-0395).

● Învățarea limbilor străine cu ajutorul discului a trecut în practica instrucției publice, părăsind caracterul de domeniu rezervat «tocilarilor» amatori și extrascolare. Chinurile studiului, mai ales în privința pronunției, au fost eliminate. Putem pune discul și de zece ori, pînă ne intră în cap cum

se rosteste corect «good bye» sau «zdravstvuite». Ceea ce desigur că fac și elevii dintr-a V-a, care învață rusește cu ajutorul discului realizat de Electrecord în colaborare cu Editura didactică și pedagogică. Nu numai că profesorii citesc, dar și cîntă, din gură și la pian! (EXE-0443).

muzică

● La Filarmonica, o solistă din Grecia, pianista **Maria CheroGeorge**, va interpreta Concertul pentru pian și orchestră de compatriotul ei Menelaos Palandios. În restul programului: Concert pentru orchestră de coarde de Paul Constantinescu și Simfonia a IV-a (în Mi minor) de Brahms. Dirijează **Erich Bergel** (17 și 18 octombrie, sala Ateneu).

● La simfonicul Radioteleviziunii, o solistă din U.R.S.S., violonista **Marine Iașvili**. Întîmplarea face ca ea să interpreteze o piesă pe care am mai ascultat-o doar cu o săptămîină înainte la Filarmonica: Simfonia spaniolă de Lalo. În program mai figurează «Eteromorfie» de St. Niclescu și poemul Straussian «Moarte și transfigurație». Dirijor, **Em. Elenescu** (16 octombrie).

● Printre ultimele acțiuni (interesante) semnate O.S.T.A., consemnăm și prezența în București (12 și 15 octombrie, sala Ateneu) și Cluj (13 octombrie) a formației de coarde «Eugène Ysaye» din Belgia, de sub conducerea reputatei violoniste de origine română **Lola Bobescu**. Programul, divers, pune accent mai ales pe creația preclasică italiană: Vivaldi, Monteverdi, Corelli.

● Primul concert coral «à cappella» al anului cuprinde un întins repertoriu universal și românesc de la cei trei mari «B» germani (Bach, Beethoven, Brahms) la Poulenc, Messiaen, Bartok, Toduță, Drăgoi. Dirijează **Vasile Păntea** (13 octombrie, sala Ateneu).

● Tot prin intermediul O.S.T.A., muzica denumită (uneori pe nedrept) ușoară ne oferă prilejul fericit de a revedea o personalitate a genului binecunoscută și foarte apreciată — **Tereza Kesovja**. Ea va apărea între 17 și 27 octombrie pe scena sălii Palatului, în 6 concerte, și la Constanța, în 4 concerte.

Lola Bobescu

plastică

● «România pitorească-1969». Primul salon turistic de artă fotografică, care reunește 175 de imagini alb-negru și color. Este una dintre cele mai reușite manifestări din ultimii ani ale maestrilor obiectivului. Un număr mare de autori ne plimbă și ne descoperă locuri mai mult sau mai puțin cunoscute, frumusețea peisajului românesc, grandioarea și pitorescul lui, probînd încă o dată sensibilitatea remarcabilă a fotografilor noștri în redarea privelistilor, capacitatea de a explora spațiul real al peisajului cu inteligență și darul de a reține pe peliculă momente de autentică poezie (Sala de expoziții IRRCS).

● La galeriile de artă din Calca Victoriei 132, **Octavia Molea-Suciu** — aflată la prima expoziție personală — expune 17 pinze.

● **Kenneth Clark**: «Arta peisajului». Capitolele cărții sînt prelegeri pe care autorul le-a ținut la Oxford. Acceptînd patru moduri de a concepe peisajul, Clark analizează nașterea și evoluția genului pînă la definirea lui ca artă de sine stătătoare, ca în a doua parte a cărții să raporteze cele patru moduri la pictura secolului al XIX-lea (Editura Meridiane).

teatru

Victor Rebengiuc

● **Viteazul** — «basorelief dramatic» — așa cum și-a intitulat Paul Anghel noua sa piesă, inscrie încă un capitol în seria unor valoroase lucrări vîndînd o interesantă și complexă viziune modernă a istoriei românești. La Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra», textul (analizat pe larg în presă) a fost transcris scenic de către **Valeriu Moiescu** cu încercarea de a da spectacolului un caracter hieratic. Reținem compoziția lui **Victor Rebengiuc**, din partea a doua a spectacolului, izbutita creație a actriței **Mihaela Juvara**, simplitatea monumentală a decorului arhitectului **Vladimir Popov**.

● Comedia tragic-grotescă a iugoslavului **Jak Kofnino** — **Transfuzia** — se reprezintă la Teatrul evreiesc în spirituala și ritmata realizare scenică a lui **George Teodorescu**. Amestecul de dramă și sarjă a fost excelent realizat de **Benno Popliker**, alături de bune compoziții semnate de **Rucheles Schapira**, **Sonia Gurman**, **A. Naimark**.

● Un regizor matur artistic, sobru, cu o metodă complexă de muncă scenică, este **D.D. Neleanu**, care semnează cea mai recentă premieră a Teatrului tineretului din Piatra Neamț. Piesa este **Al patrulea anotimp** de **Horia Lovinescu**, o violentă satiră la adresa carierismului, ipocriziei. Alături de actorii cunoscuți ai teatrului, **Adrian Pamfil Almăjan**, **Marga Pavlidis**, **Al. Lazăr**, **Tinel Atanasiu**, **Mădălina Rădulescu**, **Th. Danetti**, **Lucia Ștefănescu-Dobre**, apar și doi debutanți — **Marta Savciuc** și **C. Gheneșcu**.

televiziune

Din promisiunile micului ecran pentru săptămîna viitoare: câteva emisiuni în debut cu teme atrăgătoare, vreo două filme de antologie, un spectacol fotbalistic de proporții, reclamat și de Interviziune, și de Euroviziune.

DUMINICĂ 12 OCTOMBRIE. Melomanilor, «Toamna muzicală clujeană» le oferă o audiție cu Concertul pentru pian și orchestră de **Maurice Ravel** și «Tablouri dintr-o expoziție» de **Musorgski-Ravel** (11.30) ● Despre meciul de fotbal **România-Portugalia** ce-am putea să mai spunem? Poate doar că începe la ora 15.25 ● O făgăduin-

lă mai veche a rubricii **Film cu trei stele**: «Revista vedetelor», unde avem prilejul să vedem (iar cei mai în vîrstă, să revedem) pe **Bette Davis**, **Humphrey Bogart**, **Errol Flynn**, **Olivia de Havilland**, **Ann Sheridan**, **Ida Lupino**. Cu toții... cîntă și dansează (20.15).

LUNI 13 OCTOMBRIE. Emisiunea concurs **Steaua fără nume** (21.05) ● Un **Carnet cinematografic** încărcat, în care va fi vorba și de «Baltagul», și de «hold-up», și de **Hitchcock** (22.30).

MĂRTI 14 OCTOMBRIE. O emisiune de știință care-și propune să dezbate (presupunem cu ascuțit spirit critic) arzătoare probleme de organizare a cercetării științifice (19.05) ● **Dionisie Șincan** și **Constantin Berceanu** — prezenți la **Teleglob** cu un film închinat **Leningradului** (22.10).

MIERCURI 15 OCTOMBRIE. În debut, o emisiune ciclu (bilunară) adresată tineretului. Plin de semnificații, titlul emisiunii este **Urmasilor mei**. În prima ediție, acad. **Const. Daicovicu** (18.30) ● **Televizmateca** ni-l readuce pe **Jean Gabin** (mai tînar) alături de **Marlene Dietrich** în «**Martin Roumagnac**» (20.15).

JOI 16 OCTOMBRIE. **Transfocator** pune întrebarea: «Pot femeile să ocupe posturi de conducere?» Deși îndoilei asupra răspunsului nu există, emisiunea e tentantă (21.15).

VINERI 17 OCTOMBRIE. Auditorilor fideli ai **Televiziunii** li se propune în ciclu «În lumea atomului» vizionarea unei pelicule dezvoltînd noi taine ale structurii și proprietăților elementului fundamental al materiei (19.00) ● **Balerinii** **Magdalena Popa**, **Ileana Iliescu**, **Alexa Mezincescu**, **Cristina Hamel**, **Elena Dacian**, **Amatto Checiulescu**, **Marinel Ștefănescu**, **Dan Moise** și **Ion Tugearu** își oferă arta lor unei emisiuni recepționate de Interviziune (20.00) ● «Inteleptul de pe muntele blestemat» — un film realizat de cinematografia iugoslavă (20.30).

SÎMBĂȚĂ 18 OCTOMBRIE. Program de romanțe cu **Marioara Tănase** și **Ion Stoian** (22.05) ● Sînteți invitații TV la o petrecere la restaurantul **Prahova** din incinta **EREN** într-o companie veselă: **Smaranda Toscani**, **Mihai Fotino**, **Dumitru Rucăreanu**, **Nicu Constantin**, **Alex. Lulescu**, **Const. Drăgici** (23.00).

Marioara Tănase

pronospport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronospport nr. 41, etapa din 12 octombrie 1969

I. România-Portugalia	1
II. Fiorentina-Cagliari	X
III. Inter.-Brescia	1
IV. Juventus-Torino	X
V. Lazio-Sampdoria	X
VI. Napoli-Roma	1
VII. Palermo-Milan	2
VIII. Verona-Bologna	1
IX. Atalanta-Livorno	1
X. Modena-Varese	X
XI. Monza-Foggia	X
XII. Reggina-Mantova	1
XIII. Ternana-Catania	X

FLACĂRA-ALBUM

Pentru noi, numele actriței franceze Anouk Aimée rămâne legat de cel al lui Claude Lelouch și de filmul său «Un bărbat și o femeie». Ulterior, am mai văzut-o într-un film, dar ceva mai vechi: «Montparnasse 19», cu Gérard Philippe, și, mai recent, în «La dolce vita».

